

AZƏRBAYCAN
KLASSIKLARI

Tofiq Mahmud

Yasəmənim

ŞEİRLƏR, MƏNZUM NAĞILLAR VƏ POEMALAR



3 alma





Tofiq Mahmud (1931-1997)

BİR ŞAİR DOSTUM VARDI

Bir şair dostum vardı,
Tofiq Mahmud adında.
Sevgisi oxunardı
Gözlərinin odunda.

Sadəydi Tofiq Mahmud,
Şagird imlası kimi.
Təmizdi Tofiq Mahmud,
Bulaq damlası kimi.

Görüşlərdə sözləri
Şam kimi yandırardı.
O, şeir oxuyanda
Bülbülü andırardı.

Sözləri muncuq kimi
Sırayla düzülərdi.
Elə bil ki, kəlmələr
Qayadan süzülərdi.

Bir şair dostum vardı,
Tofiq Mahmud adında.
Sevgisi oxunardı
Gözlərinin odunda.

Zahid Xəlil, 2018



Tofiq
Mahmud
Yasəmənim

3 alma



Tofiq Mahmud

Yasəmənim

ŞEİRLƏR, MƏNZUM NAĞILLAR VƏ POEMALAR

Azərbaycan Milli
Kitabxanası

3 alma



İllüstrator: Ruhulla Həsənzadə

Tofiq Mahmud. Yasəmənım.
Bakı, TEAS Press Nəşriyyat evi, 2018.

ISBN 978-9952-311-82-2

Tofiq Mahmudun yaradıcılığında məktəblilər üçün seçilmiş bu kitabda onun uşaq şeirləri, mənzum nağılları və poemaları toplanıb. Tanınmış şair, nasir, publisist, Respublika komsomolu mükafatı laureatı Tofiq Mahmud özündən sonra zəngin ədəbi irs qoyub getmişdir. Bu istedadlı qələm sahibinin əsərləri həm pedaqoqlar, həm də şagirdlər üçün dəyərli mirasdır. Hörmətli müəllimlər, əziz məktəblilər və tələbələr, Tofiq Mahmudun bu mirasının qədrini bilin!

Kitab TEAS Press Nəşriyyat evində nəşrə hazırlanıb. Kitabın nəşri hüququ TEAS Press Nəşriyyat evinə məxsusdur.

TEAS Press Nəşriyyat evi "3 alma" əmtəə nişanı ilə uşaq, yeniyetmə və gənclər, eləcə də müəllim və valideynlər üçün bədii və elmi-kütləvi kitablar nəşr edir.

www.teaspress.az
www.3alma.az

Bütün hüquqlar qorunur
© TEAS Press Nəşriyyat evi, 2018

Türkiyədə çap edilib
Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık San. A.Ş.
Dudullu Organize Sanayi Bölgesi 1. Cadde Numara: 16
Ümraniye / İstanbul
Tel: (216) 444 44 03; Faks: (216) 365 99 07
www.bilnet.net.tr

"3 alma" TEAS Press Nəşriyyat evinə məxsus əmtəə nişanıdır

MÜNDƏRİCAT

Tofiq Mahmudun uşaq dünyası (Ön söz) 11

Şeirlər

Oxu, öyrən, gəz, tan
Doğma Azərbaycanı

Azərbaycan torpağında	16
Kəlbəcər yolları	18
Yaşıl qəsəbə	22
Girdmançay	23
Qara Nohur	24
Qalacıq.....	25
Lahıç ustaları.....	27
Basqal	28
İçərişəhər.....	29
Nabran.....	32
Salam, Kəpəz!.....	34
Göygöl	35
Qaragölə gedən cıdır.....	36
Axşam düşür Göygölə.....	37
Dumanda.....	38
Ürəyi var... ..	39
Güzgügləm mən.....	40
Sahildə xiyaban	42
Maralgöldə.....	43
Qonaq	44
Xəzərin sahilləri.....	46
Ceyranbatan.....	50
İstisu	51
İki bulaq.....	52
Şeh	53
Tərtər çayı və çiçəklər	54
Dağlarda şəhər.....	55

Nağıllı sahil	57
Bu torpağı tanı, sev!!!	59
İşıqlı bina	62
Azərbaycan dağları	65
Günəşli məqbərə	68
Yadigar qala	70
Tomris	72
Hər qala bir kitabdır	74
Abbas Səhhət babamdır!	77
Abdulla Şaiq	78
Nağıllı ev	80
Rəngbərəng işıqlar	85
Altıağac	87
Çinar ordusu	89
Talıstan	91

Əziz məktəb, hər zaman
Səni bir ana bildim

Bir oğlan tanıyıram	93
Əlifba bayramı	95
Xərkeş hanı?	96
Gəzir Yer kürəsini	97
Tələsəndə	100
Nəğmə	102
İlk dəfə	103
Birinci sinifdə tənəffüs	104
Sehrli kitabxana	107
Yarımqıç şəkil	109
Salam, məktəb	112
Məktəb yolu	116

Sakit cığırda yoxuşa qalxdım,
Bir uca yerdən ətrafa baxdım

Alma bağı	118
Bağban	120

Yemiş	121
Yasəmənım	122
Kök	124
Tut ağacı	125
Çiyələk	126
Bizim meşələr	127
Körfəzdə	130
Kəndə gedəndə axşam	132
Ayı hara tələsdi?	135
Qoz ağacı çırpılır	137
Sevinirəm	138
Dağ üstündə bağ	141
Meşəyə yağış yağır	143
Ağac və uşaq	145
Qızlar boğçası çiçəyi	146
Sahil bağında qış	147
Özün dər!	149
Əncir	150
Sırğalar	151
Kədərli nərgiz	152
Həmişə olsun	153
Əzgillər	154
İşıqlı, nəğməli, meyvəli	156
Oyunlar	159
Dost olmuşam	161
Qar yağır meşəyə	163

Günəşin nəğməsi var: şüa-şüa işıqlar.

Od rəngli işıqlara bənzər bütün uşaqlar

Yaylaqlar	165
Dağda yağış	168
Leysan	171
Qızlar və ulduzlar	172
Qızımın sualları	173
Duman gəldi	174
Qız və günəş	175

Ağ dənizdə bir gəmi	176
Yağ, yağış!	177
Günəşin nəğməsi var	178
Süsən və günəş	179
Süsən və ləpələr	180
Qar yağır	181
Nəğmə, işıq və çiçək	182
Təzə iz	184
Yarpaq niyə saralır	185
Qərribə qatar	186
Paraşüt	188
Dağ kəndində yaşayırıq	190
Bir çay axır	192
Səhər lövhəsi	194
Dan ulduzu və təbəssüm	195
Qışda dağlar	196
Üfüqlər	198

**Boy, bu dostum, sən demə,
Gəlib girib cibimə.**

Qazlar	199
İsti nəfəs	201
Qərribə çəpiş	205
Üşüyürəm	206
Özü girib cibimə	207
Keçim	208
Yetim dayça	209
Ehey... Durnalar...	212
Talada	213
Hirsli dəvə	214
Xoruzlar	215
Rahatdır	216
Armud sevən ayı	217
Cildini dəyişsə də	218
Çəyirtkə və qurbağa	220

**Görəsən, bu nə sirdir,
O, pələngdir, ya şirdir?**

Qulam qonaq gedəndə	221
Qulamgilə qonaq gəlir	224
Qulam çıxır həyəətə	226
Gündüz qoçaq, axşam qorxaq	228
Yorulmuşam	229
Söhbət	230
Apar məni	231
Dalandar	232
Çəkməçi	236

**Sevirsən sən şeirlər
Mənalı, şən şeirlər**

Qarıçı	238
Anam işə gedəndə	240
İki qız	241
Kinodan gəlir İlqar	242
Əhməd gedir küçədə	243
Yük maşını	244
Pəncərədə	245
Özü bilmir	246
Atasını sevən qız	247
Güləyən Süsən	248
Sırğalar	250
Dəyişən papaqlar	251
Qoçağam	254
Səbəb nədir?	255
Bostançının inəyi, uşaqların kələyi	256
Kiçik orkestr kimi	259
Nənə, sevirmə səni	260
Meyvə yeyəndə	261
Hirsli arı	262
Sakit-sakit	263
Həç nə alma!	265
Çəməndə çətirlər	266

Bağban və uşaqlar.....	267
Dolu	270
Samirin topu	273
Kvartet	274
Qatar gedir.....	275
Qız və çay	276
Qəribə gəmiyəm.....	277
Üç bacı və igid Fərid	280
Lavaş	282
Qulam kitab oxuyur	283
Koğuşda	286
Tapmacalar.....	288
Eyni sözlər, bəs mənası?	394

Mənzum nağıllar

Səhər, axşam çağları

Oxu bu nağılları

Göyqurşağının rəngləri.....	298
Suzanbağının nəğməsi	304
Paxıl tülkü	315
Sehrli qılinc.....	320

Poemalar

Bağçadan məktəbə.....	328
Qəhrəman bir qadın haqqında hekayət	331
Abşeron	338
Heykəllər	340
Söz vermişəm	343
Gonbul Tombul	348
Yaxşılıq və paxıllıq	353
Məşədə səs.....	365
Xeyirxah dələ.....	370
Kəpənək gözəlliyi	380

“Biri var idi, biri yox idi, yer üzündə nağıllar dünyasında doğulan, nağıllar dünyasında yaşayan, ömrü bir az şirin, bir az ağırlı-acılı nağıla çevrilən bir insan, bir şair var idi... Üzündən, gözündən, qar kimi dümağ saçından nur yağırdı... Tofiq Mahmud həyatını, ömrünü uşaq ədəbiyyatına, uşaq mətbuatına həsr eləmişdi. “Göyərçin” jurnalının redaksiyasında göyərçin xislətli bir ömür yaşayırdı. Özündən sonra göyərçin xislətli bir xatirə qoyub getdi. Nağılları, şeirləri, poemaları “Göyərçin”in səhifələrində gələcək nəsillərə yadigar qaldı,”

– Rəfiq Yusifoğlu,
filologiya elmləri doktoru, professor

TOFIQ MAHMUDUN UŞAQ DÜNYASI

İnsanlıq var olduğu zamanlardan yaşam mühtində, cəmiyyətdə davranış və rəftarını nizamlayan qayda və normalar, əxlaq və ədəb ölçülərini yaratmışdır. Bu bütün xalqların həm şifahi, həm də yazılı ədəbiyyatında müxtəlif milli təfəkkürün əksi kimi inkişaf etmişdir. İnsanın insan kimi formalaşmasında tarix boyu ən müdrik tərbiyəçi şifahi xalq yaradıcılığı olmuşdur. Azərbaycan xalqının laylaları, oxşamaları, atalar sözləri, əmək nəğmələri, nağıl və dastanları insan övladını beşikdən tərbiyə ilə böyüdüb xalq arasında layiqli, cəmiyyətə yararlı insan kimi formalaşdırmışdır. Sonralar yaranan yazılı ədəbiyyatda da öz əksini tapan ədəb normaları insanın mənəvi zənginliyini ənənələr əsasında qoruyub saxlamış və inkişaf etdirmişdir.

Cəmiyyətin bütün formalarında hər hansı bir xalq özünəməxsusluğunu məhz mənəvi dəyərlərini nəsillərə ötürmə yolu ilə yaşada bilmişdir.

Azərbaycan yazılı ədəbiyyatında, hətta şifahi ədəbiyyatın yazılı nümunəsi "Kitabi Dədə Qorqud" dastanlarından bu yana övladlarımızı dəyərli mənəvi keyfiyyətlərlə yaşatmaq məqsədini görür və tarix boyu bu yüksək əxlaqın təsdiqini izləyə bilirik.

Mənəvi köklərini şifahi xalq yaradıcılığından alan klassik uşaq ədəbiyyatının nümunələrinə N.Gəncəvinin, M.Füzulinin, Q.Zakirin, S.Ə.Şirvaninin,

M.Ə.Sabirin, A.Şaiqin və başqalarının əsərlərində də rast gəlirik. Lakin uşaq ədəbiyyatının məqsədli şəkildə inkişafına vüsət verildiyi zamanların (XX əsrin ikinci yarısı) X.Əlibəyli, İ.Tapdıq, T.Elçin, Z.Xəlil kimi uşaq yazarları sırasında Tofiq Mahmudun xüsusi yeri olmuşdur.

Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının, uşaq mətbuatının inkişafında Tofiq Mahmudun xidmətləri əvəzsizdir. O, Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyində, "Azərbaycan müəllimi" qəzetində, "Göyərçin" jurnalında çalışmış, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi Uşaq və gənclər ədəbiyyatı şurasının sədri, SSRİ Yazıçılar İttifaqı uşaq və gənclər ədəbiyyatı şurasının üzvü, Azərbaycan Respublikası Uşaq Fondunun rəyasət heyətinin üzvü, həmin fondun Bakı şöbəsinin sədri vəzifələrində canıyananlıqla fəaliyyət göstərmişdir. Qazaxıstanda, Özbəkistanda, Belorusda nəşr olunan Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı antologiyaları Tofiq Mahmudun adına bağlıdır. Ömrünün sonuna qədər rəhbərlik etdiyi "Göyərçin" jurnalında uşaqların, gənclərin təlim-tərbiyəsinə həssas münasibət bəsləyən şair, publisist, yazıçı Tofiq Mahmudun öz əsərlərində də sevgi, həyat eşqi, gözəllik, vətənpərvərlik duyğuları sonsuzdur. Bu, təsadüfi deyildi, çünki onun özü son dərəcə işıqlı, nurlu, kövrək, uşaq kimi təmiz insan olmuşdur. Şairi tanıyanlar onun haqqında çox hörmət və ehtiramla danışıq, "çox abırlı adam" dır deyə xarakterizə edirdilər.

Günəşlə bir olanda
Ölüm də düşmür yada.
İşıqlı dünyalarla
Yaşayıram dünyada.

Bu misralar onun dünyasını səciyyələndirmək üçün əsas verir. İstər şeirlərində, istərsə də hekayə və povestlərində bu işıqlı ömrün amal və məramını görmək çətin deyildir. Uşaqlar və gənclər üçün yazdığı "Yola çıxıram", "Dibçək", "Buzovna qayaları", "Açıqdır pəncərəm", "Alpinistlər", "Məşədə səs", "Ana qucağı", "Qızımın sualları", "Dalğalar", "Ulduzlar", "Düşüncələr", "Kəpənək gözəlliyi", "Bu işıqla qalacağam", "Məhəbbətim sirr deyil", "Şən şeirlər", "Yağış yağır dənizə", "Gecə qapı döyülür", "Uzaqda ucalan dağlar" və s. kitablarında qələmə aldığı mövzular uşaqların və gənclərin həyatlarındakı önəmli anlar, ibrətamiz hadisələrlə bağlıdır.

Tofiq Mahmud ədəbi aləmdə "Yola çıxıram" (1959) adlı ilk kitabı ilə tanınmışdır. Bu kitabdakı şeirlər onun ədəbiyyat, sənət yoluna atdığı addımların məsuliyyətini dərk edərək bu yola çıxdığını bildirirdi. O zaman "Azərbaycan müəllimi" qəzetinin müxbiri kimi rayonlara, kəndlərə ezamiyyətə gedir, məktəblərdə uşaqlarla, onların həyat tərzi, dünyası ilə tanış olurdu. Uşaqlar üçün yazdığı "Utancaq oğlan" və "Dibçək" adlı kitabları da o zaman yazmışdı. 1961-ci ildən "Göyərçin" jurnalında başlayan fəaliyyəti ilə o, uşaq ədəbiyyatına sıx bağlanmışdır.

Tofiq Mahmudun uşaqqlar üçün yazdıđı ilk irihəcmlı əsəri “Alpinistlər” poemasıdır. Məktəblilərin həyatından bəhs etdiyi həmin əsərdə şair uşaqqların vətən torpağına, onun gözəlliyinə heyrət və məhəbbətini qələmə almış, dağların zirvəsinə qalxan, təbiəti, tarixi abidələri öyrənən uşaqqların əhvali-ruhiyyəsini canlandırmağa çalışmışdır.

Tofiq Mahmud Azərbaycan təbiətinin vurğunu olan “Bu torpağı tanı sən” adlı silsilə şeirlərində “Abşeron sahilləri”, “Şehrli meşəbəyi” və s. poemalarında da kiçik qəhrəmanlarına vətənin tarixini, gözəlliklərini sevdirməklə yanaşı, onlarda təbiətə məftunluq, minnətdarlıq hissləri, duyğuları oyadır, hər bir gözəlliyin qədrini bilib onu qorumağı öyrədirdi.

Hicran Nəsibova
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

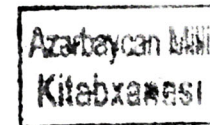




AZƏRBAYCAN TORPAĞINDA

Azərbaycan – Odlar yurdu,
Qəhrəmanlar,
Sənətkarlar vətənidir,
Qara qızıl məskənidir.
Ulduz-ulduz çiçəklər var
Hər çölündə, hər dağında.
Əfsanəvi,
Gözəl şəhər ucalıbdır
Xəzərimin qucağında.
Məktəbliyəm,

“Ana” sözü, “Vətən” sözü yazılmışdır
Dəftərimin varlığında.
Çiçəklənib doğma diyar,
Təzə-təzə kəndlər düşüb
Arazla Kür qırağında.
O güclənib, qüdrətlənib,
Adı düşüb dildən-dilə, şöhrətlənib.
Tanıyırlar bu gün onu
Dünyanın hər bucağında.
Azad, xoşbəxt böyüyürəm
Azərbaycan torpağında!



KƏLBƏCƏR YOLLARI

Dağlardan başlananda
Kəlbəcərin yolları,
Zirvələrdə ağarır
Bu yolların qolları.

Tez-tez çıxır qarşıya
Gözlənilməz döngələr;
Döngələrin başında
Bulud-bulud kölgələr!

Gah yoxuş, gah da eniş,
Yollar elə daralır,
Qatılışır kölgələr,
Sanki hava qaralır.

Açılır qarşımızda
Neçə-neçə mənzərə.
Zirvələrdir бүrүнән
Min şəfəqə, min zərə!

Yollar enir dərəyə,
Dərə – bir quyu dibi.
Bu yollar keçib-gedir
Yer altdan keçən kimi.

Birdən yollar dəyişir,
İndi qalxır yuxarı,

Elə qalxır ki, burdan
Görürsən buludları!

Rast gəlirsən, dəyişən
Başqa bir mənzərəyə,
Daha qalxmır yuxarı,
Yollar enir dərəyə.

Açır ağzını dərə,
Açır əjdaha kimi,
Yarı zülmət qoynunda
Udur bir kaha kimi.

Yenidən qalxır yollar,
Qalxır uca bir yerə,
Qalır quyu dibində
Aşağıda bu dərə!

Ey dost, ayaq saxla, dur,
Bu yerdən keçmə, keçmə,
Axır dağ ətəyindən
Can dərmanı bir çeşmə!
Enir, düşür yollara
Dağların ətəkləri,
Sərgi açıb göstərir
Gülləri, çiçəkləri!

Pərdə kimi yellənib
Keçir duman axını,
Görürsən nə uzağı,
Görürsən nə yaxını!

Birdən gurşad başlayır,
Qopur elə bir tufan,
Qayalar başın üstə
Ya çatırdır, ya tavan!

Cərgə-cərgə uzanan
Yumru-yumru qayalar,
Sanki durub dəvələr,
Sanki durub ayılar...

Saxlayır qucağında
Küləkləri, yelləri,
Dağların, qayaların
Təbii tunelləri!

Elə bil ki, çıxmısan
Gəzməyə, əyləncəyə,
Bu enişlər, yoxuşlar
Çevrilir yelləncəyə!

Tərtər – bu gur dağ çayı
Bu yolların qardaşı.

Axır bir qılınc kimi
Bu yollarla yanaşı.

Keçdikcə dağlar boyu
Kəlbəcərin yolları,
Zirvələrdə ağırır
Bu yolların qolları.

Bilirsən, səni yollar
Gözəl yerə aparır,
Buludların yanına
– Kəlbəcərə aparır!



YAŞIL QƏSƏBƏ

Bura – yaşıl qəsəbədir,
 Hər addımı qələbədir.
 Evlər təzə, bağlar təzə,
 Köhnə-köhnə dağlar təzə.
 Təptəzədir küçələri,
 Gündüzləri, gecələri.
 Neçə yaşıl talası var,
 Neçə yaşıl qalası var.
 Dildə gəzir xoş tərifi,
 Bizim yurdun guşəsidir,
 Gəzməyə çıx, dörd tərəfi
 Azərbaycan meşəsidir.
 Bura yaşıl qəsəbədir,
 Hər addımı qələbədir.

GİRDMANÇAY

Məşhur çaydır Girdmançay,
 Yaman çaydır, yaman çay...
 Yarğanı, dərəsi var,
 Hay-küyü, nərəsi var.
 Gözə görünməsə də,
 Dağ yıxan qüvvəsi var.
 A Girdmançay, Girdmançay,
 Qonağındır duman, çay...
 Sənin oylağın geniş,
 Sənin yatağın geniş...
 Sənən daşlarla dolu,
 Dağ yolusan, dağ yolu.
 Sıldırımlı qayanı
 Yerindən oynadan çay...
 Sənin kimi çay hanı,
 A Girdmançay, Girdmançay!
 Elə ki cürətlənib,
 Elə ki qüvvətlənib
 Sən yürüşə çıxırsan,
 Dağ-qayanı yıxırsan.
 Bir haray qoparırsan,
 Qayalar aparırsan.
 Qədim çaysan, çox qədim,
 Tarixdir – hər qədəmin.
 Ötüb keçir zaman, çay...
 A Girdmançay, Girdmançay!

QARA NOHUR

Bu mahalda
 Sənin adın niyə məşhur,
 Qara Nohur, Qara Nohur?
 Günəş üçün, ulduz üçün
 Sən bir güzgü,
 Dörd tərəfdə qamışların
 Süngü-süngü.
 De, suların
 Hara hopur,
 Qara Nohur, Qara Nohur?
 Qara Nohur meşəsinin
 Sirdaşı sən,
 Bu meşənin üzüyünün
 Bir qaşsı sən...
 Yağış yağır,
 Suyun üstü çopur-çopur,
 Qara Nohur, Qara Nohur!
 Sakit gölsən,
 Nə ləpən var, nə də dalğan,
 Qamışlardır
 Sənin dostun, sənin arxan!
 Tufan qopur,
 Dünya qopur,
 Sən qorxmursan,
 Qara Nohur, Qara Nohur!

QALACIQ

Qayaları, dağları
 Çıxa-çıxa gedirik,
 Ötüb gözəl bağları
 Qalacığa gedirik.
 Gah çəmən, gah çöl, tarla,
 Gah da dərə görünür,
 Bircə dəfə baxmaqla
 Min mənzərə görünür,
 Dörd tərəfi meşədir,
 Dörd tərəfi dağ, gədik.
 Yolumuz günəşədir,
 Axır bu kəndə gəldik.
 Həmişə, dəstə-dəstə
 İnsanlardır qonağı,
 Buludlar başı üstə,
 Dumanlardır qonağı.
 Burda vardır pillələr
 Gəlin, buluda çıxın,
 Hətta göyə millənər
 Raketini Qalacığın.
 Gözəl keçir həmişə
 Baharı, yayı, qışı,
 Əli çatır günəşə,
 Boldur qarı, yağışı.
 Gözəldir təbiəti,
 Hər addımı, guşəsi.

Onun böyük sərvəti
 Meşədir, dağ meşəsi,
 Bürünsə də dumana,
 Ona Günəş, Ay yaxın.
 Yayılıbdır hər yana
 Şöhrəti Qalacığın.



LAHIC USTALARI

Çoxdandır heyran qoyub
 Obaları, elləri,
 Lahic ustalarının
 İşləri, əməlləri.
 Buyur, dağ kəndinə gəl,
 Hansı həyatə girsən,
 Burda zavoda bənzər
 Qaynar həyat görərsən.
 Qarşılayar ustalar
 Səni gülər baxışla
 Tanış edər vurduğu
 Neçə-neçə naxışla.
 Görərsən ki, onların
 Qızıldandır əlləri,
 Min tərifə layiqdir
 İşləri, əməlləri.
 Çox böyükdür qüdrəti
 Lahic ustalarının
 Dünya gəzir şöhrəti
 Lahic ustalarının.

BASQAL

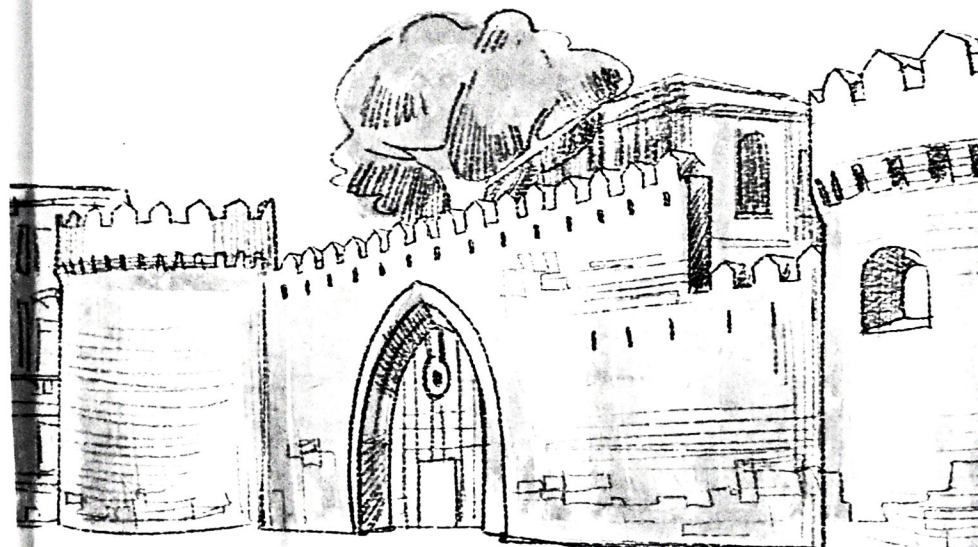
Qəribə yerdi Basqal,
 Çox demirəm, bir yaz qal!
 Gəz bağı, gəz bağçanı,
 Belə bağça, bağ hanı?
 Bu kəndin küçələri
 Qəribə küçələrdir,
 Xatırladır şəhəri,
 Bu ki qədim şəhərdir.
 Təbiəti maraqlı
 Adamları maraqlı
 Duz-çörəkli, qonaqlı...
 Kəndin öz adəti var,
 Öz varı, sərvəti var.
 Bütün Azərbaycana
 Yayılan şöhrəti var.
 Hamı, hamı az qala,
 Qonaq getsin Basqala.
 Dostum, gəl, bu məkanı
 Özün gör, özün tanı,
 Qəribə yerdi Basqal,
 Barı burda bir az qal!

İÇƏRİŞƏHƏR

Abidədir elə bil
 Bu qala divarları,
 Təkcə divarlar deyil,
 Xalqın əzmi, vüqarı!
 Qədim, köhnə bir şəhər
 Divarlar arasında,
 Yaşayır xatirələr,
 Hasarlar arasında
 Divarlar cəngavərin
 Nəhəng, polad qolları,
 Kəsilib düşmənlərin
 Bu qollarla yolları!
 Bu qala şəhəridir
 Bakımızın təməli,
 O qədim evləridir,
 Bakımızın əvvəli!
 Görmək lazım bu yerdə
 İlk görünən insanı!
 Bapbalaca şəhərdə
 İlk ocaq yeri hanı?
 Hanı ilk həyəət-baca,
 İlk qurulan ev-eşik?
 Hanı, yenə dil aç
 Yırğalanan ilk beşik?
 Gəz bu qədim şəhəri,
 Qarış-qarış gəz, dolan,

Bir tarixdir hər yeri;
 Hər küçə, hər tin, dalan!
 Hər şey təzə görünür
 Köhnə olsa da tamam,
 Dumanlara bürünür
 Minarə, məscid, hamam.
 Şirvanşahlar sarayı
 Şəhərin tacı kimi.
 Burda yox onun tayı,
 Bir üzük qaşı kimi!
 Yarıyolda qırılan
 Uzanan cərgələrdir.
 İlan kimi qıvrılan
 Balaca döngələrdir.
 Qorx ha, birdən azarsan,
 Dayanma, gəzə-gəzə,
 Bircə anda çatarsan
 Dərinliyə – mərkəzə!
 Əzizdir sənə şəhər
 Xəzər dənizi kimi,
 Dardır bəzi küçələr
 “Vaqon dəhlizi” kimi.
 Burda evlər daha sıx,
 Kip-kip düzölmüş kitab.
 Hünərin var, burdan çıx,
 Böyük, geniş küçə tap!
 Olsa da quyudibi,
 Xoşdur bu mənzərələr,

Durur günəş, ay kimi
 Üz-üzə pəncərələr!
 Hələ qonşu eyvanlar
 Yaxındır bir-birinə.
 Hələ kiçik dalanlar
 Uzanır lap dərinə!
 Yenə çıxır qarşına
 Hər addımda döngələr,
 Keçən əsrdən baxar
 Sənə qara kölgələr...
 Gəz yenə də hər yeri,
 Köhnə bazarını gör,
 Sev, duy qədim şəhəri,
 Təzə baharını gör!
 Bu şəhər ilk səhərdir,
 Səhərin ilk çiçəyi!
 Bu şəhərdə şəhərdir,
 Həm şəhərin ürəyi!



NABRAN

Nabran bizim torpaqda
 Ən gözəl bir guşədir,
 Bir tərəfi dənizdir,
 Bir tərəfi meşədir.
 Sahildə ləpələrin
 Rəqs edir çiçəkləri,
 Gəlib enir sahilə
 Meşənin ətkləri!
 Meşə, yamyaşıl meşə,
 Həm genişdir, həm böyük,
 Ağaclar cərgə-cərgə
 Ağaclar bölük-bölük!
 Dəniz neçə mənzərə
 Yaradır qucağında,
 Girir min rəngdən-rəngə
 Meşənin qabağında.
 Bürkü vaxtı meşəyə
 Girib, gəzib, dolan, yat!
 Sonra durub özünü
 Dəniz qucağına at!
 Gəzsən gözəl Nabranı,
 Sən görərsən həmişə,
 Sağ tərəfində dəniz,
 Sol tərəfində meşə.
 Göz oxşayır gözəllik,
 Cığır, tərə, yamac, dik,

Sağ tərəfi mavilik,
 Sol tərəfi mavilik...
 Bu gözəl yer oxşamaz
 Nə dağa, nə arana,
 Dincəlmək istəsən, gəl
 Qonaq kimi Nabrana!
 Nabran – bizim torpaqda
 Ən cənnət bir guşədir,
 Bir tərəfi dənizdir,
 Bir tərəfi meşədir!

SALAM, KƏPƏZ!

Sənə qonaq gəlmişəm ki, Kəpəzim,
 Gecə-gündüz hey dolanım, hey gəzim!
 Üç gün sənə salam verə bilmədim,
 Çünki üç gün səni görə bilmədim.
 İtirsə də duman səni, çən səni,
 Gördüm bu çən arasından mən səni!
 Düşən kimi sənə günəş işığı,
 Mənə sarı baxdın yerə – aşağı.
 Salam, Kəpəz, dağ vüqarım, dağ səsım,
 Qəlbim, odum, gözüm-canım, nəfəsım!
 Mənim üçün adicə dağ deyilsən,
 Tarixlərdən əfsanələr deyirsən!
 Sən keçmişin xatirəsi, sinəsi,
 Qədim dövrün bir teatr səhnəsi!
 Gördüm sənın neçə-neçə bürcünü,
 Qüdrətini, qüvvətini, gücünü!
 Buludlarda qala-qala möhtəşəm,
 Qəsır-qəsır, qala-qala, möhtəşəm!
 Cəngavərsən – ıldırımımla döyüşən,
 Qanadlanan uca zirvən göylə tən!
 Sən qızılım, sən gövhərim, sən incim,
 Yerə-göyə sığışmayan sevincim!
 Salam, Kəpəz! Dağ vüqarım, dağ səsım,
 Qəlbim, odum, canım-gözüm, nəfəsım!
 İtirsə də duman səni, çən səni,
 Gördüm bu çən arasından mən səni!

GÖYGÖL

Göygöl – dağlar balası,
 Bu dağlardır beşiyi,
 Gün, ay – ata-anası,
 Meşələr – ev-eşiyi.
 O, dağların gözüdür,
 Həmişə də işıqlı,
 Ən parlaq bir güzgüdür
 Şəfəqli, yaraşlıqlı...
 Göygöl sevməz hay-haray,
 Sevdiyi bir sükutdur,
 Güzgüsündə günəş, ay,
 Bir də göydür, buluddur.
 Nə durur dağ balası,
 Nə boya-başa çatır,
 Yənə mavi atlazı
 Üstünə salıb yatır.
 Gözəllikdə təkdi, tək,
 Bilir, yoxdur əvəzi,
 Görür səhər günəştək
 Keşikçisi Kəpəzi!
 Qurtarmır gözəlliyi,
 Dağların qucağında.
 Saxlayır təzəliyi
 Qalır körpə çağında.

QARAGÖLƏ GEDƏN CİĞİR

Göygölün sahilində
 Qayaların belində
 Aşıb keçən bu cığır
 Sonra yuxarı çıxır.
 Sarı xalıdır, xalı,
 Keçir yamacı, yalı.
 Bu cığırı xəzəllər
 Çiçək kimi bəzərlər.
 Cığır boyu həmişə
 Görünür qalın meşə.
 Vələs, fıstıq boyaboy...
 Quşlarsa toy qurur, toy...
 Hər addımda gül-çiçək,
 Hər addımda göbələk.
 Kəpənək sənə yoldaş,
 Nə qədər mamırlı daş.
 Yola ağac yıxılıb,
 Körpütək üstündən aş!
 Cığır qalxır yuxarı,
 Gedir düz gölə sarı.
 Sən bələdçi çağırma,
 Yol getsən bu cığırla,
 Rahatca, gülə-gülə
 Çatarsan Qaragölə!

AXŞAM DÜŞÜR GÖYGÖLƏ

Axşam düşür Göygölə,
 Baxa bilmir göy, gölə.
 – Sağ ol! – deyib buluda
 Batır dərin sükuta.
 Ona dörd yanda meşə
 Bir dayədi həmişə!
 Min-min rəngə bürünür,
 Daha aydın görünür.
 Qaranlıq tutur onu,
 Qaranlıq udur onu.
 İtir, batır yaşıl göl.
 Yatır mışıl-mışıl göl.
 Axşam düşür Göygölə,
 Enə bilmir göy, gölə!



DUMANDA

Duman axır sürünür,
 Göygöl ona bürünür.
 Duman gölün
 Ağ tülünə çevrilir,
 Bu yaşıl göl
 Süd gölünə çevrilir.
 Dağın nəhəng
 Ağ gülünə çevrilir.
 Bir dost kimi
 Sevir duman
 Göygözü,
 Yada salır
 Hər bir zaman
 Göygözü.

ÜRƏYİ VAR...

Qazandırmaz elə dağ,
 Bəzəyi var, bəzəyi.
 Bu bəzəkdən toxunan
 İpəyi var, ipəyi.
 Heç vaxt sevməz sükutu,
 Göydə saxlar buludu,
 Mənə tez doğma oldu,
 İstəyi var, istəyi!
 Şəfəq-şəfəq dağılan,
 Zərrə-zərrə sıxılan,
 Sınəsinə yığılan
 Şimşəyi var, şimşəyi
 Vəfalıdır vəfalı,
 Cənnət kimi səfalı,
 Xəstələrə səfalı
 Çiçəyi var, çiçəyi!
 Hər çiçək – onun gözü,
 Bitməz söhbəti, sözü,
 Bir dağ olsa da özü,
 Ürəyi var, ürəyi!

GÜZGÜGÖLƏM MƏN

Buyur, mənə qonaq gəl,
 Güzgügöləm,
 Güzgügöl!
 Əgər gəlsən üstümə,
 Əksin düşər güzgümə.
 Güzgümdə heyran-heyran
 Özünə baxar ceyran.
 Ayı yanımdan keçir,
 Mənim suyumdan içir.
 Mən hardayam, mən harda,
 Dərində, qayalarda!
 Gizlədib çox uzaqda,
 Daşlar, qayalar məni,
 Bu meşədə, bu dağda
 Gəz, dolan, axtar məni!
 Salsalar da hay-haray,
 Tapmır, məni günəş, ay!
 Çətin yola gətir tab,
 Məni axtar, məni tap!
 Suyum elə durudur,
 – Durnanın göz yaşları,
 Ayın, günün nurudur,
 Say məndəki daşları!
 Hər gələn qonaq üçün
 Nəhəng bir bülluram mən,
 Qaya, ağac, dağ üçün

Bir güzgü oluram mən!
 Yaşılığa bürünür
 Qaldığım bu dar dərə,
 Ətrafımda görünür
 Neçə gözəl mənzərə!
 Olsam da çox uzaqda,
 Çətin yola gətir tab.
 Bu meşədə, bu dağda...
 Məni axtar, məni tap!!!
 Bu dağ-dərə, çəmən, çöl,
 Bilir mənəm Güzgügöl!

SAHILDƏ XIYABAN

Gəzməyə çıxmaq üçün
 Hər cür mənzərəsi var.
 Göygölə baxmaq üçün
 Neçə pəncərəsi var.
 Cərgə-cərgə uzanan
 Vələsin körpəsidir,
 Xiyabanda toxunan
 Göygölün ləpəsidir.
 Qayalar sular üstə
 Dayanıb qayıq kimi,
 Yarpaqlar dəstə-dəstə
 Titrəşir balıq kimi.
 Gəzməyə çıxsan, günəş
 Heç zaman düşməz yada.
 Yorulsan, buyur, əyləş
 Qaya – skamyada.
 Gəzdikcə bu xiyaban
 Uzanır, hey uzanır,
 Arxası meşə olan
 Bir qayada dayanır.
 Gözəlliklə boy atıb
 Bu sahil xiyabanı.
 Onu qurub, yaradıb
 Təbiətin bağbanı!

MARALGÖLDƏ

Maralgöl – gözəl göldü,
 Elə ki məni gördü
 Dostlarla, ağaclarla
 Doldurdu dövrəsini,
 – Bax, gör! – deyə qarşımda
 Açdı göy süfrəsini.
 Bu göl beləcə axı
 Qarşılıyır qonağı!



QONAQ

Kənddən bir uşaq gəlib,
 (O bizə qonaq gəlib)
 Elə hey deyir mənə:
 – Arif, gedək çəmənə.
 – Deyirəm ki, ay Azər,
 Bura şəhərdir, şəhər...
 – Gəzməyə həvəsim var,
 Məni meşəyə apar.
 – Şəhərdə yoxdur meşə.
 – Nə deyirəmsə, mənə
 “Yox” deyirsən həmişə!..
 Anam eşidib bunu
 Gülüb dedi Azərə:
 – Yaxşı, geyinin, sizi
 Aparıram şəhərə.
 Küçəyə çıxan kimi
 Necə sevindi oğlan!
 Uca-uca evləri
 Seyr etdi heyran-heyran.
 Baxdı trolleybusa,
 Maşına, avtobusa.
 Uşaqlarla doludur
 Gözəl sahil kənarı.
 Başdan-başa dolanıb
 Seyr elədik bulvarı!
 Azər dörd yana baxdı,

Rəngli fontana baxdı,
 Rəngli tramvayla biz
 Dağüstü parka çıxdıq,
 Bir heykəlin yanından
 Bütün şəhərə baxdıq.
 Birdən qışqırdı Azər:
 – Necə böyükdür şəhər...
 Sonra maşına mindik,
 Parkdan aşağı endik.
 Biz baxdıq dönə-dənə,
 Sabirin heykəlinə.
 Gəzib bütün şəhəri,
 Axşam qayıtdıq geri.
 Azər yola düşəndə,
 Getdiyi doğma kəndə
 Qonaq çağırırdı mənə,
 Dedi: “Gəl, birgə gəzək,
 Biz meşəni, çəmənini!!!”

XƏZƏRİN SAHİLLƏRİ

Heç bilsən, nə gözəldir
 Xəzərin sahilləri.
 Burda fərəhlə keçir
 Ömrümüzün illəri.
 Sahillər bəzən aydın,
 Bəzən yüngül dumandır.
 O qarşıda gördüyün
 Haylı-küylü limandır...

Limandan axşam-səhər
 Gəmilər gedər-gələr.
 Dənizdə üzən gəmi
 Görünər bir dağ kimi!

Üzdükcə, nöqtə kimi
 Uzaqlarda qaralar.
 Tamam başqa bir gəmi
 Sahillərə yan alar.

Nədir o sahildəki,
 Sapsarı bir gölmüdür?
 Yoxsa qızıl qönçəli
 Çiçəkdir, gölmüdür?

Yox, yox, zəfərandır o,
 Əlvan gülüstandır o.

Zəfəran saçqları
 Batan günəştək sarı...

Burda nələr var, nələr,
 Quma batır meynələr..
 Budaqlar qum içində,
 Yarpaqlar qum içində.

Elin şöhrəti-şanı,
 Qara şanı, ağ şanı
 Durna gözünə bənzər,
 Nə şirindir gilələr.
 Hələ qızıl quma bax,
 Gəl uzanaq, qızınaq!
 Hər dənəsi darı qum,
 Darı kimi sarı qum
 Gör nə qədər təmizdir,
 İncitək ləkəsizdir –
 İstəyirsən, uzan yat,
 Dizə qədər quma bat...

Mərdəkan bağlarının
 Gülünə gül çatarmı?
 Buzovna qayaları
 Bir an belə yatarmı?

Dinləyib gecə-gündüz
 Tufanların səsinə –

Kükrəşən dalğalara
Cırpar daş sinəsini.

Gödəkboylu bir əncir,
Hər il meyvə gətirir.
Bir görün bitib harda –
Yosunlu qayalarda.

Burda bir az dayanın.
Böyük yastı qayanın
Yarısını su udub,
Üstünü mamır tutub.

Bu yerlərdə dincələn,
Bu yerlərdə çimən var.
Su altında, daş üstə
Elə bil göy çəmən var.

Düzülüb qatar-qatar
Uca-uca buruqlar.
Gözəl zeytun bağları
Sahil boyu uzanıb.

Zeytunlar salxım-salxım
Sırğa-sırğa sallanıb.

Dənizdə neft mədəni,
Dənizdə bir ada var.

Ora körpütək gedən
Uzun estakada var.

Səhər tezdən görünmür
Heç kim vətəgələrdə –
Qəhrəman balıqçılar
Xəzərdədir, Xəzərdə.

Uzaqda tüstülənin
Zavodun boruları
Sahil boyu şığıyır
Elektrik qatarı.

Gözəldir, çox gözəldir
Xəzərin sahilləri
Burda fərəhlə keçir
Ömrümüzün illəri.

Gəlsin, bu yerə gəlsin
Dünyanın uşaqları.
Qoy hər zaman çox olsun
Xəzərin qonaqları.

CEYRANBATAN

Arxada buraxıb çəmən, çölü,
 Mən gördüm yaxından təzə bir gölü.
 Bənzətdim çəmənə mavi suyunu,
 (Yaratmış insanın qüdrəti bunu).
 Nə şimşək, nə tufan ona nəsibdir,
 Üstündən nə güclü külək əsibdir.
 O, hələ cavandır – üçcə yaşı var,
 Onun Göygöl kimi bir qardaşı var.
 Yoxdur ətrafında nə ot, nə yamac,
 Nə meşə, nə çəmən, nə də bir ağac.
 Gəlib kənarında yolçular yatmaz,
 Bu Ceyranbatanda ceyran da batmaz.
 Onun yarandığı bir neçə ildir,
 Ancaq həm su verir, həm işıq verir,
 Gözəl Vətənimə yaraşlıq verir.
 O, burda əbədi qalası oldu
 Xəzər dənizinin balası oldu.

İSTISU

Şəhərə bax, şəhərə,
 Dörd tərəfi dağ, dərə.
 Evlər var, çökəkdedir,
 Evlər var, yüksəkdedir.
 Biri çayın yanında.
 Biri ayın yanında.
 Biri dərə içində,
 Biri təpə üstündə.
 Burda gəzib hər yeri,
 Sevdim gözəl şəhəri.



İKİ BULAQ

Öz gözümlə görmüşəm –
Dağda iki bulaq var.
Biri buz kimi soyuq,
Biri od kimi qaynar.
Biri – içmək istəsən –
Dodağını yandırar.
O biri – əl uzatsan –
Barmağını dondurar.



ŞEH

Şehə bir bax,
Nurlu, parlaq.
Nə iridir,
Mırvardir.
Dedim: “Sürüş,
Ovcuma düş”.
Nə oldu, eh,
Dağıldı şəh!

TƏRTƏR ÇAYI VƏ ÇİÇƏKLƏR

Gül-çiçək dərə-dərə
 Yaxınlaşdım Tərtərə.
 Dedim: – Gül-çiçəkləri
 Bəlkə, sən bitirmisən!
 Onları keçən gecə
 Bəlkə, sən gətirmisən!
 Çay güldü, mənə baxdı,
 Cavab vermədi, axdı.



DAĞLARDA ŞƏHƏR

Şose yolları
 Qalxır yuxarı.
 Balaca bir qız
 Gedir maşında.
 Qızıl, qırmızı
 Lenti başında.
 Deyir: – Ana, bax,
 Nə ucadır dağ!
 Dönüb ağ yelə
 Dağın döşüylə
 Bir qatar gedir,
 Nə sürətlidir!
 Ağ təkərləri,
 Titrədir yeri.
 Dağın yolları,
 Qalxır yuxarı.
 Maşın elə bil
 Uçur göylərə.
 Açılır sağda
 Güzəl mənşərə.
 Uçur buludlar,
 Əl atsan, çatar.
 Görünür şəhər,
 Ağappaq evlər.
 – Ana, o nədir,
 Havada gedir?

– Xırda vaqonlar!
 Qızım, filizlə
 Doludur onlar.
 – Bəs gedir hara?
 – Bax o dağlara!
 Bir gör nə oldu!
 Qopdu gurultu,
 Qulaq tutuldu.
 – Uçur, qaya, dağ,
 Ana, qayıdaq...
 – Qorxma, a şeytan,
 Dağı partladan
 Mədənçilərdir.
 Bu, Daşkəsəndir,
 Yeni şəhərdir!
 Orda fəhlələr
 “Yoruldu” demir.
 Yarıb dağları,
 Çıxarır dəmir.
 Qalxır maşında
 Dağa, Yadigar.
 Dağlar başında
 Güzəl şəhər var!

NAĞILLI SAHİL

Güzəl olur hər fəsil
 Bizim nağıllı sahil.
 Nə vaxt desən, qonaq gəl,
 Bura güzəldir, güzəl.
 Bir tərəfi Xəzərdir,
 Bir tərəfi şəhərdir.
 Bəzən elə görünür,
 Deyirsən ki, körpüdür.
 Sahil bir meydan kimi,
 Gəz, dolan başdan-başa,
 Hər yanı bir tamaşa.
 Kiçik-kiçik çəmənlər,
 Çiçəkli Yasəmənlər.
 Fəvvarələr – ağappaq,
 Damcılar sərin, parlaq...
 Sular qalxır göylərə,
 Sonra tökülür yerə.
 Elə ki işıq yanır,
 Min bir rəngə boyanır.
 Gah ağ göbələk olur,
 Gah sarı çiçək olur.
 Gəl, axşam gəmiyə min,
 Üz qoynunda dənizin.
 Güzəl, nağıllı sahil,
 Sanırsan, sahil deyil.
 Çilçırağa bürünər,

Min bir rəngdə görünər.
 O sahil işıqları:
 Göy, qırmızı, ağ, sarı.
 Bir-birinə qarışar,
 Göyqurşağına oxşar.
 Güzəl olur hər fəsil,
 Bizim nağıllı sahil!

BU TORPAĞI TANI, SEV!!!

Balaca dost! İndidən
 Bu torpağı tanı sən!
 Hələlik boy atırsan,
 Bapbalaca çinarsan,
 Ucalarsan dağ kimi
 Bu torpağı tanısan!
 O vaxt bir çırağ kimi
 Şəfəq-şəfəq yanarsan!
 Gah ağlayan, gah gülən,
 Əzab görən, qəm görən
 Dosta dost ola bilən,
 Düşməyə qənim, torpaq,
 Həm sənindir, balası,
 Həmdə ki mənim, torpaq!
 Bil, bu torpağın adı
 Gəzir bütün dünyada,
 İllər boyu bu torpaq
 Görüb bəla, qan-qada,
 Ancaq heç vaxt, heç zaman
 Boyun əyməyib yada!
 Əyməyib... dəniz qədər
 Tökülsə də göz yaşı,
 Neçə-neçə düşmənin
 Burda əzilib başı,
 İndi bir tarix olub
 Hər kərpici, hər daşı!
 Balaca dost! İndidən

Bu torpağı tanı sən!
 İlk dəfə bu torpaqda
 Dünyaya göz açmısan,
 İməkləyib qalxmısan,
 Yerimisən, qaçmısan!
 İndi qaçdığın yerdə,
 O uzaq əsrlərdə
 Obaların yaşayıb,
 Nənələrin yaşayıb,
 Babaların yaşayıb.
 Onların arasında
 Mərd insanlar yaşayıb,
 Sənəsi dastan olan
 Şən ozanlar yaşayıb,
 Pəhləvanlar yaşayıb.
 Qəhrəmanlar yaşayıb.
 Bu torpaq Cavanşirin,
 Koroğlunun yurdudur.
 Şimşəkləri – Babəkin
 Ürəyinin odudur.
 Meşələri – meşə yox
 Nizə almış ordudur!
 Elə dağları var ki,
 İtib bulud içində,
 Elə mədənləri var,
 Almaz, yaqut içində,
 Elə dərələri var,
 Yatıb sükut içində!
 Göyə bax... təyyarələr

Güllədən də itidir,
 Onu belə aparan
 Bu torpağın neftidir!
 Bu neft onun vüqarı,
 Ad-sanı, şöhrətidir.
 Balaca dost! İndidən
 Bu torpağı tanı sən!
 Bu torpağın varı bol,
 Neməti bol, barı bol...
 Gəz bağları, görərsən
 Alması bol, narı bol...
 Nə istəsən, taparsan
 Buğda, arpa, darı bol...
 Çiçəkləri nə qədər
 Bəlkə, ümman çiçəklər,
 Yüz rəngli, min rənglidir.
 Əlvən-əlvən çiçəklər
 Gözəlliyi bir yana,
 Həm də dərman çiçəklər...
 Bu gözəl torpaq sənin,
 Bu bağça, bu bağ sənin,
 Yaşa, yarat, qur, sevin,
 Dərə, təpə, dağ sənini!

Balaca dost! İndidən
 Bu torpağı tanı sən!
 Tanı, yaxşı tanı ki,
 Elə yaşa dolasan,
 Sən bu torpağa layiq
 Bir vətəndaş olasan!

İŞIQLI BİNA

Bakıda bir bina var,
 Elə yaraşıqlıdır,
 Hər yanı başdan-başa
 Nurludur, işıqlıdır.
 Burda hər zal, hər otaq
 Şəfəqlərə boyanar,
 Gör neçə ulduz yanar,
 Gör neçə günəş yanar:
 Naxışlı eyvanında
 Altı heykəl görünər,
 Ulduzlu göylə birgə
 Necə gözəl görünər.
 Bakıya qonaq gələn
 Bura dəyməmiş getməz,
 Ona heyran olmamış,
 Xoş söz deməmiş getməz.
 Balaca dost! Gördüyün
 Nizami muzeyidir,
 Bu təkçə muzey deyil,
 Bir xalqın ürəyidir.
 Qarşırlar işıqla
 Muzeydə qonaqları,
 Yavaş-yavaş, buyur gəz
 Zalları, otaqları.
 Tələsmə! İftixarla
 Hər şəklin önündə dur,
 Sübhün dan ulduzutək

Yanar ürəyində nur.
 Sən tanı Nizamini,
 Sən tanı Füzulini,
 Dünyaya tanıdıblar
 Onlar sənini elini.
 Aylar, illər, fəsillər
 Bu muzeydə birləşib,
 Ötüb keçən bir əsr
 Bir otaqda yerləşib.
 Bir əsrin əşyaları,
 Şahları, xaqanları,
 İldırım qılıncları,
 Nizəsi, qalxanları...
 Sənə baxan o kimdir?
 Baxışları odlu, sərt,
 Həm xəyallı, mehriban,
 Həm üsyankar, həm də mərd!
 Bizim şeir sazının
 Ən qüvvətli bir simi, –
 Tanı onu, tanı sən,
 Nəsimidir, Nəsimi!
 Öz fikrindən, yolundan
 Məsləkindən dönmədi,
 Soyduklar dərhisini.
 Günəş oldu, sönmədi.
 Xalılar var; rəngləri
 İncədən də incədir.
 Şəhərlər var – möhtəşəm,
 Bu, qədim Şamaxıdır,

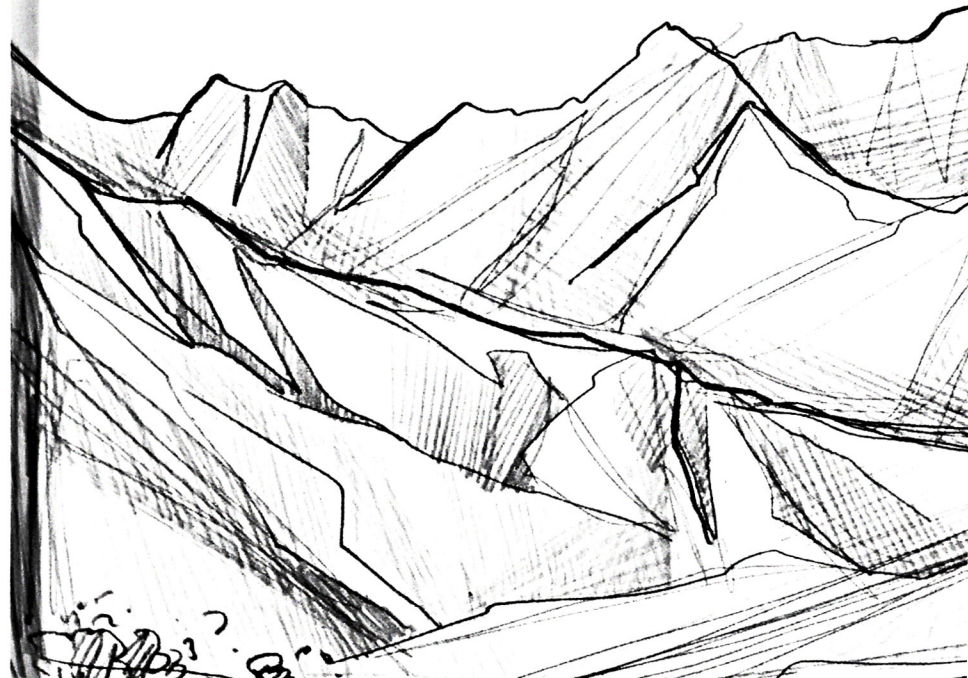
Bu da qədim Gəncədir!
 Hələ köhnə Bakımız:
 Dar küçələr, dar evlər,
 Darvazalar, eyvanlar,
 Arabalar, dəvələr...
 Hər şəklə, hər tabloya
 Bax diqqətlə, birbəbir
 Bu, Qətran Təbrizidir,
 Bu, Vaqif, bu da Sabir!
 Çapdıqca yelə dönür
 Koroğlu Qıratında,
 Yenə qılınc oynadır
 Göyün yeddi qatında.
 Böyük Mirzə Fətəli
 Gün kimi yana-yana,
 Təkcə bütün Şərqə yox,
 Işıq səpib hər yana.
 Tanıdınmı Şaiqi,
 Sevimli sənətkarı,
 Dilinin əzbəridir
 Onun şən nağılları!
 Bu işıqlar içində
 Söylə, niyə dayandın,
 Yoxsa elə özün də
 Şəfəqlərə boyandın?
 Balaca dost! Gördüyün
 Nizami muzeyidir,
 O təkcə muzey deyil,
 Bir xalqın ürəyidir.

AZƏRBAYCAN DAĞLARI

Bizim dağlar qüdrətli,
 Yenilməz, əzəmətli...
 Qorxunc yarğanları var,
 Qorxunc sıldırımları.
 Sinəsində parçalar
 Qılınc ildırımları.
 Şah dağı, Baba dağı
 İgidlərin oylağı.
 Bu dağlara çıxanda
 Gəlir uçmaq həvəsi.
 Görünməyir baxanda
 Bu dağların zirvəsi.
 Güzəl olur həmişə
 Yay, qışı, baharı.
 Bir yoldaşdır günəşə
 Azərbaycan dağları!
 Bax, yolu günəşədir,
 Yol gedir burum-burum.
 Bir tərəfi meşədir,
 Bir tərəfi uçurum.
 Açıb ağzını baxır
 Neçə-neçə mağara.
 Səpdır, nazilib axır
 Çay ağara-ağara.
 Sərin olur buz kimi
 Bu dağların havası,

Sayrışır ulduz kimi
 Çiçəklərin dalğası.
 Bu dünyaya sığışmaz
 Zəngin dövləti-varı.
 Min dona girir hər yaz
 Azərbaycan dağları.
 Bir dağ vardır, çox uca,
 Bizim Savalan dağı,
 Bu torpağın həm qoca,
 Həm də ki cavan dağı.
 Dəlidağsa möhtəşəm,
 Şöhrət olub qüdrəti.
 Həm sərtidir, həm də möhkəm,
 Böyükdür güc-qüvvəti.
 Bu dağların ucu ox,
 Xəyalları uçurar.
 Təkcə xəyalları yox,
 Qartalları uçurar.
 Bu torpağın sevinci,
 Bu torpağın vüqarı,
 Nəhəng incidir, inci
 Azərbaycan dağları.
 Hər tərəfi dolan, gəz,
 Bu dağlara yox əvəz.
 Gəzməyən görə bilməz,
 Gəzməyən duya bilməz.
 Gəz, bu dağı, o dağı,
 Gör qayalı yarığını,

Diş göynədən bulağı,
 Bulud-bulud yorğanı...
 Gəz, öyrən bu qüdrəti,
 Zirvələrdə qarı gör!
 Duy gücü, əzəməti,
 Dağlarda vüqarı gör!
 Bu gücü, əzəməti
 Özündə saxla barı,
 Unutmur sədaqəti
 Azərbaycan dağları!



GÜNƏŞLİ MƏQBƏRƏ

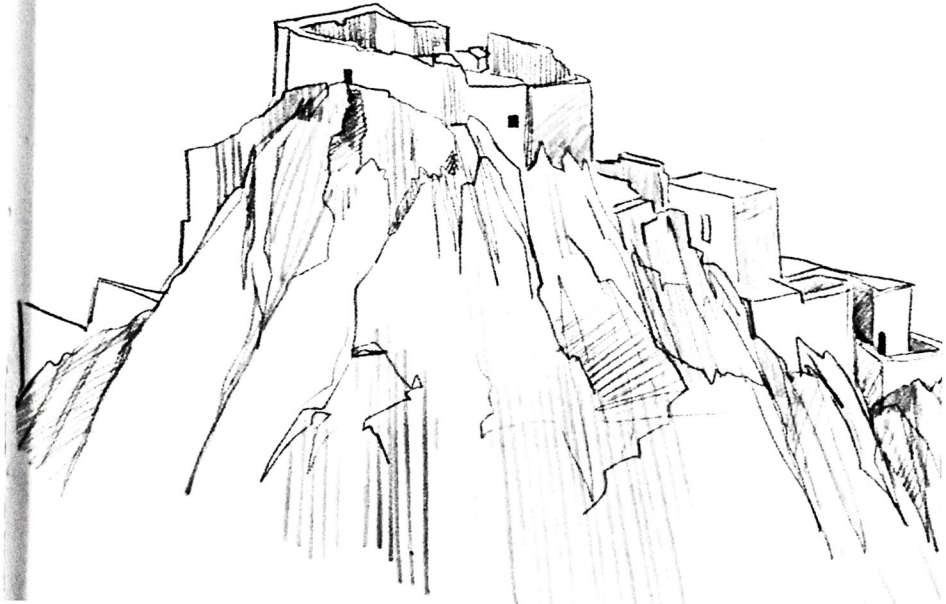
Günəşli Naxçıvanda
 Günəşli bir məqbərə.
 Adı gəzir hər yanda,
 Işıq saçır hər yerə.
 Şehrli insan kimi
 Yumulmur baxışları,
 Əbədi dastan kimi
 Əbədi naxışları.
 Naxışlarda sözləri,
 Sən oxuya bilərsən,
 Naxışlarda gözləri
 Görüb duya bilərsən.
 Keçsə də səkkiz yüz il,
 Yağsa da dolu, yağış,
 Heç zaman solan deyil,
 Canlı güldür hər naxış!
 Qüdrətlidir, qüdrətli,
 Olsa da qədim, qoca,
 Möhtəşəm, əzəmətli,
 Həm cavandır, həm uca!
 Baxırsan, çox sadədir,
 Bir-iki pəncərəsi...
 Güzəl bir abidədir
 Atabəy məqbərəsi!
 Necə alıblar, görən,
 Işıq-ışığı rəngləri?

Hardan tapıbdır görən
 Əbədi çiçəkləri?
 Hər rəng çalınan simdir,
 Burda rənglərin cəmi.
 Bunu yaradan kimdir?
 Böyük memar Əcəmi!
 Elə bil bu məqbərə
 Qoludur, qanadıdır,
 Ucaldıqca göylərə,
 Ucalan həyatıdır.
 Kərpicində, daşında
 Arzusu, diləyi var,
 Naxışında, kaşında
 Döyünən ürəyi var.
 Elə qurub...
 Solmayıb hər naxış,
 Hər rəng, kaşı,
 Heç bir zaman qopmayıb,
 Bir kərpici, bir daşı!
 O böyük sənətkarın
 Nəfəsidir məqbərə,
 O böyük sənətkarın
 Təhfəsidir məqbərə.
 Dost! Qonaq gəl bu yerə,
 Gəl, öyrən yana-yana,
 O günəşli məqbərə
 Bir tacdır Naxçıvana!

YADİGAR QALA

Dağ başında bir qala
 Göyə çatır az qala.
 Ulduzlar zirvəsində
 Zümrüd boyunbağıdır,
 Buludlar dövrəsində
 Min-min inci axıdır.
 Hər gecə qalaya ay,
 Çəkir gümüşü qalay.
 Səhər günəşdə yanır,
 Qızıl rəngə boyanır.
 Zirvədə qala-qala
 Möcüzə olub qala.
 Başdan-başa sirlidir,
 Sirlidir, sehlidir.
 Duman axır... bir anda.
 Qala itir dumanda.
 Yolu-izi görünməz,
 O yolu tapmaz hər kəs.
 Bu yol kol-kosla dolu,
 Sıldırımlı, qorxulu.
 Keçidləri elə dar,
 Bir adam güclə sığar.
 Qalaya çıxmışıq biz,
 Qalaya baxmışıq biz.
 Gəzib hər bir yerini,
 Öyrənmişik sirrini.

Bir zamanlar bu yerdə,
 Bu uca zirvələrdə,
 Mərd insanlar yaşamış,
 Qəhrəmanlar yaşamış!
 Görünməz olub bəzən
 Dağların dumanında,
 Yaşamış igid kimi
 Buludların yanında,
 Ulduzların yanında.
 Dağ başında bir qala,
 Göyə çatır az qala.
 Başdan-başa sirlidir,
 Sirlidir, sehlidir.
 Köynəyidir buludlar,
 Ulduzlardan tacı var.
 Qalır bizə bu qala
 Babalardan yadigar.



TOMRIS

Sənin adın Tomrisdir,
 Bu ad sənə əzizdir.
 Bu ad – bir qəhrəmanın,
 Unudulmaz insanın...
 Bizim anadan əvvəl,
 Yaşayıb belə gözəl.
 Mərd, yaxşı insan kimi,
 Böyük qəhrəman kimi.
 Bizim tarixdə Tomris
 Qoyub dərin, nurlu iz,
 Elə iz ki, yox olmur,
 Heç zaman unudulmur!
 O, böyük hökmdardı,
 Ağılı, zəkası vardı.
 Bir dastandı hünəri,
 Gözündən od tökərdi,
 Düşmən sərkərdələri
 Önündə diz çökərdi.
 Tomris – bizim torpağın
 İgid qızı, ər qızı,
 Geyəndə yar-yarağın,
 Əsl cəngavər qızı!
 Elə qılınc oynadar,
 Elə qalxan tutardı,
 Elə sərrast ox atar,
 Deyərdin: “Sehrkardı!”

Möhkəm qorusun deyə
 Torpağını, yurdunu,
 Qaytarmışdı geriyə
 Ən böyük bir ordunu
 Ada, sana, hörmətə
 Çatan el hökmdarı,
 Çevirmişdi cənnətə
 Bizim ana diyarı!
 Balaca qız!
 Fəxr elə!
 Adın Tomrisdir,
 Tomris!
 Bu ad elə doğma ki,
 Sənə hər şeydən əziz!
 Sev bu igid qadını,
 Doğrult onun adını!



HƏR QALA BİR KİTABDIR!

Bürünüb buludlara
 Nəhəng qala – Əlincə,
 Nəfəs kəsilir bura
 Dağı çıxıb gəlincə.
 İşdir bu yerə çıxsan,
 Dağ elə uca, hündür,
 Burdan dayanıb baxsan,
 Bütün dünya görünür.
 Qılinc-qılinc çıxıbdır
 Daşlı sıldırımları.
 Sınəsinə sıxıbdır
 Sanki ildırımları
 Göyün yeddi tağında
 Nəhəng qala ucalır,
 Buludlar qucağında
 Qala-qala ucalır.
 Sehrli olmasa da,
 Adi qala deyildir,
 Ömür sürür dünyada,
 Bəlkə, yüz il, min ildir.
 Hücüm etdi bu yerə.
 Neçə düşmən ordusu,
 Ancaq qaldı hər kərə
 Ürəyində arzusu.
 Neçə-neçə diyarı
 Talan edən bir ordu,

Seyr edib bu dağları
 Min cürə hiylə qurdu.
 Hiylə qurdu ki, qalxsın,
 Uca zirvəyə çatsın,
 Qalanı vursun, yıxsın,
 Məhv eləsin, dağıtsın.
 Ancaq çıxma bilmədi,
 Çata, yıxa bilmədi.
 Qala yenə də möhkəm,
 Uca, məğrur, möhtəşəm.
 Ora mən də çıxmışam,
 O zirvədən baxmışam.
 Buludları sinəmə
 Qucaqlayıb sıxmışam.
 Gəzdikcə bu zirvəni,
 Fikir götürmüş məni:
 “İndi qalada hanı
 O qəhrəman insanlar,
 Bu zirvədə qalanı
 Necə tikiblər onlar?
 İtmir çəndə, dumanda...”
 Balaca dost! Yaxşı bil,
 Bizim Azərbaycanda
 Belə qala tək deyil.
 Cavanşir qalası var,
 Mərdəkan qalası var,
 Ucalır hasar-hasar,
 Ucalır divar-divar...

Qala var neçə yerdə,
 Şuşada, Kəlbəcərdə.
 Getsən əgər o yerə,
 Danışar min xatirə.
 Hər qala – zəfər yolu,
 İgidlik, hünər, əzab...
 Nağıl, əfsanə dolu
 Məna dolu bir kitab...
 Dostum! Sən iftixarla
 Hər kitabı vərəqlə,
 Köksün qalxar vüqarla,
 Qəlbin dolar şafəqlə...
 Söyləmə ki, bu nədir,
 Seyr edib daş-divarı,
 Xalq üçün xəzinədir
 Bu qala – kitabları.
 Bunlar indi solsa da,
 Öyrən, öyrən maraqla...
 Qədim, köhnə olsa da,
 Gözünün üstə saxla!

ABBAS SƏHHƏT BABAMDİR!

Nə danım, çox sevirəm
 Bizim Abbas Səhhəti.
 Yaşayır ürəyimdə
 Onun sadə sənəti.

Elə sevimlidir ki,
 Gözüm üstə yeri var.
 Dilimdə əzbər olan
 Neçə-neçə şeiri var!

Deyirlər, həkim olub,
 Şair, müəllim olub,
 Hər bir zaman sevilib
 Fərqi yoxdur, kim olub.

Gözəl bir insan kimi,
 Mən də sevirəm onu.
 Sevirəm xalqımızın
 Böyük, sadə oğlunu.

Sevirəm bu vətəni,
 Torpağı sevən kimi,
 Çöl-çəmən, çınarı,
 Qovağı sevən kimi.

Tək mən sevmirəm onu,
 Sevən elim-obamdır,
 Elə bil Abbas Səhhət
 Mənim doğma babamdır!

ABDULLA ŞAIQ*Anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə*

Üfüqlərin qaşında
Nəhəng bir dağ görürük,
Özünün yüz yaşında
Şaiqi sağ görürük.

O sənətkar xeyirxah,
Mehriban, sadə, munis...
Ata-anamız kimi
Həmişə doğma, əziz...

Bizə bir bahar kimi
Verib ürək odunu,
Gözəl sənətkar kimi
Biz də sevirik onu.

Mübahisə ediblər
Uşaqlar bütün günü,
Ömrü boyu seviblər
Həccə gedən tülkünü.

Bir qız danışır bizə:
– Möcüzədir, möcüzə.
Gözü görmür nənəmin,
Oxudur kitabları,
O da sevir ürəkdən

Biz sevən sənətkarı.
Axsam üz tutub mənə
Yalvardı: “Al canımı
Ancaq ki, oxu mənə
Bir də Tıq-tıq xanımı”.
Bir oğlan fikrə getdi,
Belə bir söhbət etdi:
– Oxuyurdum şeirini
Mən Abdulla Şaiqin
Gah dovşandan, keçidən,
Gah xoruzdan, pişikdən,
Gördüm ki, qulaq asır
Kiçik bacım beşikdən.
Üfüqlərin qaşında
Nəhəng bir dağ görürük,
Özünün yüz yaşında
Şaiqi sağ görürük,
Sevgisi, məhəbbəti
Qəlbimizdə yaşayır,
Onun böyük sənəti
Qəlbimizdə yaşayır!

NAĞILLI EV

Nağıllı bir ev vardır,
 Nə kənddə, nə şəhərdə,
 Nağıllı bir ev vardır
 Elə nağıllı yerdə.
 Şəki – bizim diyarın
 Ən qədim bir şəhəri,
 Burda qışın, baharın
 Bütün gözəllikləri!
 Marxal – daha sehrkar,
 Meşəsi, dağ-dərəsi.
 Füsunkardır, füsunkar
 Ən adi mənzərəsi.
 Burda qılinc bir dərə,
 Sağ meşədir, sol meşə.
 Qərq olur çiçəklərə
 Qılinc dərə həmişə.
 Sərilir yamaqlara,
 Dırmaşır ağaclara
 Neçə-neçə sarmaşığı,
 Çiçəkləri ağ işıq.
 Bu mənzərə içində
 Nağıllı ev qurulub.
 Onu dərə içində
 Kim görübsə, vurulub.
 Bu ev – bənzər xəyala,
 Sığışmaz bir kitaba.

Sevinər bu nağıla
 Baxsa Andersen baba!
 Gəz yuxarı-aşağı,
 Nağıl – canlı, həqiqi!
 Görərsən həm Marşakı,
 Həm Abdulla Şaiqi.
 Hər yan sərin, yamyaşıl,
 Nağıllı ev hanı bəs?
 Su axır şırıl-şırıl,
 Hardan gəlir bəs bu səs?
 Çıxmaq üçün hündürə
 Pillələri adi – daş,
 Çatmaq üçün o yerə
 Qalxırsan yavaş-yavaş.
 Gözəl işdir görülən
 Əvvəl dəyəcək gözə,
 Çubuqlardan hörülən
 Böyük, gözəl bir kuzə!
 Olduğun yer – bir dəhliz,
 Neçə eyvan görünür,
 Uzanır yaşıl dəniz,
 Yaşıl tavan görünür.
 Nağıllı ev... Bəs hanı
 Qapısı, pəncərəsi?
 Əvəz edir qapını
 Bəlkə, qılinc dərəsi?
 – Taq-tuk!
 – Sim-sim!

- Gələn kimdir, gələn kim?
 – Mənəm, doktor Aybolit.
 – O... doktor... bir az sakit.
 Dəcəl bir oğlan yatır,
 Doğrusu, Cırt dan yatır.
 – İnanmıram mən buna,
 Cırt danın yatdığına.
 Bura qorxulu bir ev,
 Cırt danı izləyir dev.
 – O Cırt dan qorxan deyil,
 Qorxursa, Cırt dan deyil.
 Bu evin söylə barı,
 Hanı qəhrəmanları?
 – Onlar gediblər səhər,
 Bir azdan gələcəklər.
 – Taq-tuk,
 – Sim-sim!
 – Gələn kimdir, gələn kim?
 – Bura tez-tez gələnəm,
 Mən ki Ağacdələnəm.
 – Taq-tuk,
 – Sim-sim!
 – Gələn kimdir, gələn kim?
 – Mənəm, mənəm, Karandaş,
 Cırt dana yaxşı yoldaş!
 – Bəs sən, kimsən?
 – Mən sərçəyəm. Cik-cik-cik...
 – Mənsə məşhur Düyməcik.

- Taq-tuk,
 – Sim-sim!
 – Gələn kimdir, gələn kim?
 – Mən ki Sünbül kuklayam,
 Mən ki Günəşəm, Ayam.
 Görüb Çippolinonu,
 Qonaq gətirdim onu.
 Gəlir pələng, gəlir şir,
 Ayı, bəbir, birbəbir!
 Çıxıb meşədən qəfil
 Gəlir balaca bir fil.
 Başında tac şah gəlir,
 Sürünüb timsah gəlir!
 – Taq-tuk,
 – Sim-sim!
 – Gələn kimdir, gələn kim?
 – Mənəm, şahzadə qızam,
 Ancaq indi yalqızam.
 Yoxdur tacım, üst-başım,
 Qoyun sizə qarışım.
 – Ey dostlar, gəlin bura,
 Şır-şır axan bulağı,
 Qərq eləyibdir nura
 Ələddinin çırağı.
 Elə ki gəlir dələ
 Hamı verir əl-ələ.
 Rəqs eləyir, oynayır
 Sevinclə, gülə-gülə.

Gözəl bir müğənnitək
 Bülbül nəğmə oxuyur,
 Pəncərədə hörümçək
 Zərif pərdə toxuyur.
 Bu evi sevə-sevə,
 Hamı gəlir bu evə.
 Gəlib verir əl-ələ,
 Sevinclə, gülə-gülə!
 Ev bəzən yaşillaşır,
 Bəzən də qızıllaşır.
 Elə gözəlləşir ki,
 Dəyişib nağıllaşır.
 Nağıllı yerdür Marxal,
 Burda nağıllı ev var.
 Gətirir arzu, xəyal,
 Gətirir sevinc, bahar.
 Bu evi tikən, quran
 Ağıllı bir adamdır,
 Nağılı başa vuran
 Nağıllı bir adamdır.

RƏNGBƏRƏNG İŞIQLAR

Şəhər üstə enən kimi
 Aşamçağı,
 Gəlin baxın, aşib-daşır
 Sahil bağı.
 Ulduz-ulduz çilçıraqlar
 Bu sahildə
 Rəngbərəng bir boyunbağı.
 Bir zəncirdir
 Uzun işıq silsiləsi,
 Göydə açıb
 Rəng-rəng yanan
 Gül dəstəsi.
 Bu nə gözəl silsilədir,
 Hər zərrə nur,
 Bir lələdir!
 Dalğaları yara-yara
 Gəmi gedər uzaqlara.
 Ordan baxın,
 Sahil olar çiçək-çiçək.
 Hörülübdür
 Ulduzlardan min-min çələng
 Bu çiçəklər,
 Bər-bəzəklər,
 Bu çələnglər
 Par-par yanar,
 Yana-yana

Ayna suda rəqs eləyib
 Işıqlanar.
 Füsunkardır
 Gül qucağı, nur qucağı,
 Uzandıqca gözəlliyin
 Nə ucu var, nə bucağı.
 Axşam vaxtı Yerə enib
 Sanki yüz-yüz göyqurşağı.
 Axşamçağı,
 Nağıllaşar,
 Aşar-daşar,
 Gözəlləşər sahil bağı.
 Doymaz adam
 Seyr etməkdən
 Çiçək-çiçək işıqları,
 Bu al-əlvan,
 Bu rəngbərəng işıqları!

ALTIĞAC

Gözəl yerdir Altıağac,
 Dörd tərəfi ağac, ağac...
 Başdan-başa hər yeri göz,
 Çəmənləri, düzləri göz!
 Əyil, su iç bulaqlardan,
 Meyvələr dər budaqlardan.
 Burda nəhəng qaya vardı,
 Buludlara ucalardı.
 Üstü ağac, altı ağac,
 Üstündə də altı ağac,
 Altında da altı ağac.
 O zamandan bu yerlərin
 Adı qaldı Altıağac!
 O zamandan bu çöl, yamac,
 Başdan-başa oldu ağac!
 Meşələri elə dərin,
 Elə böyük, elə sərin,
 Göbələklə, gül-çiçəklə
 Kəpənəklə qoynu dolu,
 Zirvələrdə itir yolu.
 Buludları dəstə-dəstə,
 Gəlib durur dağlar üstə.
 Kənd üstünə enir bəzən.
 Şimşək olub dinir bəzən,
 Gördüm burda uşaqları,
 Bapbalaca qonaqları.

Oynayırlar
 Dağa-daşa çıxax-çıxa,
 Gah çiyələk, gah göbələk,
 Gah da çiçək yığa-yığa!
 Biri durur bulaq üstə,
 Biri qalxır budaq üstə.
 Çəmənlikdə yatır biri,
 Dağ başına çatır biri...
 Qonaq gəlsən,
 Başdan-başa hər yeri gəz,
 Çəmənləri, düzləri gəz!
 Gözəl yerdir Altıağac,
 Dörd tərəfi ağac, ağac!

ÇINAR ORDUSU

Canlanır yaz çağında
 Bir meşə
 Zəngilan torpağında.
 Meşənin sehri vardır,
 Bu meşə
 Başdan-başa çinardır.
 Qərībədir bu meşə,
 Ucalır,
 Qalxır üzü günəşə!
 Hər çinar – bir əsgərdir,
 Bu meşə
 Orduya bərabərdir.
 Hər çinar – əzəmətli,
 Möhtəşəm,
 Böyük, güclü, qüdrətli...
 Axır bu meşə boyu
 Aramsız
 Bir çayın gümüş suyu.
 Budaqlar – süngü kimi,
 Çay axır,
 Parlayır güzgü kimi.
 Hər çinar – elə uca,
 Günəşə
 Can atır uça-uça.
 Canlanır yaz çağında
 Bu meşə

Zəngilan torpağında.
 Güzəl çinar meşəsi
 Bu yerin
 Ən gözəl guşəsi!
 Bu çinarlar – tamaşa,
 Qol-boyun,
 Yan-yanaşı, baş-başa!
 Elə qol-budaq atır,
 Az qala
 Aya, Günəşə çatır.
 Çinarlar – etibarlı,
 Çinarlar
 Dəyanətli, vüqarlı...
 Bu elə bir meşədir,
 Meşə yox,
 Nəhəng, yaşıl şüşədir!
 İnsan kimi səsi var,
 Dili var,
 Sözü var, nəfəsi var.
 Buz kimidir kölgəsi,
 Meşə yox,
 Bura – çinar ölkəsi!
 Yenə böyüyür, artır,
 Hər zaman
 Bir gözəllik yaradır.
 Gözəllikdir arzusu,
 Bu meşə –
 Böyük çinar ordusu!

TALISTAN

Talıstanda yada sal
 Şair Səməd Vurğunu,
 Çünki ilk dəfə yazıb,
 Göyə qaldırıb onu!
 Meşəbəyi bağlanıb
 Ürəkdən peşəsinə,
 Uşaqlıqdan vurğundur
 Talıstan meşəsinə.
 Meşə elə böyük ki,
 Nə ucu, nə bucağı,
 Mehribandır həmişə
 Onun ana qucağı!
 Meşəbəyi bu yerin
 Hər yanına bələddir.
 Bu iş – bəlkə, dünyada
 Ən çətin bir sənətdir.
 O gedəndə meşənin
 Ən qalın bir yerinə,
 Sanki təzə yer görür,
 İnanmır gözlərinə.
 Bir-birinə bənzəməz
 Güzəl talaları var,
 Yolları, dolayları,
 Qədim qalaları var!
 İllərin, əsrlərin
 İzləri var bu yerdə
 Yaşayıbdır Cavanşir –

Unudulmaz sərkərdə!
 Elə igid olub ki,
 Azərbaycan balası,
 İndi durur bu yerdə
 Onun böyük qalası!
 Meşənin yarpaqları,
 Meşənin dərələri,
 Ürəkdə, yadda qalan
 Güzəl mənzərələri!
 Burda şalalə var ki,
 Bir parça bulud kimi,
 Dərinlikdə gizlənib
 Ağaclar sükut kimi!
 Talıstan –
 Yaşıl dastan!
 Yaşılıqdır nəfəsi
 Onun hər səhifəsi!
 Gecə-gündüz,
 Hər zaman
 Eşidilir nəğməsi!
 Yurdumuzun ən gözəl
 Guşəsidir guşəsi,
 Dağlara doğru qalxan
 Bu Talıstan meşəsi!
 Meşəbəyi qəlbitək
 Öyrənib Talıstanı,
 Uşaqtək əzbər bilir
 Yaşıl səslə, nəfəslə,
 Güzəl, canlı dastanı!



BİR OĞLAN TANIYIRAM

O, qalın bir romanı
 Başlayar oxumağa,
 Onuncu səhifədə
 Deyər: "Eh!
 Bəsdir daha!.."
 Gedər rəqs dərnəyinə,
 Bir neçə gün oynayar,
 Sonra yarımçıq qoyar.
 O qurşanar futbola,
 Qaçar, çəmənə, yola.
 Əvvəl göstərər hünər,
 Lap ildırımına dönər.
 Sonra oyundan doyar,

Onu yarımçıq qoyar.
O, şeirə duyar həvəs,
Yazar, amma bitirməz,
Görərsə dama, şahmat
Maraqlanar o saat.
Bunları tez öyrənər,
Həvəsi də tez sönər...
Bir oğlan tanıyıram –
Belə xasiyyəti var.
Mən onu xoşlamıram,
Bəs siz necə, uşaqlar?

ƏLİFBA BAYRAMI

Məktəb... Geniş bir salon...
Bəzəkli, nurlu səhnə.
Oturub baba, nənə.
Yenə gəldi qonaqlar,
Hamı doldu salona.
Bu gün bayramdır, bayram –
“Əlifba” çatıb sona.
Müəllim təbrik etdi
Mehriban qonaqları,
Bağrına basıb öpdü
O, bir-bir uşaqları.
Hər şagirdin əlində
Böyüdülmüş hərf var,
Sevincdən yerə-göyə
Sığmır kiçik uşaqlar.
Nəğmələr deyə-deyə
Qızlar qalxdı səhnəyə.
Biri çiçək kimidir,
Ağ kəpənək kimidir.
Rəqs edib fırlandı o,
Səhnədə dolandı o.
Şənlik xeyli uzandı,
Güldü, sevindi hamı.
Gözəl keçdi, xoş keçdi
Bu “Əlifba bayramı!”

XƏTKEŞ HANI?

– Xətkeş hanı?
 Axtarırlar hər bir yanı
 Kitabların arasına,
 Dəftərlərin arasına
 Həsən baxıb, Tomris baxıb,
 Xətkeş sanki yoxa çıxıb.
 Süsən isə durub baxır,
 Bir kənardan,
 Gözlərini
 Çəkə bilmir uşaqlardan.
 Axtarırlar hər bucağı,
 Başdan-başa bu otağı.
 – Xətkeş hanı?
 Axtarırlar
 Bu otaqda hər bir yanı.
 – Ay qız, Süsən,
 Axtarmırsan, söylə niyə?
 Nə baxırsan
 Gözlərini döyə-döyə?
 Sakit-sakit
 Elə baxır bayaqdan qız.
 Sonra çıxır
 Yavaş-yavaş otaqdan qız.
 – Xətkeş hanı?
 Axtarırlar hər bir yanı.
 Həsən deyir:
 – Nə məndədir, nə səndədir,
 Demək, xətkeş Süsəndədir.

GƏZİR YER KÜRƏSİNİ

İkram elə sevir ki,
 Coğrafiya dərşini –
 Dinləyir bütün günü
 Sevimli müəllimi,
 Dərmədən nəfəsini.
 O tanıyır hər yanı –
 Başdan-başa dünyanı.
 Bütün meridianları,
 Qitələri tanıyır.
 Xəritədə qaralan
 Nöqtələri tanıyır.
 Bu nöqtələr görünür
 Söz kimi, məna kimi.
 Böyükdür arzuları
 Onun bu dünya kimi.
 Xəritəyə baxanda
 Bircə anın içində –
 Sanki gəzib dolanır
 Bu cahanın içində
 Budur: Misir, Konqo, Çin,
 – Bu Polşa, bu Kanada.
 İkramın duyğuları
 Dönür polad qanada.
 O uçar təyyarəsiz,
 Neçə-neçə sahilə.
 Baş vurur bircə anda

Gah Volqaya, gah Nilə.
 O, Xəzərin yanında,
 Ancaq fikri, xəyalı
 Başqa bir dənizdədir.
 O, Bakıda yaşayır,
 Ancaq bu gün xəyalı
 Tehranda, Təbrizdədir.
 Hardan uçub gedir o,
 Gəlin, bir-bir göstərim.
 Bu, İstanbul, bu, London,
 Bu, Parisdir, bu da Rim¹.
 Çöllərdən uçub gedir,
 Göllərdən uçub gedir.
 Gəzir onun xəyalı
 Gah dağda, gah aranda.
 O gəzir Koreyada,
 Hindistanda, İranda,
 Elə bir yer varmı ki,
 Bircə anda çatmaya.
 Çatır göz qırpımında
 Sibirə, Kamçatkaya.
 Düşür şimal qütbünə
 Yağır hər yana bol qar.
 Cənubda dostlar görür
 – Alban, rumın, çex, bolqar
 Səsləyir qucağına

¹ Roma şəhəri

Onu gör neçə qitə
 Bu kiçik xəritədə
 Az qalır ki, o itə!
 İkrəm yaman çox sevir
 Coğrafiya dərşini.
 Elə bil ki, sinifdə
 Gəzir Yer kürəsini.



TƏLƏSƏNDƏ

Qəribədir bu Əkbər,
 İş görəndə tələsər.
 Bu tələsmək ucundan
 Çəkər başı min bəla.
 Nənə deyər bu zaman:
 – Çox tələsmə, ay bala!
 Bir iş dalınca gedər,
 Heç vaxtında qayıtmaz,
 Anası da deyinər:
 – Harda qaldı yarıtmaz?
 O gün qaçdı, nə qaçdı,
 Sanki vardı qanadı.
 Ayaqları dolaşdı,
 Daşa dəyib qanadı.
 Alıb sınımış qələmi
 Elə tələsdi ki, o,
 Yondu ildırım kimi,
 Barmağını kəsdi o.
 Üzərində kötüyün,
 Odun doğradı o gün.
 Baltanı elə aydı –
 Onun qıçına dəydi.
 Görüb böyürtkanları
 Əllərini uzatdı.
 Kolların tikanları
 Barmaqlarına batdı.
 Çağıraraq anası

Bağlama verdi ona.
 Söylədi ki: “Balası,
 Bunu apar atana”.
 O, tarlaya tələsdi,
 Qaçdı, yel kimi əsdi,
 Yenə şimşəyə döndü,
 Yenə küləyə döndü.
 Gəlib arxa çatanda
 Hövsələsi daraldı.
 O tullandı, bu anda
 Qazanı yerə saldı.
 Yeməyi su apardı,
 Əkbər haray qopardı...
 O, məktəbdə dərslərini
 Elə tez-tez danışdı –
 Fikirləri dolaşdı,
 Sual verdi müəllim.
 Əkbər danışdı, susdu.
 Danışdı, amma çaşdı.
 Yazı yazdı dəftərə,
 Böyük ləkə saldı o.
 Odur ki, səhər-səhər
 Yağlı “iki” aldı o.
 Qəribədir, bu Əkbər –
 İş görəndə tələsər.
 Bir gün dedi nənəsi:
 – Yelə dönmə boş yerə.
 Bir məsəl var, tələsən,
 Bala, düşər təndirə.

NƏĞMƏ

Müəllimindən Məsmə
 Öyrəndi təzə nəğmə.
 O sevinə-sevinə,
 Qayıdıb evlərinə
 Çağırdı Yasəmənə,
 Öyrətdi bu nəğməni;
 Yasəmən də Süsənə,
 Süsən isə Həsənə.
 Həsən də qardaşına.
 Qardaşı yoldaşına.
 Yoldaşı Etibara,
 Etibar Yadigara,
 Yadigar da İlqara.
 O nəğmə düşüb dilə
 Yetişdi Afətgilə.
 Onu Afət öyrəndi,
 Bütün həyət öyrəndi.
 Bir istirahət günü
 Yığışaraq qız, oğlan.
 Oxudular nəğməni
 Həyətdə bir ağızdan!

İLK DƏFƏ

Süsən kitab oxuyur
 Bu gün səhərdən bəri.
 Görün necə tanıyır
 Bircə-bircə hərfləri.

Gözləri işıqlanır,
 Qəlbində sevinc duyur.
 Axı ilk dəfədir ki,
 Özü kitab oxuyur.
 Elə ki oxuyur o,
 Çətin, təzə bir sözü.
 Tez baxır anasına,
 Sevincdən yanır üzü.

Oxuyur heca-heca,
 Oxuyur sətir-sətir.
 Deyir: – Ana can, mənə
 Təzə kitablar gətir!

BİRİNCİ SİNİFDƏ TƏNƏFFÜS

Elə ki çölə
 Müəllim çıxdı,
 Sinifdə sanki
 İldırım çaxdı,
 Qırx uşaq birdən
 Ayağa qalxdı.
 Aşdı sel kimi,
 Daşdı sel kimi.
 Döndü dalğaya
 Bu şən uşaqlar,
 Deyən uşaqlar,
 Gülən uşaqlar...
 Biri-birinin
 Saçından dartan,
 Biri-birinə
 Karandaş atan...
 Pıçıltı ilə
 Gizli sirr açan,
 Nağıl danışan,
 Dörd tərəfinə
 Gəlib toplaşan...
 Dəhlizə qaçan...
 Zarafat edib
 Şən-şən gülüşən,
 Biri-birindən
 Tutub gülüşən.

Nə gülməlidir
 Bərkdən tutaşan
 O iki oğlan,
 Elə bil onlar –
 Dovşandır, dovşan.
 Bu nədir? Birdən
 Ordu görüşdü,
 Güllə açıldı,
 Partapart düşdü.
 – Hər kəs tapınca
 Kağız tapança
 Bir səngər oldu
 Onlara parta,
 Qızlar heyrətlə
 Qulaq asdılar
 Bu partaparta.
 Sağ tərəfdəki
 Parta dalından,
 Birdən qalxanlar,
 Tutub qılınclar,
 Tutub qalxanlar,
 Hücüm edənlər
 Gör nə qədərdir,
 Sən demə, atlı
 Süvarilərdir.
 Düşdü tappatap,
 Düşdü çaphaçap...
 Belə hücumdan

qaçdı “düşmənlər”,
 Qorxub büzüşdü
 Əsir düşənlər...
 Bunu görmədən,
 Fikir vermədən
 Bapbalaca qız
 Çəkirdi şəkil.
 Öz yoldaşına
 Deyirdi hərdən:
 – Kənara çəkil.
 İki qəşəng qız,
 İki çiçək qız
 Verib səs-səsə,
 Girmişdi bəhsə...
 Nəğmə deyənlər,
 Şeir deyənlər,
 Alma yeyənlər,
 Çörək yeyənlər...
 Od kimi keçdi
 On dəqiqə düz,
 Gözlənilmədən
 Bitdi tənəffüs!

SEHRLİ KİTABXANA

Kitabxanam sirlidir,
 Sirlidir, sehlidir.
 Hər kitab bir işıqdır,
 Rəflərə yaraşıqdır.
 Vərəqləri dil açar,
 Söhbət edər, danışar.
 Duyub, gəzib hər yanı,
 Öyrənirəm dünyanı.
 Neçə yerdən keçirəm,
 Qitələrdən keçirəm.
 Görürəm vulkanları,
 Gölləri, ümmanları,
 Gah ispan bağlarını,
 Gah da buz dağlarını.
 Qarşıma Cırtdan çıxır,
 O zirək oğlan çıxır.
 Çıxarmadan səsini,
 Aparır şələsini.
 O kimdir, qılinc çalır,
 Düşməndən qisas alır.
 Bir nağıl qəhrəmanı,
 Məlikməmmədi tanı!
 Qalib gəlib qoşuna,
 Minir Zümrüd quşuna.
 Vətənin neçə oğlu,
 Babək, Nəbi, Koroğlu

Eli dardan qurtarır,
 Zindanlardan qurtarır.
 Qoşulub bir huşsuza,
 Uçuram lap ulduza.
 Görüb Çippolinonu,
 Səsləyirəm mən onu.
 Bəs görəsən, o kimdir?
 – Ağ xalatlı həkimdir.
 Dovşana sakit-sakit
 Baxır doktor Aybolit.
 Bir səs gəlir:
 – Ay canım, hardasan,
 Tıq-tıq xanım?
 – Qarnım tox, ürəyim şən.
 Gəlirəm xan evindən.
 Neçə-neçə sirr açar,
 Düyməcik,
 Qızıl açar!
 Hər kitab bir işıqdır,
 Rəflərə yaraşıqdır.
 Nur çiləyir hər yana,
 Sehrli kitabxana!

YARIMÇIQ ŞƏKİL

İskəndər şəkil çəkir,
 Aşıb-daşır həvəsi.
 Canlanır tablosunda
 Bir təbiət lövhəsi.
 Elə qarışır başı,
 Unudur bu dünyanı,
 Görür təkcə tablону,
 Bir də rəngi, boyanı.
 İstəyir əzəmətli,
 Vüqarlı olsun Kəpəz,
 Həvəsinin üstünə
 Gəlir yeni bir həvəs.
 Uzaqdan baxsın deyər
 Çəkilib bir kənara,
 Heyran qalır özü də
 Vurduğu boyalara.
 Birdən qopur hay-haray:
 – Gəlin, oynayaq futbol,
 Ay İskəndər, İskəndər,
 Gəl sən də qarışı ol!..
 “Yorulmuşdum... Nə yaxşı,
 Futbol heç də pis olmaz.
 Şəkli sonra çəkərəm,
 Gedim, oynayım bir az”.
 Atır rəngi, fırçanı,
 Uşaqlarla görüşür,

O qədər oynayır ki,
 Görür ki, axşam düşür.
 Evə yorğun qayıdır,
 Yuxu axır gözündən,
 Daha şəkil çəkməyə
 Qüvvə duymur özündə.
 Bir gün gedir dənizə,
 Bir gün dağları gəzir,
 Bir gün sıx meşələri,
 Bir gün bağları gəzir.
 Ana həyəcanlanır:
 – Hardasan, oğul, gəl çıx,
 Axı sənin çəkdiyin
 Şəkil qalıb yarımçıq.
 – Çəkəcəyəm mən onu,
 Ana can, arxayın ol,
 Gəl indi icazə ver,
 Gedim, oynayım futbol.
 İskəndər coşur yenə,
 Dostlarıyla yarışır,
 O qədər oynayır ki,
 Yenə başı qarışır.
 Səhər gəlir işləsin,
 Çəksin deyə tablону
 Çağırırlar həyətdən
 Yenə uşaqlar onu.
 İskəndər çəkir yenə
 Təbiət lövhəsini,

Duyur, oğurlayıblar
 Odunu, həvəsini.
 Nə qədər çalışırsa,
 Onda həvəs oyanmır,
 Atır rəngi, fırçanı,
 Daha evdə dayanmır.
 Qaçır, düşür həyəətə.
 Qoşulur uşaqlara,
 Gedir dağa, çəmənə,
 Gedir lap uzaqlara.
 Bax beləcə günləri
 O, bir-bir yola salır,
 Yay ötür, payız gəlir,
 Yarpaqlar da saralır.
 İskəndərin çəkdiyi
 Şəkil yarımçıq qalır.
 Şəkil yarımçıq qalır.

SALAM, MƏKTƏB

Əziz məktəb, hər zaman
 Səni bir ana bildim,
 Uzaq-uzaq dağlardan
 Bu gün qoynuna gəldim.
 Göyə çatdım az qala,
 Günəşdən qüvvə aldım.
 Dağlarda qala-qala,
 Dağlar kimi ucaldım.
 Elə sərin meh gördüm,
 Buz kimi üşüdən meh.
 Otlar üstə şəh gördüm,
 Ovucu dolduran şəh.
 Burda tapdım özümə
 Təzə dostlar – uşaqlar,
 Hərdən dəydi gözümə
 Gizli axan bulaqlar.
 Qayada daşa-daşa
 Büllur bulaq axırdı,
 Cığırlar aç-aça
 Budaq-budaq axırdı.
 Elə şimşək çaxdı ki,
 Sanki tutmaq olardı,
 Elə duman axdı ki,
 İtmək, batmaq olardı.
 Göy guruldadı birdən,
 Dedim, dünya dağıldı.

Gül boylandı hər yerdən,
 Hər şey burda nağıldı.
 Burda bir lələ gördüm
 Qədim bir kuzə kimi,
 Burda şələlə gördüm,
 Bir ağ möcüzə kimi.
 Bildim, duydum sirrini
 Hər qayanın, hər daşın.
 Gedib tapdım yerini
 Bizim çoban Dadaşın.
 Gülməkdən uğunurdum
 Qoyunlar gülüşəndə,
 Hər şeyi unudurdum
 Quzular mələşəndə.
 Çoban sevirdi dağı,
 Dağ kimiydi ürəyi,
 Sehrliydi çomağı,
 Sehrliydi tütəyi.
 Dilə gələndə tütək
 Qoyun-quzu yatırdı,
 Yağışda ildırım tək
 Göyə çomaq atırdı.
 Baxırdı çoban Dadaş
 Göydəki çomağına,
 Dönürdü yavaş-yavaş
 Çomaq göyqurşağına.
 Mən gətirdim Dadaşın
 Mərdliyindən hekayə,

Hər qayanın, hər daşın
 Sərtliyindən hekayə.
 Neçə nağıl gətirdim
 Meşə dərinliyindən,
 Duman sərinliyindən.
 Şəlalənin səsinə
 Həvəsində gətirdim,
 Quşların nəğməsinə
 Nəfəsində gətirdim.
 Biri-birindən qəşəng
 Əlvan, gözəl, rəngbərəng
 Gül-çiçəklər gətirdim.
 Naxışlı, zolaq-zolaq,
 Həm çəhrayı, həm də ağ
 Kəpənəklər gətirdim.
 Qırmızı, qara, sarı
 Göbələklər gətirdim.
 Çəməndən, güldən, otdan,
 Bağ-bağçadan, buluddan
 Əlvan rənglər gətirdim.
 Onu demirəm hələ,
 Gətirdim dovşan, dələ.
 Şüə qabın içində
 Dirdiri kərtənkələ.
 Seçib getdim hər yana
 Neçə-neçə yolu mən,
 Bu gün sənin qoynuna
 Gəldim əlidolu mən.

Nur gətirdim gözümlə,
 Çəmən, bulaq gətirdim,
 Elə bildim, özümlə
 Nəhəng bir dağ gətirdim.
 Sən bizə qanad kimi,
 Salam, ey ana məktəb,
 Yənə bir övlad kimi
 Gəldim qoynuna, məktəb!

MƏKTƏB YOLU

Uşaqla dolu
 Bu məktəb yolu
 Elə uzanır,
 Heç vaxt dayanmır.
 Çatır hər yerə,
 Kəndə, şəhərə!
 O dönə-dönə
 Uzanır yenə.
 Bu şərəfli yol
 Dayanmır bir yol.
 Çevrilir çaya
 Gedir tarlaya,
 Gedir zəmiyə,
 Gedir gəmiyə.
 Keçir buruqdan,
 Keçir qoruqdan.
 Keçir dənizdən,
 Dərədən, düzdən,
 Çıxır zirvəyə,
 Yüksəlir göyə.
 Dayanmır bir an
 Keçir fəzadan,
 Hər yerdən keçir,
 Ömürdən keçir.
 Qızıl şüadır,
 Günəşə çatır.

Safdır, təmizdir
 Bu məktəb yolu!
 Hər vaxt əzizdir,
 Müqəddəs, nurlu,
 Uşaqla dolu
 Bu məktəb yolu!

**ALMA BAĞI**

Bahar çağ,ı,
Alma bağı
Ağ don geyir.
– Gəl, gəl, – deyir.
Başdan-başa,
Bir tamaşa.
Süd kimi ağ,
Şəffaf, parlaq!
Budaqlarda,
Yarpaqlarda
Elə bil ki,
Qar danəsi
Donub qalıb.

Kəpənəklər
Qopub qalıb.

Ağ dənizdir
Alma bağı.
Çiçəklərdən
Rəng alacaq
Göyqurşağı.
Səhər çağ,ı,
Axşamçağı,
Ətir saçır
Alma bağı!
Açılıbdır
Gör nə qədər
Ağ paraşüt,
Hər bir ağac
Topa bulud!
O buludlar
Uçacaqdır.
Bağ yamyaşıl
Qalacaqdır.
Ağ işıqdır
Alma bağı,
Təbiətə
Yaraşıqdır
Alma bağı!

BAĞBAN

Çox sevirəm sahili,
 Mən – sahilin sahibi.
 Burda güllər əkən mən,
 Qayğısını çəkən mən.
 Sahildə səhər-axşam,
 Gəzir nə qədər adam.
 Hamı yanımdan ötür,
 Heç biri məni görmür.
 Eybi yox, ancaq onlar
 Güllərimi görürlər.
 Güllərimi görənlər
 Əllərimi görürlər.



YEMİŞ

Bir yemiş var: sapsarı,
 Üstündə naxışları.
 Yarısı torpaq üstə,
 Yarısı yarpaq üstə.
 Yaxın tutsan bıçağı,
 Çatlar onun dodağı.
 Süsən dərmir yemişi,
 Ona baxmaqdır işi.
 Deyir: – Hələ qoy qalsın,
 Yaxşı-yaxşı saralsın.
 – Süsən... yemişi də, kəs!
 – Ona dəyməsin heç kəs.
 – Bax, yetişib yemişin.
 – Qoy lap yaxşı yetişsin.
 Bir gün gəldi bostana,
 Nə gördü? Yoxdur yemiş.
 Səhər-səhər bir dana,
 Sən demə, onu yemiş.

YASƏMƏNİM

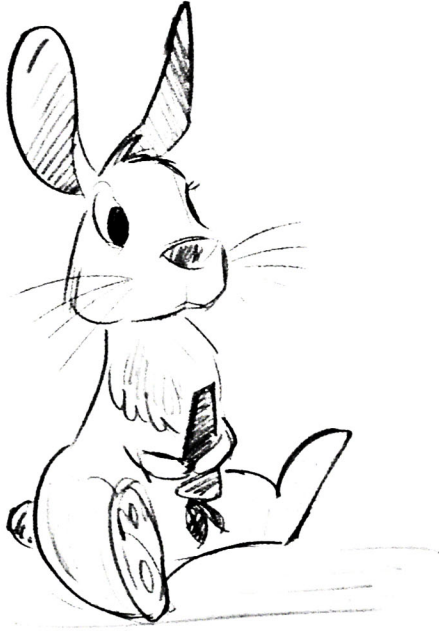
Sənsən mənəm,
 Gözəl-göyçək
 Yasəmənəm.
 Pəncərəmin
 Lap yanında,
 Bir yaşında
 Əkib əmim,
 İndi yaşa
 Dolmusan sən.
 Böyük ağac
 Olmusan sən.
 Əlim çatır
 Yarpağına,
 Əlim çatır
 Budağına.
 Bəzən isə
 Bir dost kimi,
 Sən döyürsən
 Pəncərəmi.
 May ayında,
 Ad günündə,
 Gül açırsan
 Şad günündə.
 Bu çiçəklər
 Salxım-salxım,
 Gül qoxuyur

Solum-sağım.
 Gözəl-gözəl
 Yasəmənəm,
 Yasəmənindir
 Adım mənəm.
 Ən yaxının,
 Dostun mənəm.
 Axı mən də
 Yasəmənəm.



KÖK

– Gözəl dovşan,
 Əgər doysan,
 Ver yediyin kökdən mənə,
 – Nə dedin, nə?
 Buna razı olmaram mən,
 Axı kökdən doymaram mən.

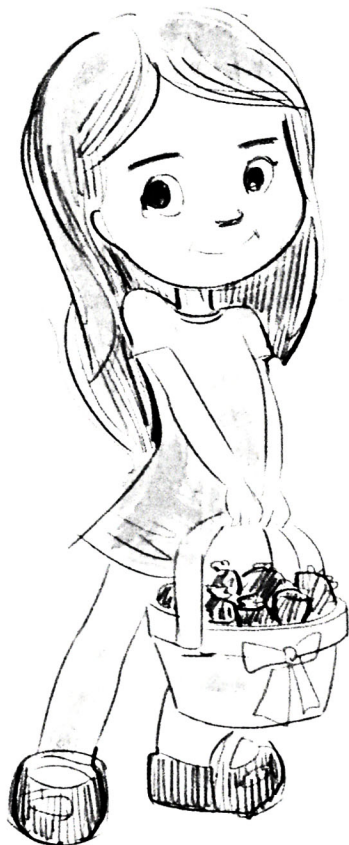


TUT AĞACI

Nəhəngdir tut ağacı,
 Qəşəngdir tut ağacı.
 Bir budağı uzanıb,
 Qonşu bağa çatıbdır.
 Onun başqa budağı
 Damımıza yatıbdır.
 Ağac – mehriban qoca,
 Əyilib bir balaca...
 Durub fikirli, yorğun,
 Gövdəsi qalın, yoğun...
 Budaqlar qollar kimi
 Evi qucaqlayıbdır.
 Onu qardan, yağışdan
 Qoruyub saxlayıbdır.
 Elə ki tutlar dəyir,
 Düşüb alınma dəyir...
 Tez çıxıram hasara,
 Mən baxıram tutlara.
 Bu tutların hər biri,
 Yumru, xallı, ağ, iri...
 Budaqdan tuta-tuta,
 Hasardan keçdim tuta.
 Ağac bir çətir kimi,
 Bir az silkələndimi,
 Saplağından üzülür,
 Tutlar yerə tökülür.
 Nəhəngdir tut ağacı,
 Qəşəngdir tut ağacı.

ÇİYƏLƏK

Ay qəşəng çiyələk!
Mən səni dərirəm.
Bacıma verirəm.
O yeyir və deyir:
– Sən mənə,
Ver yenə!



BİZİM MEŞƏLƏR

Balaca dost!
Gəl, səni
Meşələrə aparım,
İlk dəfə görəcəyin
Guşələrə aparım.
Sevinib güləcəksən
Meşəni görən kimi,
Bir muzey biləcəksən
Meşəyə girən kimi.
Ağaca bax... nəhəngdir,
Bu, meşənin cökəsi,
Sanki nəhəng çiçəkdir,
Özü boyda kölgəsi.
Cıdırıqla qalxacaqsan,
Qalxacaqsan yuxarı,
Hər yana baxacaqsan
Əyərək budaqları.
Bax ağacın başına,
Gəz, çiçək dərə-dərə,
Çıxacaqdır qarşına
Birdən böyük bir dərə.
Keçmə dayan... o tərəf
Uçurum, yarıq, yamac,
Yenə düzülüb səf-səf,
Ətraf ağacdır, ağac!
Hər yan gözəllik dolu,

Cənnətdir hər guşəsi,
 Günəşə qalxır yolu,
 Gözəldir dağ meşəsi.
 Ağaclar tutur mamır,
 Qayalar tutur mamır,
 Yarpaqlardan yağışın
 Suları yenə damır.
 Sən çiçəklər görərsən
 Ağ, sarı, göy, qırmızı.
 Göbələklər görərsən.
 Ağ, sarı, göy, qırmızı.
 Marallardır, marallar
 Meşənin gözəlləri,
 Xalılardır, xalılar
 Yüz illik xəzəlləri.
 Çatmaq üçün yuxarı,
 Balaca dost! Tələs sən.
 Görərsən ağacları;
 Palıd, fıstıq, vələs sən.
 Görsən sərin bir bulaq,
 Dayanıb dincini al,
 Bura əyilib budaq,
 Burdan su içir maral.
 Nələr çıxar qarşına,
 Ürəyin gələr dilə.
 Çatarsan dağ başına,
 Meşə qurtarmaz hələ!
 Qalıb yaraşığında

Yenə uzanar meşə,
 Günəşin işığında
 Parlayıb yanar meşə.
 Balaca dost! Mən səni
 Tanış olasan deyə,
 Görüb duyasan deyə
 Apardım bir meşəyə.
 Belə gözəl meşələr,
 Nə qədərdir, nə qədər.
 Düşsən bu təbiətdə
 Səyyahlıq həvəsinə,
 Gəl, aparım səni mən
 Bizim doğma torpağın
 Ən gözəl guşəsinə,
 Batabat meşəsinə,
 Talıstan meşəsinə,
 Şabalıd meşəsinə, –
 İlisu meşəsinə.
 Meşələr – bu torpağın
 Yaşıl nəğməsi, səsi,
 Gözəldən də gözəldir
 Cənki, Leşkər meşəsi,
 Qarayazı meşəsi,
 Topçu, Fil-fil meşəsi,
 Meşə – Azərbaycanın,
 Təbiətin əsəri.
 Oxu, öyrən indidən
 Bu əsər – meşələri!

KÖRFƏZDƏ

Körpüdən keçib
 Körfəzə endim,
 Balaca, gözəl
 Qayığa mindim.
 Sürdüm qayığı
 Adaya sarı,
 Qayıq astadan
 Böldü suları.
 Sakitdir sular,
 Gözəldir körfəz.
 Bu gözəlliyi,
 Gəzməyənlər görməz!
 Yamyaşıl sular
 Bir şüşə kimi,
 Sıx-sıx qamışlar
 Bir meşə kimi.
 Yuvalara bax,
 Papağa bənzər,
 Eləsi var ki,
 Yumağa bənzər.
 Sakitcə üzür
 Bir dəstə ağ qaz,
 Sürdüyüm qayıq
 Onlara çatmaz.
 Bərk sürdüm, ancaq
 Yolu itirdim,
 Qamışlığın lap
 İçinə girdim.

Hürküb qayıqdan,
 Qorxub qayıqdan
 Uçdular quşlar.
 Bu qamışlıqdan,
 Sərin, xoş hava
 Gətirir sular,
 Ağ-ağ çiçəklər
 Bitirir sular.
 Qalxıb necə də
 Otlar boy atır,
 Suların üstə
 Çəmən yaradır.
 Qağayıldır
 Səs salıb uçan,
 Qanadlarını
 Sularda açan.
 Körfəz boyunca
 Nə qədər quş var!
 Baxıb onlara
 Çəkirəm avar.
 Sürdüm qayığı
 Dənizə sarı,
 Gördüm uzaqdan
 Balıqçıları.
 Bütün quşların
 Məskəni körfəz,
 Heç unutmaram
 Mən səni, körfəz,
 Gözəlliyini
 Gəzməyənlər görməz!

KƏNDƏ GEDƏNDƏ AXŞAM

Gedirdim kəndə
 Bir axşamçağı,
 Keçməli idim
 Uca bir dağı.
 Sakit cığırla
 Yoxuşa qalxdım,
 Bu uca yerdən
 Ətrafa baxdım.
 Hər yan yatırdı
 Sükut içində,
 Qalmışdı Ay da
 Bulud içində.
 Kədər bürüdü
 Məni bir anlıq,
 Çünki bu dağı
 Tutdu qaranlıq.
 Bu qaranlıqda
 Getdim, ha getdim,
 Bu vaxt yaxından
 Bir səs eşitdim.
 Dayandım, məni
 Bir qorxu aldı,
 Niyə danım ki,
 Rəngim saraldı.
 Səs yenə gəldi,
 Görəsən, nə var?

Bəlkə, qarşıma
 Çıxıb canavar?
 Bu zaman birdən
 Ay çıxdı üzə,
 Ətraf nurlanıb
 Döndü gündüzə.
 Hər tərəf çimdi
 Süd işığında,
 Dağ da göründü
 Yaraşığında.
 Güzəllik verdi
 İşığı Ayın,
 Oldu uçurum,
 Dərə apaydın.
 Hər yan sanki ağ
 Tülə büründü,
 Yol da göründü,
 Kol da göründü.
 Getdim yolumu,
 Başlandı eniş,
 Hər tərəf səssiz,
 Hər tərəf geniş...
 İşıq səpildi
 Yenə hər yerə,
 Büründü ətraf
 Ağ şəfəqlərə.
 Unutdum daha
 Səsi, qorxunu,

Gördüm, gəlmişəm
 Yolun çoxunu.
 Sevinc içində
 Endim aşağı,
 Yoldaşım oldu
 Ayın işığı.
 Bu gözəlliyə
 Baxdım, doymadım.
 Getdim yolumu,
 Qorxu duymadım.

AYI HARA TƏLƏSDİ?

Nərildəyib bir ayı
 Tələsib keçdi çayı.
 Sonra sürətlə qaçdı,
 Yastı tərəni aşdı.
 Rast gəldi gah marala,
 Rast gəldi gah çaqqala.
 Gah da ki canavara...
 Heç baxmadı onlara.
 Cığırndan, yoldan ötdü,
 Tikanlı koldan ötdü.
 Həm yolçunu görmədi,
 Həm ovçunu görmədi.
 Zığa, palçığa batdı,
 Böyük qayaya çatdı.
 Dərhal çıxdı yuxarı,
 Qaçdı kahaya sarı.
 Görmədi doğan Ayı,
 – Tələsirdi bu ayı.
 Yuvasının yanına,
 Balasının yanına...

QOZ AĞACI ÇIRPILIR

Qoz ağacı çırpılır,
Sanki ağac çırpınır.
Titrəyir budaqları,
Titrəyir yarpaqları.
Bu nə gözəl mənzərə,
Qoz tökülür hər yerə.
Budaqlara toxunur
Taqqataq,
Qozlar üstə tökülür
Şaqqaşaq,
Bəzən də başa dəyir,
Bəzən də daşa dəyir
Çaqqaçaq,
Yerə düşür tappatap,
Arxa düşür şappaşap.
Su aparır qozları,
Sevindirir qızları.
Görür, qozlar qorxudur
Arxda çimən qazları.
Qozlar axır, nə axır
Su üstə çıxaxıxa.
Qızlar qaçır, nə qaçır,
Onları yığayığa.
Ağ süfrə – buludların
Üstünə qoz çırpılır,
Onlar bəzən otların

Arasından tapılır.
Ağacdən qoz tökülür,
Oğlan gülür, qız gülür.
Süfrəni geniş açın
Qoz tökülən ağacın.
Gör nə qədər barı var,
Bir anbar qozları var.
Ağac yenə çırpılır,
Dönə-dönə çırpılır.
Qoşa-qoşa qoz yağır,
Oğlan yığır, qız yığır.
Hər qoz – zəhmət əsəri,
Bir damcı alın təri.
Qoz paylanır bir kisə,
Zəhmət çəkən hər kəsə.



SEVINİRƏM

Sevinirəm
 Qızıl bahar gələndə,
 Çöllər, düzlər
 İşıqlanıb güləndə.
 Sevinirəm
 Gül-çiçəklər açanda,
 Günəş bol-bol
 Hər yana nur saçanda.
 Möcüzədir
 Nar ağacı, bir çıraq!
 Almaya bax,
 Armuda bax, ağappaq.
 Sevinirəm
 Quşlar nəgmə deyəndə,
 Meşə, çəmən
 Təptəzə don geyəndə.
 Canlananda,
 Bəzənəndə budaqlar,
 Naxış-naxış
 Olan zaman yarpaqlar,
 Sevinirəm
 Dəyişəndə dağ-dərə,
 Əlvan-əlvan
 Rənglərə bax, rənglərə!
 Nə gözəldir
 Bu rənglərin bolluğu,

İşıqların,
 Çiçəklərin bolluğu.
 Birdən-birə
 Şimşək çaxır, nə çaxır,
 Göy tutulur,
 Yağış yağır, nə yağır.
 Rəqs başlanır,
 Asimanda elə bil,
 Guruldayır
 Gah nağara, gah təbil.
 Sevinirəm
 Yanıb şimşək çaxanda,
 Göy gurlayıb
 İsti yağış yağanda,
 Yağış kəsir...
 Üzə güllür çöl-çəmən,
 Vələs, palıd,
 Ağcaqayın, yasəmən.
 Hər gün artır
 Qızıxdıqca havalar,
 Budaqlarda,
 Eyvanlarda yuvalar.
 Uzaqlardan
 Duyub, görüb baharı,
 Dəstə-dəstə
 Gəlir durna qatarı.
 Sevinirəm
 Qızıl bahar gələndə,

Çöllər, düzlər
 Işıqlanıb güləndə.
 Çünki bahar
 Mənə bahar gətirir,
 Xoş duyğular,
 Xoş arzular gətirir!

DAĞ ÜSTÜNDƏ BAĞ

Nə gözəldir, bax,
 Dağ üstündə bağ.
 Hər yan doludur
 Çiçəklə, güllə,
 Bu gözəl yerə
 Qalx pillə-pillə.
 Keç döngələrdən,
 Gəz meydanları,
 Meşə kimidir
 Xiyabanları.
 Fəvvarəsi var,
 Qayıqları var,
 Təyyarəsi var,
 Nağıllaşdırıb
 Burda hər yeri,
 Fırlanğıcları,
 Yelləncəkləri.
 Burda uyuyur,
 – Adı-sanı nur,
 Elin əzizi,
 Qəhrəman Həzi!
 Qalxa bilərsən
 Ən uca yerə,
 Baxa bilərsən
 Bütün şəhərə.
 Üfüqlər əlvən,

Şəfəqlər əlvan.
 Bax küçələrə,
 Bir də evlərə,
 Göy sinəsini
 Açmış Xəzərə.
 Hər küçə – bir çay,
 Hər ev – bir çiçək.
 Bakı görünür
 Ovuc içitək.
 Nə gözəldir bax,
 Dağ üstündə bağ!



MEŞƏYƏ YAĞIŞ YAĞIR

Dolutək ağır-ağır
 Meşəyə yağış yağır.
 Yarpaqlardan süzülür,
 Budaqlardan süzülür.
 Meşənin hər yanında
 İnci kimi düzülür.
 Seyr et hər bir damlanı,
 Heyran qoyur adamı.
 Nəğmə kimi səslənir
 Meşənin yaşıl damı.
 Yağış yağır şırhaşır,
 Elə bil ki, dil açır:
 “Meşəni əzizlərəm,
 Hər yeri təmizlərəm.
 Böcəklər susamışdı,
 Çiçəklər susamışdı.
 Susamışdı dərələr,
 Otlar, güllər, pöhrələr.
 Mənim üçün meşəyə
 Su səpmək xoş bir işdi,
 Görün, nə qədər ağac
 Çimə-çimə su içdi!
 Yağdım, o qədər yağdım,
 Bu inci damlaları
 Sonra bir yerə yığdım,
 Yığıb dərə boyunca

Axdım, çay olub axdım”.
Yağış yağır şırhaşır,
Sanki nağıl danışır.
Bir-birinə toxunan
Yarpaqlar pıçıldaşır.
Hava soyuyur bir az,
Hava qaralır bir az,
Hər yanda mirvari var,
Hər yanda inci, almaz.
Onlara əl vuranda
Əlində heç nə qalmaz.
Bütün meşə boyunca
Yağış yenə gur yağır,
Nəhəng günəş əriyib,
Ulduz-ulduz nur yağır.
Axdıqca aşır-daşır,
Şırıl-şırıl damlalar,
Bu meşəyə yaraşır
Yaşıl-yaşıl damlalar.
Sərinlik yaya-yaya
Sular axır şırhaşır.
Yağış nəğmə oxuyur,
Yağış nağıl danışır.

AĞAC VƏ UŞAQ

Bir ağacdən yerə sarı
Sallanmışdır iri budaq.
Alma dolu, yarpaq dolu,
Bu budağa baxır uşaq,
Budaq elə əyilib ki,
Lap az qalır dəysin yerə.
Onun əli çatsa belə,
Cürət etmir alma dərə.
Nə qəşəngdir bu almalar:
Gah qırmızı, gah da sarı,
Ağac sanki “götür” deyər
Uzatmışdır almaları!



QIZLAR BOĞÇASI ÇİÇƏYİ

Dağ ətəyi baharın
 Ən gözəl bağçasıdır,
 Təzə bir gül görürəm,
 Bu, qızlar boğçasıdır.
 Bir balaca kol üstə
 Yarpaqlar atlaz kimi,
 Çiçəkləri qızarır
 Yetişən giləs kimi.
 Bunlar alova dönür,
 Gündən-günə allanır,
 Qaşında yaqut olan
 Sırğa kimi sallanır.
 Şəfəq rəngli qarmona
 Bənzədirəm bu gülü.
 Bəlkə, kiçik kitabdır,
 Qızıl cildə bükülü?
 Açılanda payızda
 İçində nə görünür,
 Yoxsa qızıl bir üzük,
 Yoxsa inci, yoxsa dürr?
 Açıldıqca qatları
 Birləşib dümdüz olur.
 Qəribədir, bu çiçək
 Beşguşə ulduz olur.
 Bu qızlar boğçasından
 Qızlar dəstə bağlayar,
 Onları kitabların
 Arasında saxlayar.

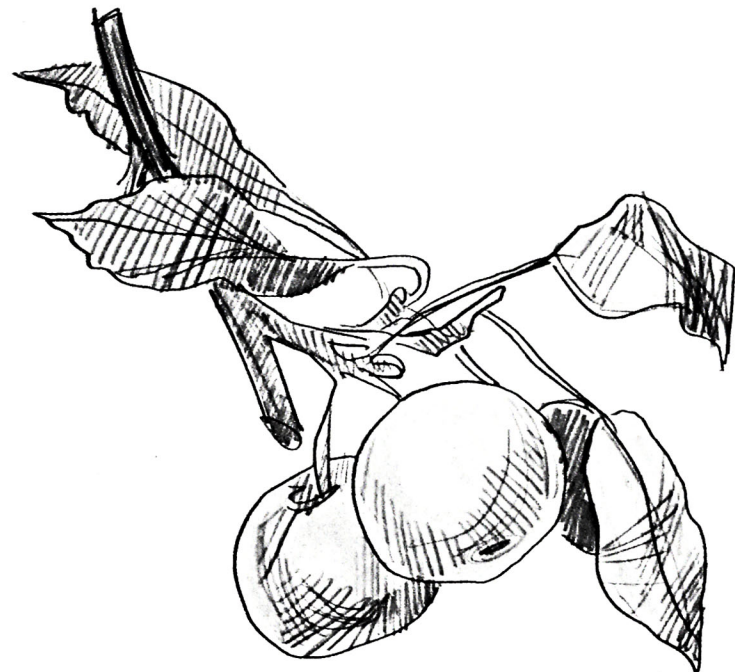
SAHİL BAĞINDA QIŞ

Sahil bağı... Burda qış
 Ağ-ağ çiçəklər açmış.
 Nə iz var, nə cığır var,
 Qar üstünə yağır qar!
 Hər tərəf qara batır,
 Ağ bir nağıl yaradır!
 Qar fırlana-fırlana,
 Nur kimi yana-yana,
 Ağ-ağ noğullar kimi
 Səpələnir hər yana.
 Yaşıl söyüdlər hanı?
 Göylərin dəyirmanı
 Bəlkə də, dən üyüdür,
 Söyüdlər də üşüyür,
 Bürünür ağappaq kürkə,
 Dönür Şaxta babaya.
 Fırlanğıclar da yoxdur,
 Yelləncəklər də yoxdur,
 Axı yaman soyuqdur!
 Görünmür heç liman da,
 İtib qatı dumanda.
 Fırlanıb ağır-ağır
 Qar yağır, hey qar yağır!
 Bəzəyir bu yerdə qış
 Hər yeri naxış-naxış!
 Yerə ağ süfrə atır,

Min gözəllik yaradır.
 Yaradır qar rəqsini,
 Sözünü, nəğməsini...
 Bir uşaq gəlib çıxır,
 Açıq burda ilk cığır.
 O necə də qoçaqdır,
 Qoçaq, zirək uşaqdır.
 Qaçır dənizə sarı,
 Qızarıy yanaqları.
 Gəlir fotoçu oğlan
 Şəkil çəkir uzaqdan.
 Çəkir qışın qarını,
 Söyüd ağaclarını.
 Fırlanıb ağır-ağır,
 Qar yağır, hey qar yağır.
 Gəlib seyr edir qarı,
 Bu sahilə bir qarı.
 Hara baxırsansa, ağ,
 Hava mülayim, yumşaq...
 Adamla dolur sahil,
 Ağ bahardır bu fəsil.
 Qar fırlana-fırlana,
 Səpələnir hər yana.
 Bu sahil bağını qış,
 Bəzəyir naxış-naxış!

ÖZÜN DƏR!

Necə gözəldir alma,
 Bağbandan alma, alma!
 Onlara baxa-baxa,
 Özün gəl gir bu bağa!
 Bu almalar təzə-təzə,
 Budağı əy, özün dər!



ƏNCİR

– Ehey... mənə baxın bir,
Mən əncirəm, əncirəm.
– Hay-küy salma, ay əncir,
Səni daha dərirəm.
– Dərdin... o saatca ye,
Qoyma məni sabaha,
Belə dadlı, təzə-tər
Görə bilməzsən daha!



SIRĞALAR

Lalənin qulağında
Qoşa giləs – sırğalar,
Yeməz bu gilələri,
Bütün günü yırgalar.



KƏDƏRLİ NƏRGİZ

Nərgiz gör harda bitdi,
 Bağdan kənar da bitdi.
 Zərifdi yarpaqları,
 Zərifdi saçları.
 Belə gözəl, təzə-tər,
 Deyirdi: – Gəl, məni dər!
 O qədər tənha qaldı,
 Onu dərd-kədər aldı.
 Bir gün bir dozanqurdu,
 Gəldi, yanında durdu.
 Dedi: – Nə olub sənə,
 Bir bax gözəlliyinə.
 – Eh, məni ki görən yox,
 Sevinən yox, dərən yox...
 Bu dərdlə qalacağam,
 Tezliklə solacağam!

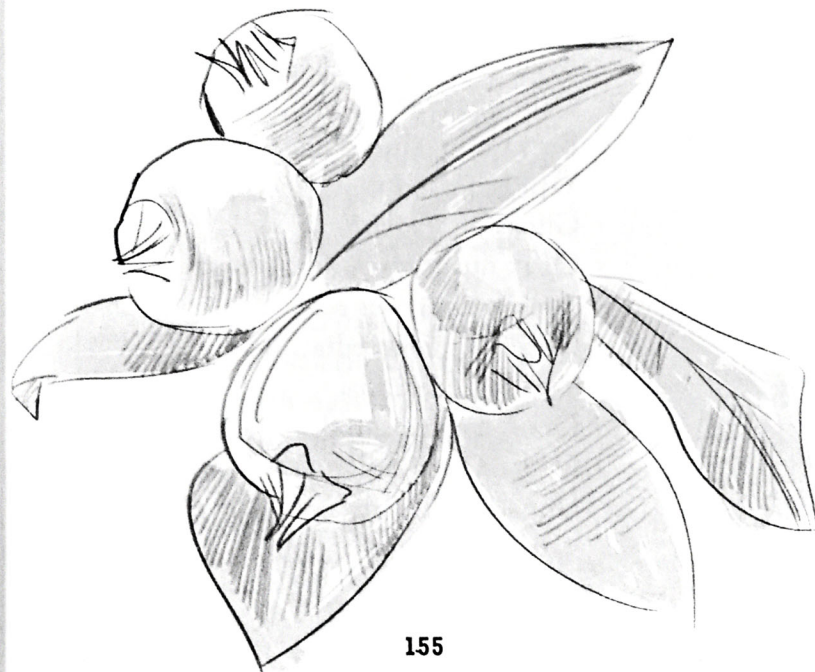
**HƏMİŞƏ OLSUN!**

Budaq-budaq bir meşə,
 Yarpaq-yarpaq bir meşə!
 Yaşayıram, qalıram
 Bu meşədə həmişə!
 Meşənin çinarı var,
 İtburnusu, narı var.
 Söyüd, pəlud, şabalıd,
 Əzgil ağacları var.
 Yolları, dərələri,
 Gözəl mənzərələri,
 Talalara açılan
 Yaşıl pəncərələri!
 Hər yerdə meşə olsun,
 Meşə günəşlə dolsun!
 Böyük sərvətimizdir,
 Meşə həmişə olsun!

ƏZGİLLƏR

Meşədə əzgillər
 Payızda
 Soyuqdan əsirlər...
 Meyvəsi şokolad,
 Qonaq gəl,
 Dər onu, dişlə, dad!
 Bu elə əzgildir, adicə
 Mər-meyvə deyildir!
 Xırdadır yarpaqlar,
 Meyvəylə
 Doludur budaqlar!
 Gizlənib əzgillər,
 Onları
 Axtarıb gəzirlər!
 Hər əzgil şokolad,
 Harda var
 Belə tam, belə dad?
 Hər ağac – böyük kol,
 Üstündə
 Şokolad – meyvə bol!
 Bu meşə dərinidir,
 Dərinlik
 Soyuqdur, sərinidir.
 Ağaclar yanaşı,
 Gözləyir
 Dolunu, yağışı!

Gizlənib əzgillər,
 Elə bil
 Sıxırlar, əzirlər...
 Hardadır uşaqlar,
 Bu yeri axtarsın qoçaqlar!
 Dərində bitiblər,
 Meşədə
 Elə bil itiblər.
 Yollara baxırlar,
 Canlanıb irəli çıxırlar.
 Əzgillər gözləyir,
 Hamını
 Qoynuna səsləyir.



İŞIQLI, NƏĞMƏLİ, MEYVƏLİ

Bu, işıqlı meşədir,
 Yaraşıqlı meşədir!
 Hər ağacda, hər yarpaq
 Bir çıraqdır, bir çıraq!
 Neçə işıqlı rəng var,
 İşıqlardan çələng var.
 İşığı vardır, bilin,
 Nərgizin, qərənfilin.
 Par-par yanan çiçəklər,
 Qırmızı göbələklər...
 Vələs, palıd, şam, cökə,
 Durur nur tökə-tökə.
 Bu qalın, bu sıx meşə,
 Özü bir işıq meşə!
 Baxıb üzü günəşə
 Qalır hər vaxt, həmişə
 Bir yaraşığı içində,
 Yaşıl işıq içində.
 Günəşin şəfəqləri,
 Qızılı nuru, zəri
 Şimşək kimi rəqs edir,
 Güzgü kimi əks edir...
 Yaşillıq qucağında,
 Onun hər bucağında!
 Doğrayır yarpaqları
 Günəşin zolaqları.
 Yaraşıqlı meşəni,

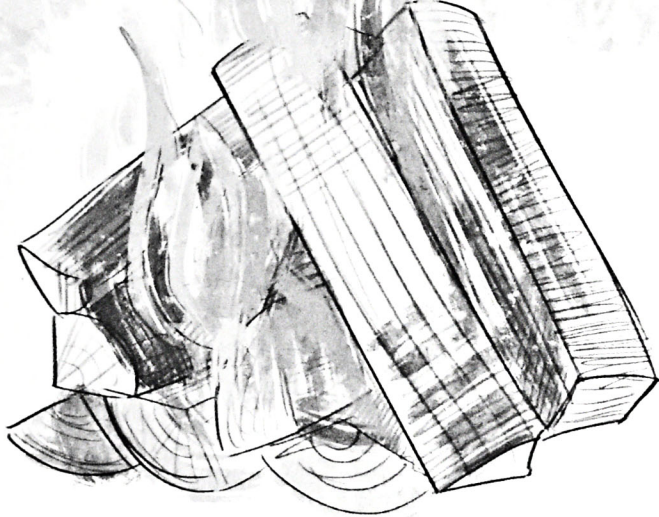
Bu işıqlı meşəni
 Gəzsən, dolar ürəyin,
 İşıq olar ürəyin!
 Bu, nəğməli meşədir,
 Bu, gəzməli meşədir.
 Burda bulaq oxuyur,
 Burda yarpaq oxuyur,
 Dərinlikdə sırhaşır
 Axan bulaq oxuyur.
 Oxuyur alacəhrə
 Səsi düşür hər yerə.
 Gəlir bülbülün səsi,
 Cəh-cəh dolu nəğməsi.
 Oxuyur soyuq-soyuq
 Sığırçın, qaratoyuq.
 Günəşə baxa-baxa,
 Oxuyur alabaxta.
 Bəs zığ-zığ, sarıköynək,
 Oxuyur kövrək-kövrək.
 Dalğa kimi hər yeri
 Bürüyür nəğmələri.
 Bir nəğmədir, bir nəğmə
 Ağacların cərgəsi,
 Talaların sükutu,
 Bir nəğmədir, bir nəğmə
 Onun sərin kölgəsi,
 Yaşıl-yaşıl buludu.
 Nələr eşitmək olar
 Hər yarpaq – kəlməsindən.

Ürək işıqla dolar,
 Meşənin nəğməsindən.
 Bu, meyvəli meşədir,
 Bu, sevməli meşədir.
 Alçası var meşənin,
 Alması var meşənin.
 Var qozu, var fıstığı,
 Var armudu, fındığı...
 Gilas var, albalı var,
 Koğuşlarda balı var.
 Hələ nar ağacları,
 Gilənar ağacları!
 Kol-kol əzgil bəs hanı,
 Bəs zoğalı, yemşanı?
 Bəs körpəcə badamı
 Heyran qoyur adamı.
 Hələ demirəm bunu
 Nə qədərdir itburnu.
 Cır alması doludur,
 Bu, meyvəli meşədir,
 Bu, sevməli meşədir,
 Bu, gəzməli meşədir!
 Bu meşə işıqlıdır,
 Həm də yaraşıqlıdır.
 Nəğməlidir bu meşə,
 Gəzməlidir bu meşə,
 Meyvəlidir bu meşə,
 Sevməlidir bu meşə!

ODUNLAR

– Oduna gedək, oduna,
 Sonra qızınaq oduna.
 – Bəs bu çovğunda, bu qarda
 Odunu taparsan harda?
 – Harda, deyim?
 Meşədə ki odun dolu.
 – Eh, danışdın,
 Keçilməzdir meşə yolu.
 Qarla örtülsə də bu yol,
 Həyətdə odunumuz bol...
 Odun üst-üstə qalandı,
 Dərhal peçimiz qalandı.
 Bu otağa şənlik gəldi,
 Çünki kefirmiz kökəldi.
 Peçdir saçan qığılcım, nur,
 Odunlar da yandı gur-gur...
 İndi daha
 Yoxdur oduna ehtiyac,
 Qabaqcadan
 Çünki görmüşük ehtiyat.
 Yay çağında evə sarı
 O meşədən
 Daşımışıq ağacları.
 Doğramışıq, bağlamışıq,
 Qurutmuşuq, saxlamışıq.
 İndi buyur,

Saçıb qığılıcım, saçıb nur,
 Peçimiz alışır gur-gur...
 İri közlər
 Tökə-tökə
 Yanır vələs, fıstıq, cökə...
 Çöldə soyuq... qar da yağır,
 Evimizsə bərk istidir.
 Qış vaxtında
 Odunlar çırthaçırıt yanır.
 Bir meşə bizi isidir.



DOST OLMUŞAM

Mən meşəni sevirəm,
 Bu gülşəni sevirəm.
 Çünki meşə mənimdir,
 Yurdumdur, vətənimdir.
 Mənə hər yarpaq əziz,
 Hər kol, hər budaq əziz.
 Bir yarpağı qırmaram,
 Budağı sındırmaram.
 Meşədə doğulmuşam,
 Meşəyə dost olmuşam.
 Deyirlər ki: "Kobudsan,
 Elə ayısan, ayı,
 Nə görmüsən həyatda
 Bu meşədən savayı?"
 Meşə mənim bəsimdir,
 Səsimdir, nəfəsimdir.
 Tanıyıram hər kolu,
 Hər cığırı, hər yolu,
 Hər yarğanı, yamacı,
 Hər otu, hər ağacı!
 Bu kolsuz, bu ağacsız,
 Bu yarğan, bu yamacsız
 Bir gün qala bilmərəm,
 Sakit ola bilmərəm.
 Yaşayıram meşədə,
 Ən dərin bir guşədə.

Bu dərin yerdə heç kəs,
 Heç vaxt görünə bilməz.
 Meşə verir balımı,
 Narımı, zoğalımı.
 Gözəl-göyçək balam var,
 Mənim dalımca qaçar,
 Şən, mehriban uşaqdır,
 Sarı rəngli yumaqdır.
 Yumalanır həmişə,
 Sanki onundur meşə.
 Meşədədir yatağım,
 Ev-eşiyim, ocağım.
 Mənə hər yarpaq əziz,
 Hər kol, hər budaq əziz.
 Meşədə doğulmuşam,
 Meşəyə dost olmuşam.

QAR YAĞIR MEŞƏYƏ

Meşə çılpraq,
 Tapmazsan
 Dərman üçün bir yarpaq.
 Hər tərəf budaq-budaq...
 Elə bu vaxt
 Yağır qar!
 Elə bil çiçəklənir
 Sevincindən ağaclar.
 Yollar, diklər, yamaclar!
 Bu meşəyə qar yağır,
 Yağır qar ağır-ağır!
 Meşə açır qarqara
 Sinəsini bu qara!
 Açır qucaqlamağa
 Həm budaq – qollarını,
 Özündə saxlamağa,
 Açır həm yollarını!
 Qar yağır... bir gün, üç gün,
 Meşəni tutur bütün.
 Yavaş-yavaş ağarır,
 Təkcə ağaclar deyil,
 Təkcə yamaclar deyil,
 Adi bir daş ağarır.
 Bayaq saralan meşə,
 Bayaq qaralan meşə
 İşıq kimi sayrışır

Min-min ağ gül içində.
 Meşə özü görünür
 Ağappaq tül içində!
 Bu meşəyə qar yağır,
 Qar yağır, ağır-ağır...
 Meşə açıb köksünü
 Bu qarla nəfəs alır.
 Yağır yenə neçə gün
 Tutur hər yeri bütün.
 Meşə – qalın, sıx, böyük,
 Xoşdur ona qarlı yük!
 Qar yağır bu meşəyə,
 Dönür parlaq şüşəyə...
 Ağacları yumaq-yumaq,
 İndi meşə – ağappaq!


Günəşin nəğməsi var: şüa-şüa işıqlar.
Od rəngli işıqlara bənzər bütün uşaqlar


YAYLAQLAR

Dağlar – rəngarəng,
 Qüvvətli, nəhəng...
 Kimsə dağlara
 Rəng çəkibdir, rəng!
 Başı buludda,
 Yatıb sükutda.
 Çiçəklərə bax:
 Sarı, yaşıl, ağ!
 Onlar – gülümsər,
 İşıqlı, parlaq!
 Xalıdır, xalı,
 Dağların yalı.

Çoban tütəyi,
 Çalır ürəyi.
 Sürüylə dolu
 Bir dağ ətəyi.
 Hər yan səfəli,
 Sərin, şəfəli!

Silsilə dağlar
 Göyləri saxlar.
 Dağlar qoynunda
 Çoxdur yaylaqlar
 Çoxdur hər yanda
 Azərbaycanda!

Hava qaralar,
 Çən-duman alar.
 İki-üç saat
 Dumanda qalar.
 Tutar hər zaman
 Yaylağı duman.

Buludlar çökər,
 Göy haray çəkər,
 Bu dağlar üstə
 Gur yağış tökər.
 Yağar hər yana,
 Dönər leysana...

Bir közdür bulaq,
 Bir sözdür bulaq.
 Axar elə bil
 Budaqdır budaq!
 Özü buzdur, buz,
 Hər damla ulduz!

Bu yaylaq gözəl,
 Dərə-dağ gözəl,
 Çəməndə hər gül,
 Hər yapaq gözəl!
 Buyur, dağa gəl,
 Gəl, yaylağa gəl!

DAĞDA YAĞIŞ

Dağda yağış
 Gətirdi qış.
 Elə yağdı,
 Sel-su axdı.
 Bulud yundan
 İplik çıxdı,
 Bu oyundan
 Yağış yağdı.
 Hər damla nur,
 Büllur-büllur.
 Əvvəl-əvvəl,
 Tel-tel yağdı,
 Sonra coşub
 Sel-sel yağdı.
 Göyün hirsı,
 Qaşqabağı
 Tökdü min-min
 Boyunbağı.
 Boyunbağı
 Axdı, axdı,
 Dayanmadı,
 Yağdı, yağdı!
 Bir yol açdı,
 Aşdı, daşdı...
 Birdən elə
 Gücləndi ki,

Tökdü yerə
 Vedrə-vedrə.
 Bir an çəkdi,
 Bu nə işdi,
 Birdən-birə
 Sakitləşdi.
 İndi yağdı
 Göydən yerə
 Qətrə-qətrə.
 Nə küs, inci,
 Nə də barış,
 İnci-inci
 Yağdı yağış!
 Bəs yağdıran
 Kimdi, kimdi?
 Palıd çimdi,
 Dağ-daş çimdi.
 Atdı yerə
 Bulud – şalın.
 Saçaqları,
 Yerin-göyün
 Dayaqları.
 Yağdı yenə
 Dönə-dönə.
 Yağdı yağış,
 Gətirdi qış.
 Hava dönüb
 Bomboz oldu,

Bumbuz oldu.
 Həzinləşdi,
 Pıçıladaşdı,
 Kəskinləşdi,
 Aşdı-daşdı.
 Qəhqəhəylə
 Yağış güldü.
 Hər tərəfə
 Dürü töküldü.
 Yağdı yağış,
 Kəsilmədi.
 Bu incilər
 Əskilmədi.
 Yağdı yağış,
 Qarış-qarış.
 Hər şey yenə
 Dönə-dönə
 Gözəlləşdi,
 Təzələşdi.
 Ot bitirdi,
 Gül bitirdi,
 Dağa yenə
 Yaz gətirdi.

LEYSAN

Yağış yağır astadan
 Birdən dönür leysana,
 Dağ yerində bu leysan,
 Sevinc verir insana,
 Fərəh verir insana!
 Bu leysan göydən yerə
 Tökülür vedrə-vedrə!
 Meşə, çəmən, çöl çimir
 Dərə, təpə, göl çimir.
 Hər damlası bir ovuc,
 Tut ucundan göyə uç!
 Ağlayıb hönkür-hönkür,
 Göy yerə leysan tökür.
 Bu, adi leysan deyil,
 Sanki qurtaran deyil.
 Güclü bir leysan yağır,
 Necə də asan yağır.
 Göy şaqqaşaq salır səs,
 Elə bil uçur Kəpəz.
 Leysan yağır şırhaşır,
 Damlalar aşır-daşır.
 Hamı pəncərələrdən
 Durub baxır leysana,
 Dağ yerində bu leysan
 Fərəh verir insana,
 Sevinc verir insana.

QIZLAR VƏ ULDUZLAR

Küçəmizin qızları
 Seyr edir ulduzları:
 – Bax, o ulduz mənimdir,
 – Yox, yox, Yasəmənindir!
 – Mənimki dağ başında,
 Lap üfün yanında.
 – Mənim ulduzum çiçək,
 Hamısından da qəşəng...
 Bu söhbət nə yaraşır
 Bapbalaca qızlara!
 Ulduz olub qarışır
 Onlar da ulduzlara.



QIZIMIN SUALLARI

– Necə olur ki, hər gün
 Səhər-səhər çıxır gün.
 O qədər işıq salır,
 Işığı hardan alır?
 Bəs necə dolu-dolu
 Yağır yağış, qar, dolu?
 Niyə duman ağ olur,
 Ay bəzən oraq olur?
 Göylərdə nə partlayır,
 Şimşək necə parlayır?
 Hardan axıb gəlir çay,
 Harda, necə bitir çay?
 Hamı yatanda gecə
 Nəhəng fil yatır necə?
 Necə yatır şir, bəbir,
 Mənə söylə birbəbir.
 Qanad açıb uçduqca
 Qızımın xəyalları,
 Danışır, hey danışır,
 Tükənmir sualları.

DUMAN GƏLDİ

Aşa-aşa, daşa-daşa
 Duman gəldi,
 Sürünərək düz üstümə
 Yaman gəldi.
 Mən baxıram.
 Göyün yeddi
 Qatı duman.
 Axıb gəlir qalın duman.
 Qaçıb getdim itirmədən
 Bir anımı,
 Axıb-axıb tutdu mənim
 Dörd yanımlı.
 Dayanmadan ildırım tək
 Yenə qaçdım.
 Duman gəldi, yenə ondan
 Uzaqlaşdım.
 Sanki minib ağ kəhəri
 Çapdı duman.
 Yüyürsəm də, gəlib mənə
 Çatdı duman.

QIZ VƏ GÜNƏŞ

– Günəşə bax, ay ana,
 Enibdir dağ başına.
 Getsəm, ona çataram?
 – Çatarsan!
 – Əllərimi uzatsam,
 – Mən günəşi tutaram?
 – Tutarsan!
 – Eh, nədənsə qorxuram
 Mən bir az...
 Tutsam əgər günəşi,
 Partlamazmı şar kimi?
 – Partlamaz!



AĞ DƏNİZDƏ BİR GƏMİ

Hara baxırsansa, bax,
 Böyük dəniz ağappaq!
 Dənizdə qaya kimi
 Üzüb gedir bir gəmi.
 Gülər üzlü, mehriban
 Cavan qızıdır kapitan.
 Burda nə qasırğa var,
 Nə su, nə də dalğa var.
 Hər yan pambıq, qartək ağ,
 Açılır saçaq-saçaq.
 Bəzək verir bu yerə,
 Bənzəyir ağ güllərə.
 Maşının od əlləri,
 Dərir bu ağ gülləri.
 Üzür axşama kimi
 Ağ dənizdə bir gəmi!

YAĞ, YAĞIŞ!

Çəmən yaşıl, bağ yaşıl.
 Yağ, yağış, şırıl-şırıl.
 Mirvari damlaların,
 Qaçırsın adamları.
 Çimsin yaşıl budaqlar,
 Fərəhlənsin uşaqlar.
 Qoy çətirlər açılınsın,
 Təzə ətir saçılınsın.
 Təmizlə göyü, yeri,
 Cana gətir çölləri.
 Çox istidir yay, yağış!
 Ara vermə, yağ, yağış!
 Sərin, yağış, ağ yağış!
 Şırıl-şırıl ax, yağış!
 Biz görək, sular şır-şır,
 Dağda, daşda, yamacda,
 Sel kimi aşır-daşır.
 Yağ şən-şən, yay yağışı,
 Aş, daş, yağ yaxşı-yaxşı!

GÜNƏŞİN NƏGMƏSİ VAR...

Günəşin nəgməsi var:
 Şüa-şüa işıqlar.
 Bu od rəngli nəgməni
 Sevir bütün uşaqlar.
 Nəgmə kimi yayılan
 Hər şəfəq bir incidir,
 Uşaqların gülüşü,
 Fərəhi, sevincidir.
 Qızılgülə çevrilir
 Üzündə, yanağında,
 Nəgmə olub səslənir
 Qəlbində, dodağında
 Təbəssümə çevrilən
 Bu şəfəqlər gözəldir.
 Hörə-hörə uşaqlar
 Qızıl çələng düzəldir.
 Bütün dünya eşidir
 Balaların səsinə.
 Onlar üçün oxuyur
 Günəş öz nəgməsini.

SÜSƏN VƏ GÜNƏŞ

Günəşin şəfəqləri
 Axıb dolur otağa
 Süsən qaçır, əlləşir
 Şəfəqləri tutmağa.
 Rəqs eləyən şəfəqlər
 Elə xoş, elə titrək...
 Başdan-başa otağı
 Bürüyür qızılı rəng...
 Şəfəqlər balıq kimi
 Əllərindən sürüşür.
 Gah üzünə, gözünə,
 Gah da çiyinə düşür.
 Süsən günəşlə yatır,
 Günəşlə də oyanır.
 Oyuncaqdan daha çox,
 Şəfəqlərlə oynayır.
 Günəş fərəh gətirir
 Milyon-milyon uşağa
 Onları öpmək üçün
 Düşür min-min otağa.
 Qoy o səpib həmişə
 Qızıl saçqlarını.
 Sevindirsin dünyanın
 Bütün uşaqlarını.

SÜSƏN VƏ LƏPƏLƏR

Ləpələr aşdı-daşdı,
 Süsənlə qucaqlaşdı.
 Biri lap böyük oldu
 Onun başından aşdı.
 Qız gözünü açmamış
 Axıb sahilə qaçdı.
 Bu dəfə cürətlənib.
 Qız qollarını açdı.
 Bir dəstə ağ çiçəyi
 Sanki bağrına basdı.
 Çiçəklər elə soldu,
 Əllərində yox oldu.
 Sakit durmayıb yenə
 Aşdı-daşdı ləpələr.
 Süsənlə dönə-dönə
 Qucaqlaşdı ləpələr.

QAR YAĞIR

Zirvəli qarlı dağa,
 Başlayır qar yağmağa.
 Yazdan, yaydan, payızdan
 Qar qalib topa-topa.
 İndi bu qar üstünə
 Qar yağır lopa-lopa.
 Ağarır bu nəhəng dağ,
 Başdan-başa ağappaq.
 Nə olsun ki, nəhəngdir,
 Elə bil göbələkdir.
 Başı göylərə çatır,
 Yaranır bir ağ çadır.
 Girir bu dağ buluda,
 Çevrilir ağ buluda.
 Bu dağda ağır-ağır,
 Qar üstünə qar yağır.
 Bol yağır ki, bu yerə,
 Dönsün ağ çiçəklərə.

NƏĞMƏ, İŞIQ VƏ ÇİÇƏK

İstiləşir havalar,
 Dağlarda əriyir qar,
 Çaylar nə yaman dolur,
 Sözlü, nəğməli olur!
 Oxuyan ləpələrdir,
 Nə incə nəğmələrdir.
 Quşlar uçub hər yana,
 Qonur dama, eyvana.
 Gəlir onların səsi,
 Şaqqraq, gözəl nəğməsi.
 Günəşdir kainata
 Qucaq-qucaq səpən nur,
 Çaylar nəğmə oxuyur,
 Quşlar nəğmə oxuyur.
 Bu nəğmələr yarışır,
 Bir-birinə qarışır.
 Gülün qızıl telləri
 Qızdırır, öpür yeri.
 Çöllər, çəmənlər rəng-rəng,
 Sayrışır çiçək-çiçək...
 Bu işıq da, çiçək də,
 Nəğmə olur ürəkdə.
 Təbiətdir toy quran,
 Çölə, düzə rəng vuran.

Nə gözəldir dağ, dərə,
 Qərq olubdur güllərə.
 Nə gözəldir bağça-bağ,
 Hara baxırsansa, bax,
 Nəğmə, çiçək, işıq var,
 Hər şeydə yaraşır var!

TƏZƏ İZ

Gecədən başlayan qar
 Yenə yağır o ki var.
 Kərim çıxır bayıra,
 Hər yer bürünüb qara.
 Meşə də, dağ da qardır,
 Çəmən də, bağ da qardır.
 Bəlkə, un ələnidir,
 Göylərin buludları
 Bəlkə, yerə enibdir?
 Evlərdən tüstü qalxır,
 Görünməyir yol, cığır.
 Qış nə gözəl fəsildir,
 Hava soyuq deyildir.
 Kərim sevir bu qarı,
 Toplayıb uşaqları
 Oynayacaq ürəklə,
 Sürüşəcək xizəklə...
 İndi qış səhərində
 Məktəbə qaçıb gedir.
 O, qarın üzərində
 Təzə iz açıb gedir.

YARPAQ NİYƏ SARALIR

Süsəni heyrət alır,
 Yarpaq niyə saralır?
 Niyə ağacdən bir-bir,
 Yarpaqlar yerə enir?
 Hər tərəf xəzəl olur,
 Amma nə gözəl olur.
 Sarı rəng almış bağa,
 Diqqətlə baxa-baxa
 Gəzir hər yanı Süsən,
 Görür saralıb çəmən,
 Solub, quruyub otlar,
 Birdən sıx-sıx buludlar
 Qaralır, şimşək çaxır,
 Güclü bir yağış yağır.
 Evə doğru qaçır qız,
 Deyir: – Gəlibdir payız.

QƏRİBƏ QATAR

Bu nə qəribə qatar,
 Üfüq onun relsləri,
 Görəsən, niyə gəlmir
 Təkərlərin səsləri?
 Ağappaqdır vaqonlar,
 Nə çox dayanır onlar?
 Düzülüb qatar-qatar,
 Yola düşür bu qatar.
 Niyə astadan gedir,
 Elə bil karvan gedir...
 Günəşdir yanacağı,
 Dağlar – dayanacağı...
 Asta gedən bu qatar,
 Mənzilə nə vaxt çatar?
 Gözəldir ağ vaqonlar,
 Birdən-birə... vay... onlar
 Qızardılar, yandılar,
 Yenə də dayandılar.
 Önündə rəqs edərək
 Onu saxladı şimşək.
 Oy... qatar yolda qaldı,
 Vaqonları qaraldı...
 Elə bil uğuldadı,
 Elə bil fısıldadı,
 Yandı yenə də şimşək,
 Sanki top guruldadı.

Aman... nə oldu, görən,
 Dağıldılar, düşdülər
 Vaqonlar pərən-pərən.
 Yağdı güclü bir yağış,
 Gördüm ağ damlaları,
 Daha görə bilmədim
 O qəribə qatarı!

PARAŞÜT

Şimşək kimi keçib gedir buludları yara-yara,
 Bir təyyarə buludlardan buludlara
 Qalxır, enir gah aşağı, gah yuxarı,
 Uçub gedir günə sarı.
 Bir mərd oğlan,
 Qoçaq oğlan,
 Gözlərini çəkə bilmir
 Buludlardan.
 Pəncərədən baxır, baxır...
 Birdən qalxır qətiyyətlə,
 Yaxınlaşır
 Təyyarənin qapısına həm sürətlə, həm cürətlə.
 Üzgüçütək tullananda
 Təyyarənin qapısından
 Tutur oğlan
 Sanki bulud topasından.
 Göy – bir dəniz,
 Sakit, səssiz...
 Paraşütsə
 Başı üstə uçan, şişən bir ağ yelkən...
 Enir yerə
 O paraşüt nəhəng şartək,
 Elə bil ki, göy üzündə
 Ya çətirdir, ya göbələk.
 Baxır oğlan,
 Keçən zaman

Buludların arasından.
 Yavaş-yavaş enir yerə,
 Qəlbi göyə qalxır yenə...
 Enir yerə, dağ görünür,
 Kənd görünür, bağ görünür.
 Enir yerə,
 Görür oğlan
 Məşə, tarla, çəmən, dərə...
 Yol görünür,
 Kol görünür.
 Düşdüyü yer – yaşıl çəmən,
 Onu dostlar
 Qucaqlayır dörd tərəfdən.
 Gülür oğlan,
 Dostlarının əllərini sıxa-sıxa,
 Bu ağ çətir paraşütü yığa-yığa...
 Bu paraşüt nəhəng çiçək,
 Bu gün endi,
 Oğlan sabah, qəhrəmantək
 Yenə, yenə, buludlara yüksələcək!

DAĞ KƏNDİNDƏ YAŞAYIRIQ

Gözəl, sərin
 Dağ kəndində yaşayırıq.
 Bu kəndi biz
 Ən uca bir yer sayırıq.
 Yanımızdan
 Karvan-karvan bulud ötür,
 Çox yaxındır –
 Əllərini uzat, götür.
 Məktəbimiz
 Uçurumun kənarında. –
 Gözəl olur
 Bahar, payız aylarında,
 Tənəffüsdə
 Biz baxırıq pəncərədən,
 Gözümüzü
 Çəkməyirik dağ-dərədən.
 Bir çay axır –
 Dalğaları sahillərə inci səpir.
 Ağaclar var dərələrdə –
 Hər birisi kibrit çöpü...
 Meşələrdən
 Yayda odun daşıyıırıq.
 Axı sərin
 Dağ kəndində yaşayırıq.
 Bir qonaqdır
 Yağış burda, şimşək burda.

Gəzən olsa –
 Tapar min-min çiçək burda.
 Bir də gördün, dərs zamanı
 Bulud tutdu
 Başdan-başa asimanı.
 Göy gurladı –
 Götürmədi heyrət bizi,
 Yenə keçdik dərsimizi.
 Gəzsən əgər,
 Bu dağ, çəmən –
 Kitab qədər bilik verər!
 Gözəl keçir –
 Sərt olsa da qış ayları,
 Yol gedirik
 Yara-yara dümağ qarı.
 Qarışanda bir-birinə
 Ay işığı, qar işığı –
 On qat artır
 Kəndimizin yaraşığı.
 Açıq olur
 Axşam üstü bizim klub.
 Gəlir kino,
 Gəlir qəzet, gəlir məktub.
 Fəxr edirik –
 Dağ kəndində yaşayırıq.
 Bu kəndi biz
 Ən uca bir yer sayırıq.

BİR ÇAY AXIR

Bir çay axır,
 Elə gurdur,
 Hər damlası
 Sanki nurdur.
 Çox uzaqdan
 Axıb gəlir,
 Uca dağdan
 Axıb gəlir.
 Dəyə-dəyə
 Dağa-daşa,
 Axıb gəlir
 Daşa-daşa.
 Bir nəğmədir
 Onun səsi,
 Gülə dönür
 Hər qətrəsi.
 Sakit-sakit
 Axıb keçir,
 Kəndimizə
 Baxıb keçir.
 Axır hər gün,
 Hər ay, hər il,
 Bu çay adi
 Bir çay deyil.
 Hamı üçün
 Bir sehrdir,

Bir nağıldır,
 Bir şeirdir!
 Kəndimizin
 Şah vüqarı,
 Nəğməkarı,
 Ətirlidir
 Gülab kimi,
 Mənalıdır
 Kitab kimi.
 Bir çay axır...
 Elə gurdur,
 Hər damlası
 Sanki nurdur!

SƏHƏR LÖVHƏSİ

Nadir çiməndə
Ləpəldöyəndə
Baxdı dənizə,
Gördü möcüzə.
– Dayanıb günəş
Ona çox yaxın.
Dənizdə atəş,
Dənizdə yangın.

DAN ULDUZU VƏ TƏBƏSSÜM

Sevərəm körpələri,
Yuxusuna girərəm,
Şəfəq-şəfəq səhəri,
Onlara gətirərəm.
Bu səhərin özündə
Yavaş-yavaş solaram,
Uşaqların üzündə
Bir təbəssüm olaram.

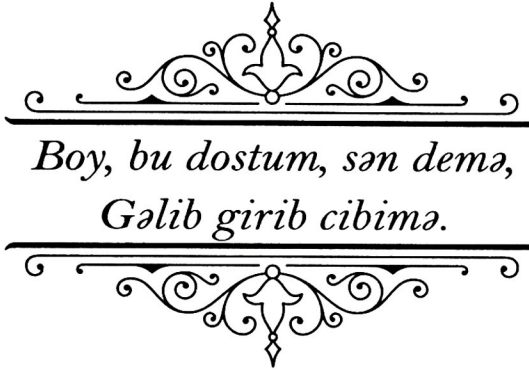
QIŞDA DAĞLAR

Qışda dağların qarı,
 Qalxır dizdən yuxarı.
 Bu dağların yanından
 Quşlar da ötə bilmir.
 Kənd görünür, yolundan
 Maşınlar gedə bilmir.
 Ovçu gəzib ov güdür,
 Yanında alabaşı,
 Parıldayan süngüdür
 Qayaların şiş başı.
 Enib atlılar dağı,
 Gedir üzüaşağı.
 Minməmişəm mən ata,
 Yol gedirəm piyada.
 Dağlar – nəhəng göbələk,
 Dağlar – nəhəng, ağ çiçək...
 Dağları tutub sükut
 Üst-başı bulud-bulud!
 Keçib qarlı yolları,
 Mən çıxıram yuxarı.
 Atlı keçsə də yenə,
 Minməyirəm tərkinə.
 Niyə minim mən ata,
 Xoşdur getmək piyada!
 Yol getdiyim nəhəng dağ
 Başdan-başa ağappaq!

Ayaqlarım donmayı,
 Yanaqlarım donmayı.
 Ruh verir yollar mənə,
 Od gətirir qar mənə.
 Dağlar – nəhəng göbələk,
 Dağlar – nəhəng, ağ çiçək!

ÜFÜQLƏR

Üfüqlər gah bozarır,
 Üfüqlər gah qızarır.
 Gah gümüş kimi parlaq,
 Gah da mavi, sarı, ağ!
 Çəmən kimi min cürə
 Rəngə çalır üfüqlər,
 Bəlkə, səhər çağından,
 Bəlkə, axşamçağından
 Bəlkə, göyqurşağından
 Rənglər alır üfüqlər?



QAZLAR

Çəmənə bax,
 Şəfəq düşür güllər üstə.
 Qazlar gəlir dəstə-dəstə.
 Ayaqları
 Sanki əncir yarpaqları.
 Dimdikləri sapsarıdır,
 Ağ tükləri
 Bir yumağın saplarıdır.
 Uzaqlara gedir onlar,
 Sıx otluqda itir onlar.
 Bəziləri yeyib otu,
 doyub yatır,
 Başlarını

Tüklərinin arasına
 qoyub yatır.
 Qorxutsanız bu qazları,
 Uzanacaq
 boğazları.
 Qaqqıl-daşa-qaqqıl-daşa
 Səs salacaq
 dağa-daşa.
 Gəldi qızlar,
 Hürkdü qazlar,
 Qanadını aç-aça.
 Qaç-a-qaça,
 Arxlar üstədən uça-uça
 Dönüb selə, yelə qazlar,
 Doluşdular gölə qazlar!



İSTİ NƏFƏS

Bir cücə,
 Gizlicə
 Ayrılaraq dəstədən,
 Hoppandı çəpər üstədən.
 Düşündü: "Gedim, gəzim,
 Gəlsin uzaqdan səsım".
 Ətrafa baxa-baxa,
 Gəlib çıxdı bir bağa.
 Sıx-sıx idi budaqlar,
 Yaşıl idi yarpaqlar.
 Yetişmişdi tut, giləs,
 O dedi: – Yeyim bir az...
 Tox olsun qarnım barı.
 Yərə düşən tutları
 Bir-bir dimdiklədikcə,
 Sevindi, güldü cücə.
 Gördü xeyli qabaqda,
 İri yaşıl budaqda
 Oturub arıq, kiçik,
 Sarı rəngli bir pişik.
 Cücə qaçdı, nə qaçdı,
 Qanadını da açdı.
 Pişiyin gözü yandı,
 Rezin kimi uzandı.
 Bu vaxt qoca bir bağban,
 Pişiyi qovdu bağdan.

Cücə çox razı qaldı,
 Rahatca nəfəs aldı.
 Yenə də gəzə-gəzə,
 Gəlib çıxdı bir düzə.
 Gah durdu, gah yüyürdü,
 Birdən, aman... nə gördü?
 Başının üstə kölgə:
 Daşdır, qayadır, bəlkə?
 Gəlir qapqara bir şey,
 Aha, gördü leydi, ley.
 Cumur yerdən qoparsın,
 Onu göyə qaldırsın.
 Gah ora qaçdı cücə,
 Gah bura qaçdı cücə.
 O, haldan-hala düşdü,
 Yumaq kimi büzüşdü.
 Bu vaxt bir it yüyürdü,
 – Ham... Ham... – elə ki hürdü,
 Geri dönüb getdi ley,
 Uzaqlaşdı, getdi ley.
 Sevindən qanad açdı,
 Cücə meşəyə qaçdı.
 Meşə gəldi xoşuna,
 Çıxdı ağac başına.
 Budaqlardan sürüşdü,
 Dar bir cığıra düşdü.
 Qaçdı, hoppandı cücə,
 Birdən dayandı cücə.

Baxdı ki, çaqqal gəlir,
 Görsə, onu tutacaq,
 Tikə kimi udacaq.
 Aman, indi nə etsin,
 Haraya qaçıb getsin?
 Nəfəs alıb dərindən,
 Tərpənmədi yerindən.
 Çaqqal gəlirdi birbaş,
 Üstünə yavaş-yavaş.
 Od keçirdi canından,
 Çaqqal ötdü yanından.
 Nəfəs aldı o, rahat,
 Yenə açdı qol-qanad.
 Meşədən çıxdı tamam,
 Gördü ki, düşür axşam.
 Göyün üzü tutuldu,
 Hava bərk soyuq oldu.
 Yaman üşüdü cücə,
 Yağışa düşdü cücə.
 Soyuqdan tir-tir əsdi,
 Qaçıb hinə tələsdi.
 Elə ki gəldi çatdı,
 Dərhal özünü atdı
 Anasının üstünə.
 Ağladı dönə-dönə.
 Cücəni aldı ana
 Qanadının altına.
 Çox rahat oldu indi

Bircə anda isindi.
O unutdu hər şeyi,
Həm pişiyi, həm leyi.
Dedi: – Bir də qaçmaram,
Hindən uzaqlaşmaram.
Hər qorxunu unutdu,
Cücəni yuxu tutdu.

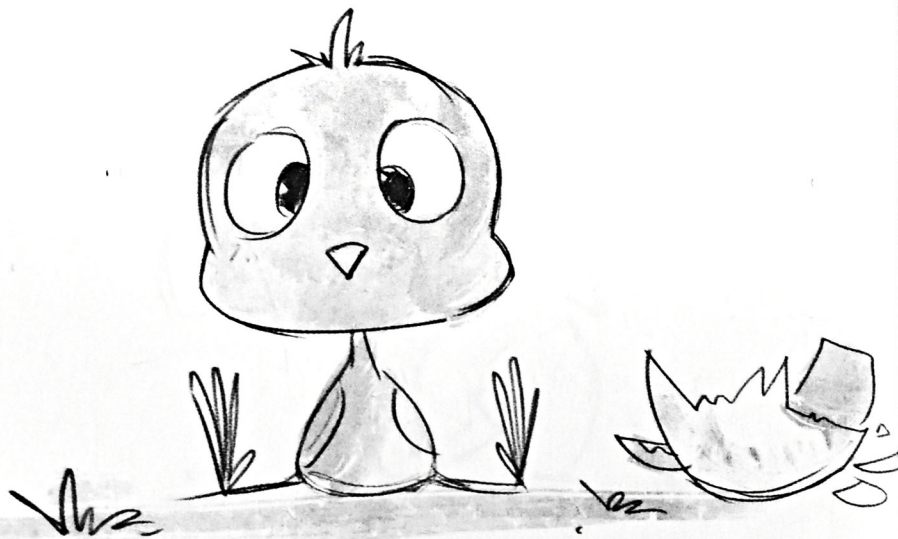
QƏRİBƏ ÇƏPİŞ

Bir dəstə ot dərmişəm,
Çəpişimə vermişəm.
O baxmayıf yeməyə,
Elə mayallaq aşır.
Sonra da otlamağa
Dağa-daşa dırmaşır.



ÜŞÜYÜRƏM

Yumurtadan çıxdı cücə.
Dörd tərəfə baxdı cücə.
– Üşüyürəm... hava buztək,
Evim uçub... aman... kömək...
Ana toyuq güldü ona.
Tezcə, ətcəbala körpəsini
Aldı isti qucağına.



ÖZÜ GIRIB CİBİMƏ...

– İlqar, İlqar, dayan bir,
Niyə cibin şişibdir?
– Mən nə bilim, uşaqlar?
– Yaxına gəl, ay İlqar.
Niyə bu dovşanı sən,
Cibində gizlətmisən?
– Boy, bu dovşan, sən demə,
Özü girib cibimə.



KEÇİM

Oyanıb səhər-səhər,
Mən səninlə bərabər
Dərə keçim, dağ keçim,
Ay mənim gözəl keçim...

Çıxaq şəhli çəmənə,
Yamaclarda mən sənə
Yaxşı bir otlaq seçim,
Ay mənim gözəl keçim...

Gəzib dağlar boyunca,
Otlardan ye doyunca.
Südlə dolsun sərnəcim,
Ay mənim gözəl keçim...

YETİM DAYÇA

Zərif, balaca,
Gözəl bir dayça
Nə vaxtdır daha
Gəzir tək-tənha...
Axı nə olub,
Anası hani?
O yalqız qoyub
Niyə dayçanı?
Gəzir obanı
Qaş qaralınca
Anası hani?
Tapmayırsan dayça.
Qışda qopanda
Güclü bir tufan,
Ana tufanda
Uçmuş qayadan.
Dayça kişənəyir,
Görən, nə deyir?
Dərd çəkir hər gün
Anası üçün.
Qəmlidir onun,
Nəmlidir onun,
O vaxtdan bəri
İri gözləri!
Anası bilir
Hər atı dayça.

Odur ki, gedir
 Onun dalınca.
 Bir gün obadan
 Atlılar endi,
 Dayça yaxından
 Onları gördü.
 Dərhal yüyüdü.
 Atlılar getdi,
 Dalında itdi
 Uca dağların,
 Bu atlılının
 Getdi dalınca,
 Getdi o dayça!
 Ona atlılar
 Daş da atdılar
 Qayıtsın deyə.
 Ancaq dönmədi
 Dayça geriyə.
 Getdi atlılar
 Dayça da getdi.
 Dağlar dalında,
 Sıx-sıx dumanda
 İtdi atlılar,
 Dayça da itdi.
 Gedib səhəri
 Onu bir çoban,
 Qayıtdı geri
 Başqa obadan.

Zərif, balaca,
 Güzəl bir dayça
 Dərd çəkir hər gün
 Anası üçün.
 Qəmlidir onun,
 Nəmlidir onun,
 O vaxtdan bəri
 İri gözləri!



EHEY... DURNALAR...

Ehey... ehey... durnalar,
Qollarımı açırım,
Sizlə uçmaq üçün
Arxanızca qaçırım.

Ehey... ehey... durnalar,
Bir anlıq dala baxın,
Məni yerdən götürün,
Cərgənizə buraxın...

Ehey... ehey... durnalar,
Qanad açmaq istərəm,
Mən də bu göy üzünə
Qalxıb uçmaq istərəm!

Ehey... ehey... durnalar,
Sizi izləyəcəyəm,
İndi qaçdığım yerdə
Sizi gözləyəcəyəm!

TALADA

Bir meşənin talası,
Talada ot tayası,
Böyründə bu tayanın
Yatır ayı balası.
Ətcəbala quşlarsa
Yuvasından çıxırlar,
Qorxa-qorxa ayının
Balasına baxırlar...

HİRLİ DƏVƏ

Sallayıbdır bu dəfə
Dodaqlarını dəvə.
– Biz səni gətirmişik
Meşələr ölkəsinə.
Sərinlən, yat, kef elə,
Çəkil bir kölgəsinə.
– Neyləyirəm meşəni,
Səhra çağırır məni.



XORUZLAR

Bu dalaşqan xoruzlar,
Gözləri qan xoruzlar,
Biri-birinə sarı
Uzanıb boğazları.
Elə haray qoparıb,
Tükləri də qabarıb.
Elə qızgın olublar,
Sanki quzğun olublar.
Dayanıblar göz-gözə,
Tükləri nizə-nizə.
Qanadları – qara yel,
Dalğalı, yelkənli sel...
Xəncərdir dimdikləri,
Qan olur çimdikləri.
O qədər dalaşdılar,
O qədər dolaşdılar,
Xoruzlardan küsdülər,
Başlarını kəsdilər.

RAHATDIR

Nə deyim bu ayıya,
 Uzanıb çarpayıya.
 Daha qalxmaq istəmir,
 Mənə baxmaq istəmir.
 Deyirəm ki, ey ayı,
 Mənimdir bu çarpayı.
 Heç nə almır vecinə,
 Gör nə söyləyir mənə:
 – Layla çal, məni yatır,
 Bu yer yaman rahatdır!

ARMUD SEVƏN AYI

Bizim ayı çox kobuddur,
 Sevdiyi zərif armuddur.
 Öldürsən də bu kobudu,
 Heç vaxt yeməz pis armudu.
 Ağac, buyur, gör nə qədər,
 Ayı üçün bunlar hədələr...
 Qopsa belə tufan, külək,
 Bu meşəni ələk-vələk
 Edə-edə,
 Cəngəllikdən keçə-keçə,
 Ağacları seçə-seçə,
 Gəzib tapar, sarı-sarı,
 Uzun, sulu armudları.
 Bir ağaca çıxar ayı,
 Armudlara baxar ayı.
 Qınamayın bu kobudu
 Xoşlar zərif bir armudu.
 Baxıb tapar, görər onu,
 Asta-asta dərər onu.
 Şövlə dərər,
 Zövqlə dərər,
 Olsa da bu ayı kobud,
 İncə-incə yeyər armud!

CİLDİNİ DƏYİŞSƏ DƏ...

Bir gün çaqqal,
 Üzünə taxdı saqqal,
 Qoydu
 Başına ağ,
 Uzun, dəyirmi papaq.
 Geydi köynək,
 Gözünə də
 Keçirdi yaşıl eynək.
 Çox sevindi.
 – Tanınmaz oldum indi.
 Toyuq, cücə,
 Kimliyimi bilinəcə
 Aram-aram
 Üç-dördünü tutaram.
 Çıxdı kəndə,
 Lovğa-lovğa gəzəndə
 Çil-çil bir fərə gördü,
 Cəld üstünə yüyürdü.
 Şığıdı ildirimtək,
 Bu zaman
 Gözündən düşdü eynək,
 Başından da papağı,
 Daşa dəydi ayağı.
 Bir də gördü,
 Kolda qalıb saqqalı.
 İtlər cumub

Kənddən qovur çaqqalı.
 Ona bir deyən gərək
 A çaqqal,
 Axı dəyişməz səni
 Eynək, papaq və saqqal!

ÇƏYİRTKƏ VƏ QURBAĞA

Rişxəndlə qoydu lağa
 Çəyirtkəni qurbağa:
 – Bir sümük, bir dərisən,
 Nə olar, düz yerisən!
 – Yol getsəm də, hər yana,
 Mən hoppana-hoppana
 Şikayətim yox yenə.
 Bəlkə, düz yeriməyi
 Öyrədəsən sən mənə?
 Qurbağa hoppanaraq
 Elə ki düşdü gölə –
 Baxdı onun dalınca
 Çəyirtkə gülə-gülə.



*Görəsən, bu nə sirdir,
 O, pələngdir, ya şirdir?*

QULAM QONAQ GEDƏNDƏ

Qonaq gedəndə Qulam,
 Tamam dəyişir, tamam.
 Heyva görsə, heyvanı,
 Halva görsə, halvanı.
 Görsə alma, giləs, nar,
 Armud, əzgil, gilənar
 Dərhal istəyir Qulam,
 – Tez verin, – deyər Qulam.
 Alıb elə yeyər ki,
 – Yenə verin! – deyər o.
 İnanmasanız mənə,
 Siz gedin evlərinə.
 Alması var Qulamın,

Gilası var Qulamın,
 Heyvası var Qulamın,
 Halvası var Qulamın.
 Ancaq evdə nə yeyər,
 Nə də ki "verin" deyər.

Qonaq gedəndə Qulam,
 Tamam dəyişir tamam.
 Dovşan görsə, dovşanı,
 Maşın görsə, maşını,
 Dəftər görsə, dəftəri,
 Kəmər görsə, kəməri
 Uşaqlardan alar o,
 Küy-mərəkə salar o.
 Getməyib deyər Qulam:
 – Gərək bu evdə qalam.

İnanmasanız mənə,
 Siz gəlin evlərinə.
 Kəməri var Qulamın,
 Dəftəri var Qulamın,
 Dovşanı var Qulamın,
 Maşını var Qulamın,
 Ancaq evdə oynamaz,
 Heç birilə dost olmaz.

O, evdə şokoladı,
 Əzdi, sıxdı, korladı.

Qonaq gedəndə ancaq
 Cəld beşini götürdü.
 Əlində bərk tutaraq
 Bircə-bircə ötürdü.

Qonaq gedəndə Qulam,
 Tamam dəyişir, tamam!

QULAMGİLƏ QONAQ GƏLİR

Qulamgilə qonaq gəlir,
 Gör nə qədər uşaq gəlir.
 Gəlir İdris,
 Gəlir Tomris,
 Gəlir Həsən,
 Gəlir Süsən.
 Hamısı da bir ağızdan
 Deyir: – Salam!
 Salam almır
 Ancaq Qulam.
 Bir tərəfdə durub baxır,
 Boynunu da büküb baxır.
 Qoşularaq uşaqlara,
 Bu balaca qonaqlara
 Sakit Qulam, yaxşı Qulam.
 Birdən-birə
 Dönür şirə,
 Olur tamam başqa adam!
 Təpik vurur boz ayıya,
 Cəld atılır çarpayıya.
 İşə salır qılıncları,
 Qalxan edir balıncları!
 Fit çalaraq
 Uşaqları yarışdırır,
 Qab-qacağı,
 Oyuncağı

Bir-birinə qarışdırır!
 Maşın verir Tomrisə o,
 Dovşan verir İdrisə o,
 Sonra isə dava salır,
 Maşını da,
 Dovşanı da
 Uşaqlardan geri alır,
 Oxlov tapır,
 Bir at kimi evdə çapır.
 Arxasınca
 Qaç-qaç
 Gedir İdris,
 Gedir Tomris.
 Gedir Süsən,
 Gedir Həsən!
 Qulamgilə qonaq gəlir,
 Gör nə qədər uşaq gəlir.
 Görən kimi uşaqları,
 Bu balaca qonaqları
 Sakit Qulam, yaxşı Qulam
 Birdən-birə
 Dönür şirə
 Olur tamam, başqa adam!

QULAM ÇIXIR HƏYƏTƏ

Qulam çıxır həyəətə,
Hamı gəlir heyrətə.

Onu görüb Alabaş,
Çəkilib yavaş-yavaş.
Qorxudan məstan pişik,
Qaçır astadan pişik.
Baxa-baxa Qulama,
Dərhal sıçrayır dama.
Qaçırlar evə sarı
Həyətin oğlanları.
Qızlar verib səs-səsə,
Qaçırlar bir nəfəsə.
Görəsən, bu nə sirdir,
O, pələngdir, ya şirdir?
Çox pis adəti vardır,
Yamanca dalaşqandır!

Qulam çıxır həyəətə,
Hamı gəlir heyrətə.

Əlində kitab tutub,
O, dünyanı unudub.
Elə kitabı açır,
Öz-özülə danışır.
Qorxub qaçan Alabaş

Qayıdır yavaş-yavaş.
Pişik çıxsada dama,
Elə baxır Qulama.
Gəlir Qulama sarı,
Həyətin oğlanları.
– Gəlin baxın, uşaqlar,
Şəkilli kitabım var.
Oğlanlara o, bir-bir,
Şəkilləri göstərir.

Qulam çıxır həyəətə,
Hamı gəlir heyrətə.

Qaç-a-qaça Alabaş
Gedir üstünə birbaş.
Pişik də görüb onu,
Bulayır quyruğunu.
Qaçırlar ona sarı
Həyətin oğlanları!

GÜNDÜZ QOÇAQ, AXŞAM QORXAQ

– Mən pələngəm, mən şirəm,
 Əlimdə qılınc, qalxan,
 Gündüz deyirdi Elxan:
 – Mən heç kəsdən qorxmuram.
 Elə ki axşamçağı
 Hazırlandı yatağı,
 Ağlayıb dedi Elxan:
 – Tək yatmağa qorxuram.

YORULMUŞAM

Hətəm çıxdı gəzməyə
 Atasıyla bir axşam.
 Heç bir az getməmişdi,
 Söylədi: – Yorulmuşam.
 – Nə tez yoruldun, Hətəm?
 – Daha gedə bilmirəm.
 Uşaq addım atmadı,
 Durdu yol qırağında.
 Atası alıb onu
 Apardı qucağında.
 Hətəm gördü, uşaqlar
 Onun kimi etməyir,
 Heç biri atasının
 Qucağında getməyir.
 Asta-asta sürüşdü,
 Hətəm də yerə düşdü.

SÖHBƏT

- Bibi, bibi, ay bibi,
Çox sevirsən sən kimi?
- Yadigarı, Süsəni.
- Bibi, bibi, bəs məni?
- Əl-üzünü, ay Əkbər,
Yumamısan bu səhər.
Tənbəllə yoxdur aram.
- Bibi, indi yuyaram.

APAR MƏNİ

Məni yedirmə daha,
Özüm yeyərəm, ana,
Məni geydirmə daha,
Özüm geyərəm, ana.
Hər şeyi öz yerinə
Özüm qoyaram, ana,
Hər səhər əl-üzümü
Özüm yuyaram, ana!
İndi qorxutmur daha
Yağış məni, qar məni.
Sənsə, anacan, təkçə
Gəzməyə apar məni!

DALANDAR

Həyətdə bir dalandar
 İşləyər yay, qış, bahar.
 O hər yerə süpürər,
 Qışda qarı, payızda
 Xəzəlləri süpürər.
 Oyanıb səhər-səhər,
 Yaxın gələr krana,
 Su çiləyər hər yana!
 Evlərə nəzər salıb,
 Süpürgəsini alıb –
 Bütün həyat boyunca
 İşə başlayar qoca!
 Şüşə kimi tərtəmiz
 Görünər həyətimiz...
 Bir gün tezdən durdu o,
 Bığlarını burdu o.
 Düşən kimi həyətdə,
 Qoca gəldi heyrdətə:
 Hər tərəf təmizlənilib,
 Həyətdə su çilənib.
 O, həyəti neçə gün
 Təmiz gördü büsbütün.
 Bir səhər tez qalxdı o,
 Pəncərədən baxdı o.
 Gördü: ağıllı Süsən,
 Əllərində süpürgə,

İşləyir, Əfqan, Bikə.
 Siz bir baxın Gülərə –
 Qulluq edir güllərə...
 Qoca çatıb qaşını
 Yırğaladı başını.
 Qəlbində: "Sağ ol", – dedi,
 Bığaltı gülümsədi.
 Keçdi düz iki həftə,
 Çıxan zaman həyətdə
 Gördülər ki, uşaqlar
 Bir tennis stolu var.
 – Kim bizi yada salıb?
 Bunu, görən, kim alıb?
 Qoz boydadır topları,
 Rəngi-ağ, yaşıl, sarı.
 Süsən baxdı Əfqana,
 Əfqansa Nərimana.
 Çiyinini çəkə-çəkə:
 – Bilmirəm, – dedi Bikə!..
 Gülər topu götürdü,
 Tez Süsənə ötürdü!..
 – Ey, gəl, oynayaq, – deyə
 O çəkildi geriyə...
 Birdən gəldi dalandar:
 – Kim mənimlə oynayar?
 İnanmayıb bir qədər,
 Uşaqlar gülüşdülər.
 Qoca sağ yana keçdi,

Sonra bıgını eşdi,
 Süsən gəldi irəli,
 Göyə qalxdı sağ əli
 İlk topu üsulluca
 Dala qaytardı qoca.
 Hamı çıxdı həyəətə,
 Çoxu gəldi heyrətə...
 Yekə, gonbul bir arvad
 Oyuna baxdı mat-mat
 Pəncərədən bir qarı,
 Baxdı həyəətə sarı.
 Toxundurmayıb tora,
 Topları vura-vura
 Qoca da oynayırdı,
 Düşən topu sayırdı...
 Udmağına az qalmış,
 Qopdu həyətdə alqış!
 Qoca uddu Əfqanı,
 Güləri, Nərimanı.
 Qızıdıqca oyunlar
 Həvəsə gəldi onlar...
 Hətta o gonbul arvad,
 Dedi: "Topu mənə at,
 Mən də oynayım gərək!"
 Hamı ona gülərək,
 Qəhqəhə çəkdi birdən,
 Dalandar dedi: "Hərdən
 Oynasan, heç pis olmaz,

Piyin əriyər bir az".
 Həyətdə işıq yandı,
 Şənlik yenə uzandı.
 Kim alıbdır, görəsən,
 Bu tennis stolunu?
 Fikirləşib uşaqlar
 Sonra bildilər: bunu
 Alıb qoca dalandar.

ÇƏKMƏÇİ

Sənətkaram,
 Çəkməçiyəm, adım Əli.
 Söhbətlərim
 Nağılvırı, şən, məzəli.
 Kiçik dostum,
 Sən heç zaman fikir çəkmə,
 Lazım olsa,
 Sifariş ver, tikim çəkmə.
 Darıxanda,
 Nə vaxt desən, gəl yanıma,
 Tində olan bapbalaca dükanıma.
 Dost olmuşuq,
 Söhbətimiz tutur bizim,
 Gecə-gündüz
 Əlimdədir iynəm, bizim.
 Məhəlləmiz yaraşlıq, böyük, geniş,
 Vaxtım yoxdur,
 Aşib-daşır başımdan iş!
 Çox böyükdür
 Məhəlləmiz: bəli, bəli,
 Evlər uca,
 Doqquz, on bir mərtəbəli.
 Səs-küy salan
 Uşaqlarla olmaz aram,
 İki alan
 Uşaqları danlayıram:

Bir qız gəlir:
 – Yamayınız bu çəkməmi.
 Sonra ona
 Təzə rəng də çəkin, əmi.
 – Hələ dayan,
 De, neçədir qiymətlərin?
 – Dörddür, beşdir..
 – Sağ ol, qızım, min afərin!
 Səsləyirəm uşaqları: – Arif, Səlim,
 Hardasınız,
 Çəkmənizi gəlin, silim.
 Kim keçirsə,
 Salam verir hamı mənə,
 Salam verir
 Uşaq, cavan, baba, nənə.
 Çəkməçiyəm,
 Sadə, adi sənətim var,
 Amma mənim
 Necə böyük hörmətim var.
 Kiçik dostum,
 Darıxanda gəl yanıma,
 Tində olan bapbalaca dükanıma!

**QAPIÇI**

Qapıya gələn topu
Dərhal qaytarır geri.
Topu özü atanda
Xoruz kimi dayanır.
Top qapıya çatanda
Pişik kimi tullanır.
Topu elə izləyir,
Gah durur, gah əyilir,
Başı üstədən quş uçur,
O quşu da top bilir.
Elə cəld tutur topu.
Tutur bir şimşək kimi,
Top bucaqdan gələndə

Sıçrayır pələng kimi.
Lap vaxtında sıçrayıb
Topu havada qapır.
Oyun qurtarır... Ancaq
Keçilməz qalır qapı!



ANAM İŞƏ GEDƏNDƏ

Öz doğma anam kimi
 Mən sevirəm bibimi.
 Tez-tez gəlir yanıma,
 Kömək edir anama.
 Soruşuram hamıdan
 Bir gün görməsəm onu,
 Evimizdə hər zaman
 Gözləyirəm yolunu.
 O məni görmək üçün,
 Gəlir yanıma hər gün...
 Anam gedəndə işə
 Bizdə qalır həmişə.
 Mənə bəşirir qutab,
 Mənə oxuyur kitab.
 Çalıb yaxşı piano,
 Nəğmələr öyrədir o.
 Bir dəfə atam-anam,
 Kinoya getdi axşam.
 Bibim gəldi yanıma,
 Bişirdi dadlı qoğal.
 Söylədim ki: "Getmə sən,
 Həmişə mənimlə qal".
 O məni görmək üçün
 Gəlir yanıma hər gün!

İKİ QIZ

Süsən evdə olmur aram,
 Elə deyir:
 – Lalə üçün darıxıram.
 Lalə də öz evlərində
 Deyir hər gün:
 – Darıxıram Süsən üçün...
 Bir gün onlar görüşdülər,
 Qucaqlaşib öpüşdülər.
 Bağça-bağı dolaşdılar.
 Birdən...
 Aman... dalaşdılar...
 Bağça-bağda gül-çiçəklər
 Dəstə-dəstə...
 Fəqət onlar dalaşdılar
 Al-qırmızı bir gül üstə...
 Dodaq belə büzdü onlar,
 Bir-birindən küsdü onlar...
 Hərə getdi öz evinə,
 Günlər ötdü...
 Ancaq yenə
 Süsən evdə olmur aram.
 Elə deyir:
 – Lalə üçün darıxıram.
 Lalə də öz evlərində
 Deyir hər gün:
 – Darıxıram Süsən üçün...

KINODAN GƏLİR İLQAR

Çiyində taxta tüfəng
 Kinodan gəlir İlqar.
 Deyir: – Böyük bir pələng
 Orda vardı, uşaqlar.
 Elə ki onu gördüm,
 Tez qaldırdım tüfəngi.
 Güllə atıb öldürdüm
 Mən o sarı pələngi.
 Belə deyəndə İlqar
 Gülüşdülər uşaqlar.

**ƏHMƏD GEDİR KÜÇƏDƏ**

Əhməd gedir küçədə
 Toz içində çəkməsi.
 Qırılmış pencəyinin,
 Köynəyinin düyməsi.
 Sanki kömür daşayıb,
 Qarqaradır əlləri.
 Üz-gözünə tökülür
 Daranmamış telləri.
 Əhməd görür bu zaman
 Bir qız gəlir qarşıdan
 O, qıza baxıb deyir:
 – Sən pintisən necə də...
 Ayıb deyilmi, adam
 Belə gəzməz küçədə.
 Qız gələrək heyrətə,
 Baxır, baxır Əhmədə.
 Bizdə gözəl məsəl var,
 Belə deyib babalar:
 “Keçəl baxar güzgüyə,
 Adın qoyar özgəyə”.

YÜK MAŞINI

Mənim yük maşınım var,
Nə desəniz, aparar.
Mindirmişəm meymunu,
Gəzdirirəm mən onu.
Uşaqlar, cəld tərpinin,
Siz də maşına minin.

Maşını sürə-sürə,
Mən gedirəm hər yerə.
Adam görəndə dərhal,
Yolda verirəm siqnal.
Uşaqlar, cəld tərpinin,
Siz də maşına minin

Mən gedirəm meşəyə,
Çölə, düzə, çəmənə.
Gözəl yük maşınını
Atam düzəldib mənə.
Uşaqlar, cəld tərpinin,
Siz də maşına minin.

PƏNCƏRƏDƏ

Axşamüstü
Bir qız çıxır pəncərəyə,
– Mən atamı
Gözləyirəm, – deyə-deyə.
Birdən
Açıq pəncərədən
Sevinc dolu səs yüksəlir,
O qışqırır:
– Atam gəlir, atam gəlir!

ÖZÜ BİLMİR...

O ağlayır için-için:
 – Verin çayı, özüm içim.
 Əl vuranda stəkana,
 Az qalır ki, əli yana.
 Deyir: – Ay, ay,
 İstidir çay.
 O qışqırır: – Tökün, – deyə,
 – Tökün çayı nəlbəkiyə.
 Sonra çəkir qabağına,
 Yapışdırır dodağına.
 Deyir: – Ay, ay,
 İstidir çay...
 Çayı içə bilmir özü,
 “Mən... mən... içim...” – budur sözü.
 Yaxşı, ona nə deyəsən,
 Balacadır hələ Süsən.
 Nəlbəkidən çayı ana,
 Yavaş-yavaş verir ona.
 O ağlayır için-için:
 – Verin çayı, özüm içim.

ATASINI SEVƏN QIZ

Ata işə gedəndə
 Dalınca qaçır Süsən.
 Ata işdən gələndə
 Qapını açır Süsən.
 Ata götürüb yerdən
 Göyə qaldırır onu.
 Qucaqlayır, o, şən-şən
 Atasının boynunu.
 Atasını dincələndə
 Otağa səssiz girir,
 Atasını işləyəndə
 Ona çay da gətirir.
 İstirahət günləri
 Şəhərə çıxır onlar,
 Gəzib bütün şəhəri
 Hər yerə baxır onlar.
 Atasız qalan zaman
 Kədərlənir o şən qız.
 Ayrılmır atasından
 Atasını sevən qız!

GÜLƏYƏN SÜSƏN

Baxıb oyuncaqlara əylənir,
 Gülür Süsən,
 Qarışıb uşaqlara şənlənir,
 Gülür Süsən.
 Elə səhərdən bəri,
 Gülür qızın gözləri.
 Oyuncaq dovşan görür,
 Gülür Süsən,
 At görür,
 Ceyran görür,
 Gülür Süsən.
 Uçuşub göy üzündə
 Şən quşlar dolaşanda,
 Futbol topu üstündə
 Uşaqlar dalaşanda
 Gülür Süsən.
 Çiçək görür, ot görür,
 Bulud, şimşək,
 Od görür,
 Gülür Süsən.
 Həyat boyu it hürür,
 Qoca arvad öskürür,
 Gülür Süsən.
 Milis əmi fit verib,
 Maşını saxlayanda,
 Anasını itirib,

Bir uşaq ağlayanda
 Gülür Süsən.
 Nənəsi eynək taxdı,
 Süsən eynəyə baxdı.
 Qəh-qəh çəkdi yenə də,
 Süsənin gülməyinə
 Baxıb güldü nənə də...
 Dedi: – Şeytan, bəsdir, bəs,
 Adam hər şeyə gülməz!

SIRĞALAR

Qarasaçlı həvəslə
 Taxar gözəl sırğalar,
 Qulağında onları
 Gecə-gündüz yırğalar.
 Həyatə çıxan kimi
 Gedər qızlara sarı,
 Onlara lovğa-lovğa
 Göstərər sırğaları.
 Fərəhlənər, sevinər,
 Bəzən də acıq verər:
 – Bilirsiniz, sırğalar
 Gecələr işiq verər.
 Qızlar ağızdolusu
 Deyər: – Mübarək olsun.
 Qarasaçlı istər ki,
 Hamıdan göyçək olsun!
 Nahaq, çox nahaq yerə
 Belə oyun düzəldir,
 Sırğalar olmasa da,
 Qarasaçlı gözəldir.

DƏYİŞƏN PAPAQLAR

Bir oğlan var... başına
 Gündə bir papaq qoyur,
 Gah sarı, gah qırmızı,
 Gah yaşıl, gah ağ qoyur.
 Gündə bir papaq qoyur.
 Hardan tapır bu oğlan
 Məzəli papaqları,
 Çox qərribə görünən
 Gülməli papaqları.
 Bir papağı var onun
 Dərisindən qoyunun.
 Bir papağı atlazlı,
 Bir papağı qotazlı.
 O gizlətmir heç kəsdən
 Papağa marağını.
 Geyir gah təyyarəçi,
 Gah misgər papağını,
 Gah əsgər papağını.
 Keçirir buynuz kimi
 Papağa darağını.
 Bir gün vardı başında
 Gözəl, zərif bir papaq.
 – Ay dost, necə yaxşıdır,
 De, biz də gedək, tapaq.
 Oğlan qəhqəhə çəkib
 Nişan verir uzağı,

Səhər qoyur başına
 Yekə çoban papağı.
 Başqa bir papağa bax,
 Göstərir yoldaşına,
 Elə bil ki, papaq yox,
 Tava qoyub başına.
 Papağı var oğlanın
 Qüllə kimi ucu şiş,
 Papağı var oğlanın
 Bir qarpız kimi şişmiş.
 Papağı var oğlanın
 Rəngbərəng, ala-bəzək,
 Naxışlı, çiçək-çiçək...
 Başındakı papaq yox
 Sanki çələngdir, çələng.
 Bax təptəzə papağa.
 Dimdik kimi qabağı.
 Bu, papaqdır, görəsən,
 Yoxsa qazan qapağı?
 Heyrətə salsın deyə
 Sinifdə uşaqları,
 Hər gün, hər zaman oğlan
 Dəyişir papaqları.
 Gəlir məktəbə yenə
 Döşünə döyə-döyə,
 Təptəzə papağına
 "Əladır", – deyə-deyə.
 Dərs danışıb gah coşdu,

Gah da lal kimi qaldı.
 Gözünü döyə-döyə,
 Ölüm-zülüm uç aldı.
 Nə olsun ki, dəyişir
 Hər zaman papaqları.
 Heç dəyişmir qiyməti.
 Qalxmır üçdən yuxarı.
 Dəyişən papaqların
 Deyin, varmıdır xeyri?
 Yaxşı olmazmı onun
 Dəyişsə qiymətləri!

QOÇAĞAM

Nə olsun ki, uşağam,
 Ancaq yaman qoçağam.
 Gah qəhrəman oluram,
 Gah kapitan oluram.
 Kosmik gəmi sürürəm,
 Ulduzları görürəm.
 Gündə bir neçə kərə,
 Dönürəm cəngavərə.
 Oxum var, kamanım var,
 Qılıncım, qalxanım var.
 Hələ bir görün məni
 Sürəndə təyyarəni.
 Hər diyardan keçirəm,
 Buludlardan keçirəm.
 Hələ bircə aya mən,
 Uçacağam Aya mən.
 Nə baxırsan üzümə,
 İnanmırsan sözümə?
 Nə olsun ki, uşağam,
 Ancaq yaman qoçağam.

SƏBƏB NƏDİR?

Qonaq gəlib
 Nadir bizə,
 Qonaq gəlib evimizə.
 Onun üçün açdıq süfrə,
 Əl vurmadı yeməklərə
 Ayrılmayıb anasından,
 – Gedək evə, – dedi oğlan.
 Göz gəzdirdi dörd tərəfə,
 Gah divana, gah da rəfə,
 Sonra gördü dolabları,
 Dolablarda kitabları.
 Keçdi Nadir baxa-baxa,
 Bu otaqdan, o otağa.
 Görən kimi pianonu,
 Həvəslənib çaldı onu.
 Sonra baxdı çarpayuya,
 Çarpayıda boz ayıya.
 Tülkü gördü, pələng gördü,
 Qarmon gördü, tütək gördü.
 O, tütəyi aldı, çaldı,
 Öz-özünə heyran qaldı.
 Burda evcik, tələ vardı,
 Ağappaq bir dələ vardı.
 Haradansa çıxdı qəfil
 Ağ sümükdən qəşəng bir fil!
 Vardı dovşan, pələng, dəvə.
 Ana dedi: – Gedək evə!
 Qəribədir, səbəb nədir,
 Daha evə getmir Nadir?

BOSTANÇININ İNƏYİ, UŞAQLARIN KƏLƏYİ

Bostançının inəyi
 Yoxa çıxdı bir dəfə,
 Axtardı, gəzdi, baxdı
 Hər yana, hər tərəfə.
 Keçdi dərədən, dağdan,
 Düşdü əldən-ayaqdan.
 Hara gedib bu inək?
 İtib sanki iynətək.
 Çağırdı uşaqları:
 – Siz kömək edin barı.
 Yarım saat keçməmiş
 Gətirdilər inəyi,
 Sevincdən dağa döndü
 Bostançının ürəyi.
 – Gəlin, gəlin bostana,
 Gəlin, ay oğlan, ay qız,
 Sənin olsun bu yemiş,
 Sənin olsun bu qarpız.
 Sağ olun ki, axtarıb
 İnəyimi tapdınız.
 Bir həftə keçən kimi
 Yenə itdi inəyi,
 Yenə də gərək oldu
 Uşaqların köməyi.
 Onlar yenə qaçdılar,
 Dağ-dərəni aşdılar,

Tərələrdən keçdilər,
 Meşələrə girdilər,
 Hardansa tapıb yenə
 İnəyi gətirdilər.
 Bostançı uşaqları
 Sevincdən harayladı,
 Yenə bir-bir onlara
 Yemiş, qarpız payladı.
 Elə ki yay sovuşdu,
 Başqa fəslə qovuşdu,
 Daha inək itmədi,
 Uzaqlara getmədi.
 Payız, qış gəldi, keçdi,
 Yaz ötdü, yay yetişdi,
 Bostanlarda yenə də
 Yemiş, qarpız yetişdi.
 Bostançının inəyi
 Bu dəfə də itəndə
 Fikirləşdi bir azca,
 Gəzmədi çöl-çəməndə.
 Dişlədi barmağını,
 Qəlbində nəsə duydu,
 Ona kömək eləyən
 Uşaqlara göz qoydu.
 Gördü ki, bu dəcəllər
 Gizlində qalsın deyə
 İnəyini aparıb
 Salıblar bir tövləyə.

Elə ki o tövlənin
 Qapısını açdılar,
 Bostañını görəndə
 Heyrətləniib çaşdılar,
 Sonra cücələr kimi
 Dörd tərəfə qaçdılar.
 Bu sirr aşkar olan tək,
 Daha itmədi inək.
 Ancaq bostañçı hərdən
 Onları haraylardı,
 – Gəlin, uşaqlar, – deyə
 Qarpız, yemiş paylardı.

KIÇIK ORKESTR KIMI

Süsən piano çalır,
 Səs yayılır hər yana,
 Onu eşidən kimi
 Quşlar qonur eyvana.
 Böyük həvəs içində
 Süsən piano çalır,
 Dinlədikcə quşların
 Şən səsləri ucalır.
 Dalğa-dalğa yayılan
 Nəğməni duyur quşlar,
 Nəğmənin ahəngiylə
 Dərhal oxuyur quşlar...
 Süsən durur... quşlar da
 Bu vaxt kəsir səsinə,
 Süsən çalır... quşlar da
 Oxuyur nəğməsinə.
 Süsən gəlir həvəsə,
 Quşlar gəlir həvəsə,
 Kiçik orkestr kimi
 Onlar verir səs-səsə!

NƏNƏ, SEVİRƏM SƏNİ

– Nənə, səni dünyada,
Sevirəm dünya boyda.
– Bilirəm, istəyirsən,
Heç şübhə yoxdur məndə.
Bunu niyə deyirsən,
Mən qutab bişirəndə?



MEYVƏ YEYƏNDƏ

Çoxlu gavalı, nənə,
Verdi öz nəvəsinə.
Nənə gavalıları
Ovuc-ovuc götürdü,
Bir-bir ağzına qoyub,
Elə tez-tez ötürdü.
Yedi, dalbadal yedi
Dərmədən nəfəsini.
Heyrət içində nənə
Süzdü öz nəvəsinə:
Sonra söylədi: – Bala,
Nə olubdur, de sənə?
Səni ki yoxdur qovan,
Yavaş-yavaş yesənə!
Gör nə oldu cavabı
Nənəyə bu nəvənin:
– Yavaş-yavaş yeyəndə
Dadı olmur meyvənin!

HİRSİLİ ARI

Bir oğlan
 Bir arıya sataşdı,
 Gah vurdu,
 Gah da çubuqla qovdu,
 Başına oyun açdı.
 Bu arı
 Birdən-birə dəyişib,
 Sanki od-alov saçdı.
 Onun dızıltısından,
 Onun vızıltısından
 Oğlanı qorxu aldı,
 Odur ki,
 İldırım kimi qaçdı.
 Axı hara qaçır o?
 Arı cumdu dalınca,
 Çay kimi aşdı-daşdı.
 Və birdən
 Onun burnundan sancdı.
 Ay aman!
 Bu oğlan
 Görün, nə günə düşdü,
 Deyin, bu necə işdi,
 Burun qoz boyda şişdi...
 Mənim bir sualım var,
 Kimdir, kimdir günahkar?

SAKİT-SAKİT

Bir oğlan var, adı Xalid,
 Kinoya da,
 Futbola da.
 Durub baxar sakit-sakit...
 Beşiyindən birdən çağa
 Başlayanda ağlamağa,
 Ana deyər: – İşim çoxdur,
 O körpəni, oğlum, kirit,
 Durmaz Xalid,
 Ancaq baxar sakit-sakit!
 Ata deyər: – Sınıb kilid,
 Usta çağır, mənim oğlum...
 Öz yerindən durmaz Xalid,
 Bir daş olar,
 Yənə baxar sakit-sakit...
 Müəllim dərslər soruşanda
 Deyər: – Bala,
 Bu sözlərdə hanı samit,
 Hanı sait?
 Cavab verə bilməz Xalid,
 Durub baxar
 Məzlum-məzlum, sakit-sakit!
 Şair şeir oxuyanda,
 Qızlar xalı toxuyanda,
 Futbolçular udan zaman,
 Topu atan, tutan zaman

Bahar rənglər paylayanda,
 Şimşək – lələ parlayanda
 Qövs olanda
 Göy üzündə
 Yeddi rəngli qızıl şərid
 Yenə Xalid
 Durub baxar sakit-sakit...
 Belə deyər
 Dostu Rəşid:
 “Düzdür, sakit-sakit baxar,
 Ancaq Xalid
 Saman altdan su buraxar”.
 Nə sevinc, nə gözündə yaş,
 Nə həyəcan, nə də təlaş,
 Nə fərəhi, nə hay-küyü,
 Sanki görmür yeri-göyü.
 Dedi Rəşid:
 – Qardaş, Xalid,
 Bu xasiyyət
 Yaman pisdır, onu tərgit,
 Amma Xalid
 Yenə baxdı sakit-sakit...

HEÇ NƏ ALMA!

Evimizə gəlib qonaq,
 Dil-dil ötür bu uşaq:
 – Mənə verin nə konfet,
 Nə peçenye, nə alma,
 Anam möhkəm tapşırıb:
 “Heç kəsdən heç nə alma!”
 Konfetlə yoxdur aram,
 Yoxdur almayla aram.
 Versəniz də bunları,
 Heç birini almaram.
 Ona ya konfet uzat,
 Ya da ki alma uzat,
 Dili “yox, yox” desə də,
 Əlləriylə bunları
 Götürəcək o saat!

ÇƏMƏNDƏ ÇƏTİRLƏR

Qızlar al-əlvan rəngli
 Çətirləri açdılar.
 Tutub başları üstə
 Çəmənliyə qaçdılar.
 Bu yay günündə günəş
 Hər yana od səpirdi,
 Qızlarısa günəşdən
 Qoruyan bu çətirdi.
 Gül-çiçəkli çəməndə
 Gül-çiçəkdi – çətirlər,
 Qızların başı üstə
 Kəpənəkdi çətirlər.
 Allı-güllü çəməninin
 Nə gözəl ətri vardı,
 Bir qucaq çiçək kimi
 Hər qızın çətri vardı.
 Bənzəyirdi gül açan
 Yasəmənə çətirlər,
 Yaraşırdı necə də
 Bu çəmənə çətirlər.

BAĞBAN VƏ UŞAQLAR

Alma dərən bağbanın
 Üzündən nur yağırdı,
 Almaları astaca
 Bir səbətə yığırdı.
 Uzun bıqları vardı,
 Dayanardı, durardı,
 Ləzzətlə, aram-aram
 Bıqlarını burardı.
 Elə ki səbət doldu,
 Qoca bağban yoruldu.
 Elə ordaca yatdı,
 Şirin yuxuya batdı.
 Yayıqca xoş sərinlik
 Gözəl alma bağları,
 Xoruldayan bağbanın
 Tərpənirdi bıqları...
 Birdən... dırmaşıb... aşıb...
 Uşaqlar daş hasarı,
 Gəldilər oğrun-oğrun
 Dolu səbətə sarı.
 Almaları hasardan
 O tərəfə atdılar,
 Qana-tərə batdılar,
 Bircə anın içində
 Səbəti boşaltdılar.
 Dırmaşdılar ağaca,

Daraşdılar ağaca.
 Qırdılar – budaqları,
 Tökdülər yarpaqları.
 Ağacdakı almalar
 Elə gözəl almadı,
 Ancaq ağac üstündə
 Bircə alma qalmadı.
 Hamısını dərdilər,
 Güllə kimi hasardan
 O yana göndərdilər.
 Qaçan zaman qocanın
 Bığlarını dardılar,
 Yuxudan oyatdılar,
 Cəld hasarı aşdılar,
 Aşan kimi qaçdılar.
 Qoca açıb gözünü,
 Dərhal qalxdı ayağa,
 Hirs içində əlini
 Udadanda budağa,
 Gördü ki, səbət dolu,
 Ağac da sağ-salamat.
 Bıqları da yerində,
 Öz-özünə qaldı mat.
 Sən demə, bu, yuxuymuş,
 Birdən baxdı hasara,
 Hasardan həsrət-həsrət
 Boylanan uşaqlara.
 Cəld götürdü səbəti,

Getdi hasara sarı,
 – Alın, – deyə səbəti
 Qaldırdı lap yuxarı.
 Uşaqların gözündə
 Sevinc qarışıq heyrət,
 Hasardaca boşaldı
 Alma dolu bir səbət.
 Seyr edib qoca bağban
 Bu alma bağlarını,
 Bururdu aram-aram
 Yenə də bıqlarını!

DOLU

Yağdı dolu,
 Dolu-dolu.
 Örtü izi,
 Kəsdi yolu.
 Dağa yağdı,
 Bağa yağdı,
 Dama yağdı,
 Daşa yağdı.
 Yağdı taq-taq,
 Taraq-taraq!
 Yağdı dolu
 Budaqlara
 Dəyə-dəyə,
 Yarpaqları
 Döyə-döyə,
 Çiçəkləri,
 Ləçəkləri
 Əyə-əyə!
 Dolu yağdı.
 Noğul kimi
 Dolu ağdı.
 Hamı baxdı,
 Gilas boyda,
 Almaz boyda
 Dolu yağdı,
 Bol-bol yağdı,

Yağdı dolu,
 Kirəmitdə
 Taqqıldadı,
 Çınqıllıqda
 Çaqqıldadı,
 Suyu düşdü,
 Şappıldadı,
 Yərə düşdü,
 Tappıldadı.
 Dolu yağdı,
 Cırtan oğlan
 Evdən çıxdı,
 Heyran-heyran
 Ona baxdı,
 Yerdən yığdı,
 Bərk-bərk sıxdı.
 Dedi: – Bunun
 Nədir dadı?
 Nə cıqqılı
 Yumurtadı...
 Yağdı dolu,
 Dolu-dolu,
 Adamları
 Evə qovdu,
 Hər tərəfdə
 Səs-küy oldu.
 Dolu yağdı,
 Bol-bol yağdı.

Oyun açdı
Şifer üstə,
Qazlar qaçdı
Dəstə-dəstə.
Təkcə bir an
Haray saldı,
Bu haraydan
Sel-su qaldı.

SAMİRİN TOPU

Samir bərk vurdu topu,
Elə bərk vurdu yerə,
Gördü ki, qalxır bu top
Özündən də hündürə.
Samir qorxdı, nə qorxdı,
Dərhal başını əydi,
Hündürə qalxan bu top
Gəlib başına dəydi.

KVARTET

Dörd bacıyıq, dörd bacı,
 Atamızın dörd qızı.
 Eyni paltar geyirik,
 Rəngi birdir: qırmızı.
 Nənəm deyir: – Gözəldir
 Oğlumun övladları,
 Bizə paltarlar tikir,
 Bu dəfə rəngi sarı.
 Eyni rəngli, bu gözəl
 Paltarları geyirik,
 Dördümüz də nənəyə
 – Sağ ol, sağ ol! – deyirik.

Teatrda, kinoda
 Hər yerdə bir oluruq,
 Bir mahnı öyrənmişik,
 Bir yerdə oxuyuruq.

Çıxmışdıq səhnəyə də,
 Mahnımız xoşa gəlib,
 Deyirlər, bacılardan
 Bir kvartet düzəlib.

Dörd bacıyıq, dörd bacı,
 Anamızın dörd qızı,
 Gəlin, siz də dinləyin,
 Bizim bu mahnımızı.

QATAR GEDİR

– Gedir ki, qatar, baba.
 Məni də apar, baba.
 – Oğlum, bağlar-bağçalar
 Gözləyir məni kənddə,
 Səni gətirər qatar,
 Meyvələr yetişəndə!

QIZ VƏ ÇAY

Yay vaxtı gülə-gülə,
 Bir qız gəlir sahilə.
 Ləpələr aşır-daşır,
 Birdən sular danışır:
 – Ay qız, niyə baxırsan?
 – Mən bilmək istəyirəm,
 Sən haraya axırsan?
 Qəhqəhə çəkir sular:
 – Bunu bilməyə nə var?
 Baxıb kəndinizə mən,
 Axıram dənizə mən.

QƏRİBƏ GƏMİYƏM

Gəmiyəm, mən gəmiyəm,
 Qəribə, şən gəmiyəm.
 Gəzməklə yoxdur aram,
 Üzməklə yoxdur aram.
 Dənizin ortasında
 Bir yerdə dayanaram.
 Mənim dörd ayağım var,
 Mənim dörd dayağım var.
 Qalxıb ayaqlar üstə,
 Qalxıb dayaqlar üstə.
 Rahat nəfəs alaram,
 Havadaca qalaram!
 Aşır daşsa da dalğa,
 Mənə nə edər daha?
 Çünki uca yerdəyəm,
 Dənizdən hündürdəyəm.
 Fırtına qopsa belə,
 Baxaram gülə-gülə.
 Möhkəmdir ayaqlarım,
 Möhkəmdir dayaqlarım.
 Gəmiyəm, mən gəmiyəm,
 Qəribə, şən gəmiyəm.
 Başqa kiçik gəmilər
 Altımdan gəlib keçər.
 Möcüzəyəm, möcüzə,
 Sırrimi açım sizə:

Mən hər işə hazırım,
 Burda quyu qazıram.
 Hələ dəzğahım, qurğum,
 Çinar kimi buruğum
 Hər cürə imkanım var,
 Vertolyot meydanım var.
 Meydan deyirəm, meydan,
 Baxsan, qalarsan heyran.
 Vertolyot – böyük, nəhəng
 Kəpənəkdir, kəpənək!
 Aşağı yavaş-yavaş
 Enir meydana birbaş.
 Tır-tır titrəsəm belə,
 Baxıram gülə-gülə!
 Möhkəmdir ayaqlarım
 Möhkəmdir dayaqlarım,
 Gəmiyəm, mən gəmiyəm,
 Qərribə, şən gəmiyəm.
 Yenə meydan boş qalar,
 Futbol oynamaq olar...
 Ancaq top, deyim sizə,
 Gedib düşər dənizə!
 Buyur, gəl, indi tor at,
 Onu dənizdən çıxart!
 Çıxart görüm...
 Ha, ha, ha...
 Bu, mümkün deyil daha.
 Dalğa, haray qoparar,

Topu atıb aparar.
 Nə dincəldim, nə yatdım,
 Axır ki, neftə çatdım.
 Mən onu verən kimi
 Yığdım şələ-küləmi.
 Çəkib ayaqlarımı,
 Çəkib dayaqlarımı,
 Enərək yavaş-yavaş
 Dənizə düşdüm birbaş.
 Bax, bu yeri tərək etdim,
 Rahatca üzdüm, getdim.
 Üzüb getdim uzağa,
 Təzə quyu qazmağa.
 Bilin, yenə deyirəm,
 Adi gəmi deyiləm.
 Gəmiyəm, mən gəmiyəm,
 Qərribə, şən gəmiyəm!

ÜÇ BACI VƏ İGİD FƏRİD

Həyətdə üç bacı var:
 Aynur, Aygün, Həlilə!
 Topla oynayırdılar,
 Sevinclə,
 Gülə-gülə.
 Bu zaman, gonbul, yoğun,
 Pırpız saçlı bir oğlan,
 Gizlincə, oğrun-oğrun
 Gəlib çıxdı arxadan.
 Gah yollarında durdu,
 Gah lentlərini dartdı,
 Topa bir təpik vurdu,
 Vurub kənara atdı.
 Birdən Fərid bunları
 Uzaqdan gördü, gəldi.
 Yüyürdü topa sarı,
 Topu götürdü, gəldi,
 Gəlib hirslə gonbulun
 Qarşısında dayandı.
 Bir şimşək kimi onun
 Gözü qəzəblə yandı.
 Pırpız saç, gonbul oğlan
 Bir az duruxdu, çaşdı,
 Söz demədi,
 Qorxudan
 Birdən qaçdı.

Nə qaçdı!
 Qəhqəhə çəkib qızlar
 Güldülər Fərid kimi.
 Fərid – balaca çinar,
 Durmuşdu igid kimi.
 Bir gün Fərid eyvanda
 Gəzirdi sakit-sakit.
 Səslədilər bu anda:
 – Ehey... ey... Fərid, Fərid...
 Gördü durub üç bacı:
 Aynur, Aygün, Həlilə.
 – Ey, Fərid, gəl aşağı,
 Dedilər gülə-gülə.
 Süzüb bu şən qızları –
 Fərid yaman sevindi,
 Cumdu qarıya sarı,
 Qaçıb həyətə endi.
 Cəld qızlara qoşuldu.
 Sevinc vardı səsində,
 Fərid fırfıra oldu
 Üç qızın dövrəsində!
 Pırpız saç, gonbul oğlan
 Durub qarı dalından
 Oynayan uşaqlara
 Baxırdı heyran-heyran.
 Axşam düşsə də... hələ
 Yənə tutub əl-ələ,
 Oynayırdılar Fərid,
 Aynur, Aygün, Həlilə.

LAVAŞ

Sacda bişir ağ lavaş,
 Ağ lavaş, yumşaq lavaş!
 Qəribədir,
 Xal-xal olur sac üstə,
 Yığib bir-bir,
 Bükürəm dəstə-dəstə.
 Nəvəm Sənəm
 Gəlib deyir: – Ay nənə,
 Bərk acmışam,
 O lavaşdan ver mənə.
 Deyirəm ki:
 – Mane olma, bir yavaş,
 Geriyə dur,
 Yaman istidir lavaş.
 Sənəm getmir,
 Gah dövrəmə fırlanır,
 Gah ağlayır,
 Gah başıma dolanır.
 – Bu lavaşdan
 İndi yeməsəm olmaz,
 Qızlar bilsə,
 Mənə biri də qalmaz.
 – Bəsdir, Sənəm,
 Nə küs, inci, nə savaş,
 Daha qorxma,
 Hamıya çatar lavaş!

QULAM KİTAB OXUYUR

Bütün günü Qulamın
 Kitab düşmür dilindən.
 Bütün günü Qulamın
 Kitab düşmür əlindən,
 Bu dünyanı unudur,
 Əyləşir quzu kimi,
 Əlində kitab tutur,
 İçir onu su kimi.
 Balıncın altı kitab,
 Yörğanin altı kitab,
 Qaldırsan döşəyindən
 Çıxar beş-altı kitab.
 Qış zamanı oxuyur,
 Yay zamanı oxuyur,
 Yatmır, bütün gecəni
 Bir romanı oxuyur.
 Dərsə gedəndə hamı
 Yuxu tutur Qulamı!
 Ana deyir: – Oğul, dur,
 Bu nə cürə yuxudur?
 Sınıfda də Qulama
 Heyrətlə baxır çoxu.
 Dərsi dinləyir...
 Amma onu aparır yuxu.
 Kitabları həmişə
 Gəzdirir qovluğunda,

Ya kəmər in altında,
 Ya da ki qoltuğunda.
 Kitabla yatır Qulam,
 Kitabla durur Qulam,
 Bacısını vuranda
 Kitabla vurur Qulam.
 Birdən... nə görür nə nə,
 Evdə düşüb tappatap,
 Günayı vurur yenə
 Qulam əlində kitab.
 – Qulam, vurma Günayı,
 Yoxdur onun günahı.
 Kitabları birbəbir
 Zorla yığır çantaya,
 Çanta şar kimi şişir,
 Az qalır ki, partlaya.
 Hamı görəndə onu
 Gülür, haray qoparır,
 – Baxın, çanta topunu
 Qulam yenə aparır.
 Bir gün gəldi qonaqlar,
 Ağıllı, şən uşaqlar...
 Söhbət düşdü həyatdan,
 Bir də ədəbiyyatdan.
 Qulam döndü bir lala,
 Gözünü döyə-döyə
 Cavab verdi suala
 – Yadımdan çıxıb, – deyə.

Bəzən qaşını çatdı,
 Bəzən çiyinini atdı.
 Bəzən dinlədi bir-bir
 Kitab haqda tərif.
 Deyə bilmədi, kimdir
 Kitabın müəllifi.
 – Nəyə gərək bu tərif,
 Nəyə gərək müəllif?
 Gülüşdülər qonaqlar,
 Ağıllı, şən uşaqlar...
 Yenə kitab oxumaq
 Qulama arzu kimi,
 Əlində kitaba bax,
 İçir onu su kimi.
 Qulama bir iş buyur,
 Deyirlər bir ağızdan:
 – Qulam kitab oxuyur...
 Kitab oxuyur... həm də
 Eyvana çıxır Qulam,
 Kitab oxuyur, həm də
 Rəngli televizorda
 Kinoya baxır Qulam.
 Gündüz kitab oxuyur,
 Gecə kitab oxuyur.
 Sadəcə nəql elədim,
 Necə kitab oxuyur!

KOĞUŞDA

Göy gurlayır şaqqaşaq,
 Koğuşda iki uşaq...
 Koğuş – balaca dəyə,
 Şimşək yanır, nə yanır,
 Az qalır yerə dəyə!
 Göyün bağı sökülür,
 Gur bir yağış tökülür.
 Bu yağış, yoxsa leysan
 Tökülür ümman-ümman.
 Koğuşda iki uşaq
 Baxır gözündə maraq.
 Gizləniblər vaxtında
 Meşənin şah taxtında.
 Nə hürkü, nə də qorxu,
 Qəlblərində xoş duyğu...
 Onlar koğuşda rahat,
 Leysan tökür bir saat!
 Tökdükcə aşır-daşır,
 Salır güclü şırhaşır.
 Koğuşda iki uşaq
 Baxır gözündə maraq.
 Görür leysan gur yağır,
 Bu meşəyə nur yağır!
 Meşənin ağacları,
 Dikləri, yamacları,
 Otları, ətəkləri,

Gülləri, çiçəkləri,
 Çimir bu şən yağışda,
 Nəğmə deyən yağışda!
 Onlar koğuşda rahat,
 Yenə keçir bir saat...
 Əsər qalmır yağışdan
 Onlar çıxır koğuşdan.
 Əyinləri qurquru,
 Gedir evinə doğru!
 Hər tərəf yaşıl şüşə,
 Getdikcə rahat-rahət,
 Görürlər ki, bu meşə
 Gözəl olubdur yüz qat!



Tapmacalar



1

Nə yatar, nə usanar,
Uzanar, hey uzanar.
(Yol)

2

Durdu üfük qaşında,
Sonra dağın başında.
(Bulud)

3

Qırmızı rəng, sarı rəng,
Yaşıl rəng,
Kim tapar, nə demək?
(İşiqtor)

4

Evlər, küçələr, meydanlar,
Bir də ki, saysız insanlar.
(Şehər)

5

Qucağına sular axar,
Qucağından nur buraxar.
(Elektrik stansiyası)

6

Köpüklənər, sellənər,
Ağ pərdədir, yellənər.
(Duman)

7

Daş qaldırar, daş təkər,
Hündür bir bina tikər.
(Kran)

8

Rəslər üstə yaşayar,
Adamları daşıyar.
(Qatar)

9

Buludları yara-yara,
Bircə anda yaxınlaşar uzaqlara.

(Tayyar)

10

Pərdə açılır,
Pərdə örtülür,
Adamlar baxır,
Qəmlənir, gülür.

(Teatr)

11

Kainatda nəhəng şar,
Burda insanlar yaşar.

(Yer kürəsi)

12

Özü sudan alınır,
Köməyilə nur yanır,
Qapı zəngi çalınır.

(Elektrik)

13

Pianoya bənzəyən,
Hərflərlə bəzənən
Dilləri var,
Barmaqlarla tərpənən

Əlləri var,
Vərəqlərə söz yazar.
(Yazı makinası)

14

Başımız üstündə oxşar dənizə,
Çən-duman, qar-yağış göndərər bizə.

(Göy)

15

Qatları sıxılar,
Yelpiktək
Açılar, yığılar,
Yayılar xoş səsi,
Xoş səsi, nəğməsi.

(Qarmon)

16

Özü kobud
Ancaq zərif dilləri var,
Əllərini
Bu ağ dillər üstə apar,
Ahəng dolu bir səs qopar.

(Piano)

17

Skripka, kontrabas,
Tamtam, arfa, nağara,

Violonçel, trombon,
 Faqot, qaboy, gitara,
 Bütün bu alətləri
 Bir yerdə çalanlara
 Nə deyirlər, görəsən?
 (Orkestr)

18

Qoruyur evi
 Üstündə açar.
 Əgər bağlısa,
 Kim onu açar?
 (Qarı)

19

Yatır nəhəng
 Balinalar qucağında.
 Nərə çəkir
 Fırtınalar qucağında.
 (Okean)

20

Özü top,
 Dəyirmi!
 Kəs, içi
 Köz kimi!
 (Qarpız)

21

İçində buz, şaxta, qar,
 Nə qalsa, təzə qalar!
 (Soyunmuş)

22

Bir tərədən düşürəm,
 Buz üstə sürüşürəm.
 Sanki dönürəm yelə,
 Uçuram gülə-gülə.
 Nədir məni aparan,
 Sağ olsun bunu tapan!
 (Xizək)



Eyni sözlər, bəs mənası?



1

Dərhal gücünə odun
Alışib yandı odun.

2

Qızım, götür, qələm yaz,
Ölkəmizə gəldi yaz.

3

Ay göydə yana-yana,
İşıq səpir hər yana!

4

Mən çırpıram tut,
Bir-bir göydə tut.

5

Gedirəm bağa sarı,
Almalar var: al, sarı.

6

Yüyəni tez mənə at,
Gözləyə bilməyir at!

7

Əlin soyuqdan
Olubdur çat-çat,
Tələs, tez elə,
Qardaş, kəndə çat!

8

Neçə rəngə çalır göy,
Qırmızı, al, yaşıl, göy...

9

Açar var, açar,
Qapılar açar.

10

Dəyib qayaya-daşa,
Su axır daşa-daşa.

11

Payızda dəydi üzüm,
Mən onu necə üzüm?
Heç bağa gəlməmişəm,
Axı qaradır üzüm!

12

Bizim aramızda barı,
Qoy sökülsün, uçsun barı!

13

İşlədim, əlimdə bel,
Az qala əyilsin bel!

14

Bu Toplan yaxşı itdi,
Birdən dumanda itdi.





GÖYQURŞAĞININ RƏNGLƏRİ

Mən göyün qonağıyam,
Bəli, göyqurşağıyam.
Şimşək çaxandan sonra,
Yağış yağandan sonra
Qəhqəhəylə gülürəm,
Göy üzünə gəlirəm.
Gəlib par-par yanırım,
Qövs kimi dayanıram.
Olsa da yeddi rəngim,
Min rəngə boyanıram.
Elə əlvanam, əlvan,
Təzə-tər, gümrəh, cavan...
Rənglərə bürünürəm,

Çox gözəl görünürəm.
Yağışın uşağıyam,
Mən ki göyqurşağıyam.
Elə parlağam, parlaq
Sarı, yaşıl, mavi, ağ!
Göydə yarım təkərəm!
Yerə işıq tökərəm!
Olsam da göyqurşağı,
Sallanıram aşağı!
Göydə rəngli qolam mən,
İşıq dolu yolam mən.
Hamı üçün parlaram,
Rənglərimi paylaram.
Mən öz vaxtımı bilib
Yavaş-yavaş itərəm,
Çiçəklərə çevrilib
Bir də yerdə bitərəm.

2

Göyü, yeri sevirəm,
Çiçəkləri sevirəm.
Sübh çağı şəh oluram,
Qönçələrə doluram.
Görəndə bənövşəni
Fərəh bürüyür məni!
Saplağına qonuram,
Heyrətimdən donuram.
Bu necə zərif çiçək,

Harda vardır belə rəng?
 Qərribə iş görürəm,
 Rəngdən rəng götürürəm.
 Nə gözəldir bağça-bağ,
 Məni çağırır zanbaq.
 – Ləçəyimdə qal! – deyir,
 – Bu rəngimi al! – deyir.
 Ağ rəngi elə şəffaf,
 Hava kimi təmiz, saf...
 Sevirəm bu çiçəyi,
 Qıfabənzər ləçəyi...
 Qalırım bu ləçəkdə,
 Körpə kimi bələkdə.
 Bu ağ rəngi seçirəm,
 Bir su kimi içirəm.
 Görən zaman lələni
 Lalə çağırır məni.
 Alır qoynuna, bəh-bəh,
 Məni qırmızı qədəh.
 Bu rəngi içə-içə,
 Qalırım bütün gecə.
 Çağırır boyçiçəyi,
 Çiçəklərin göyçəyi.
 Yer verir qucağında,
 Ən zərif budağında.
 Onun tünd-sarı rəngi
 Qəşənglərin qəşəngi!
 Sanki öpüb gözümü

Götürürəm özümlə!
 Mən düşürəm çəpərə,
 Çəpərdən qantəpərə.
 Alıb məni qoynuna,
 Salır dərhal boynuna.
 Canı odlu bu çiçək
 Görürəm, yanır rəng-rəng...
 O qədər qalırım mən,
 Bu rəngi alıram mən!

3

Eh, nə qədər çiçək var,
 Çiçəklər qədər rəng var.
 Qərənfillər neçə cür,
 Neçə rəngdə görünür.
 Füsunkar olur hədsiz,
 Açılan zaman nərgiz.
 Qönçələrin incəsi,
 Qızılgülün qönçəsi.
 Hələ noxud çiçəyi,
 Alma, armud çiçəyi.
 Hələ qızıl çiçəklər,
 Yaşıl-yaşıl çiçəklər.
 Gülxətmi, novruzgülü
 Çingülü, xoruzgülü
 Ləçəyinə şəh düzən
 Çobanyastığı, süsən...
 İncigülü, nilufər,

Eh, çiçək var, nə qədər!
 Öpüb bu çiçəkləri
 Götürürəm rəngləri!
 Elə ki çıxır günəş,
 Dünyaya baxır günəş
 Axtarır bizi bir-bir,
 Xoruz kimi dənləyir...
 Çevirib bir buxara,
 Qaldırır buludlara.
 Buludlar – beşiyimiz,
 Evimiz, eşiyimiz!
 Çaxan kimi şimşəklər,
 Qalxan kimi küləklər
 Daralan buludları,
 Qaralan buludları
 Vurur, dağdır, sökülür,
 Ağladıb yağış tökülür.

4

Ya qızıl rəng damlalar,
 Ya yaşıl rəng damlalar
 Cərgə-cərgə düzülür,
 Cərgə-cərgə süzülür.
 Kəsilmədən arası,
 Hər rəngin öz sırası...
 Bürünübür bir cərgə
 Ya mavi, ya ağ rəngə.
 Yağış yağır şırhaşır,

Sulardır, aşib-daşır.
 Yerə çatmır o rənglər,
 İtib-batmır o rənglər,
 Yağış dayanan kimi,
 Göydə açılan kimi
 Günəşin odu, zəri,
 İşıqladır rəngləri!

5

Mən göyün qonağıyam,
 Bəli, göyqurşağıyam.
 Verib mənə rəngləri,
 Torpağın çiçəkləri.
 İtsəm də birdən-birə,
 Qonaq gedirəm yerə.
 Beləcə, aram-aram
 Təzədən yaranıram.
 Gözəl hisslərlə yanan
 Ürəklər içindəyəm.
 Sübh günəşlə oyanan
 Çiçəklər içindəyəm.

SUZANBAĞININ NƏĞMƏSİ

Suzanbağı açıldı,
 Saplağından asıldı.
 Su üstə çoxdu zanbaq,
 Bulud kimi ağappaq...
 Bu göl, zanbaq – elə saf,
 Bir şüşə kimi şəffaf...
 Aydınır həm saplağı,
 Həm ləçəyi, yarpağı,
 Həm də yaşıl gövdəsi
 Hətta onun kölgəsi...
 Əgər görsən sübh çağı,
 Bu təzə-tər zanbağı
 Baxarsan dönə-dönə
 Onun gözəlliyinə.
 Bu ki canlı bir bahar,
 Su üstə bir ovuc qar...
 Bax ha, əriyər, itər,
 Sonra yox olar, gedər...
 Necə əyir başını,
 Gizlədir göz yaşını.
 Sanarsan ki, zəifdir,
 Zəif deyil, zərifdir!
 Burum-burum ləçəyi
 Ürəyidir, ürəyi!
 Su üstündə ağ çiçək,
 Nə qəşəngdir, nə qəşəng!

2

Bir çinar hər sübh çağı
 Seyr edərdi zanbağı.
 Səhər necə soyunur,
 Suda necə yuyunur.
 Necə şənələnir, gülür,
 Saçından su tökülür...
 Bir dəfə yenə çılpaq
 Yuyunan zaman zanbaq
 Birdən gördü çinarı:
 – Oy, oy... Geyinim barı...
 Dərhal sulara endi,
 Kol dalında gizləndi.
 Bunu olmaz səhv salmaq
 Yaman utandı zanbaq!
 Baxdı gizlin sulardan,
 Xoşu gəldi çinardan.
 Görsə də çox uzaqdan,
 Ancaq elə o vaxtdan
 Axtarır baxışları
 Gizli-gizli çinarı!

3

Zanbağın səsi vardı,
 Həvəslə oxuyardı:
 – Suzanbağıyam,
 Gölə bağlıyam.
 Nadincəm, şənəm,

Kiçik yelkənəm.
 Bu göldür mənim
 Yurdum, məskənim!
 Günüm, həyatım,
 Qolum-qanadım!
 Deməyin, sudur,
 Varlığım odur!
 Ey mənim ömrüm,
 Ey gözəl gölüm,
 Səninlə gülüm,
 Səninlə ölüm!
 Çölü, düzü, çəməni
 Dolaşan bu nəğməni
 Dinləyirdi böcəklər,
 Lalələr, kəpənəklər,
 Yaşıl, sarı yarpağa
 Minən neçə qurbağa!
 Quşlar gölə enərdi,
 Nəğməni dinləyərdi...
 Dinləyərdi çiçəklər,
 Qızılqazlar, ördəklər...

4

Bulud görüb zanbağı
 Dərhal endi aşağı!
 Dəli-divanə oldu,
 Min könüldən vuruldu.
 Vuruldu bu zanbağa,

Dayandı baxa-baxa...
 Dedi: – Ey gözəl mələk,
 Razi ol, gəl evlənək!
 Mən bir şahın oğluyam,
 Zinətlərlə doluyam.
 Qızıldan sarayım var,
 Taxtım var, çarpayım var!
 Bir dünyadır dövlətim,
 Aşib-daşır sərvətim.
 Sənə bir sirr də açım,
 İncidəndir taxt-tacım!
 Əmrimlə günəş yanır,
 Qulluğumda dayanır.
 Mənim gücüm, qüvvətim,
 Mətinliyim, cürətim!
 Adım-sanım, şöhrətim,
 Düzü, basmıram küyə,
 Bəllidir yerə-göyə
 Gəl mənim mələyim ol,
 Arxam ol, köməyim ol!
 Son qoy ah-harayıma,
 Köç qızıl sarayıma.
 Mən özüm buyruğunda,
 Kənizlər qulluğunda.
 Hazır olar, nə desən,
 Nə desən, nə istəsən!
 Səni elə bəzərəm,
 Hər yeri bir gəzərəm,

Apararam uzağa,
 Ulduzlara, yaylağa...
 Apararam həmişə
 Ya Aya, ya Günəşə!
 Qızıldan faytonum var,
 Atları – şimşək atlar!
 Sən mənə olsan arvad,
 Sənin olar kainat!
 Minib qızıl faytona,
 Min sürət verib ona
 Gəzərik hər diyarı,
 Bir-bir bu ulduzları!
 Gəl mənim mələyim ol,
 Göyçəyim, çiçəyim ol,
 Gəl qızıl sarayıma,
 Arxam ol, köməyim ol!
 Zanbaq: – Vay, vay, – deyirdi,
 Qorxudan titrəyirdi.
 Heç buludu görmədən,
 Ona fikir vermədən,
 Həyəcanla, təlaşla,
 Gözündən axan yaşla
 Həsrətli baxışları
 Axtarırdı çinarı!

5

Bulud tənha qalanda,
 Rədd cavabı alanda

Qəzəbindən tutuldu,
 Şar kimi şişdi, doldu,
 “O ki adi bir çiçək,
 Rədd cavabı nə demək?
 Bu, səhvdir, çox böyük səhv,
 Məhv edərəm, onu məhv!”
 Yenə endi aşağı,
 Dilə tutdu zanbağı!
 Zanbaq, gözündə işıq,
 Ona söylədi açıq:
 “Bu göl – yurumdur mənim,
 Əziz, doğma məskənim!
 Başqa yerə getməərəm,
 Mən göylərə getməərəm!”
 – Mən səni qorpararam,
 Mən səni apararam!
 Bulud yenə də doldu,
 Od oldu,
 Alov oldu!
 Qəzəbindən parladı,
 Şaqqıldadı, gurladı.
 Yığdı damla-quşunu,
 Yığdı bütün qoşunu.
 Hər yerə zülmət çökdü,
 Qoşunu gölə tökdü.
 Yağış yağdı, nə yağdı,
 Gölün üstünə yağdı.
 Hər yeri döyə-döyə,

Tut ucundan çıx göyə...
 Tapşın deyə zanbağı
 Bulud endi aşağı!
 – Qorxma! – deyib zanbağa
 Çinar keçdi qabağa.
 Ucaldaraq səsinə,
 Açdı göy sinəsini,
 Gizli bir bucağında,
 Gizli bir budağında
 Yer ayırıb zanbağa
 Saldı gizli otağa.
 Özü meydana çıxdı,
 Düşməni vurdu, yıxdı.
 Küləklərlə vuruşdu,
 Şimşəklərlə vuruşdu.
 Qovdu damla-quşları,
 Bütün bu yağışları!
 Bulud enib aşağı,
 Axtarsa da zanbağı,
 Axtarsa da hər yeri,
 Peşman qayıtdı geri.

6

Gün çıxdı gülə-gülə
 Nur saçdı yenə gölə.
 Yenə uçdu böcəklər,
 Qızılqazlar, ördəklər...
 Zanbaq su üstə yenə

Güc verdi nəğməsinə:
 – Suzanbağıyam,
 Gölə bağlıyam.
 Nadincəm, şənəm,
 Kiçik yelkənəm.
 Bu göldür mənim,
 Yurdum, məskənim.
 Günüm, həyatım,
 Qolum-qanadım!
 Deməyin, sudur,
 Varlığım odur!
 Ey mənim ömrüm,
 Ey gözəl gölüm,
 Səninlə gülüm,
 Səninlə ölüm
 Çölü, düzü, çəmən
 Dolaşan bu nəğməni
 Dinləyirdi çiçəklər,
 Lalələr, kəpənəklər,
 Qızılqazlar, ördəklər!

7

Həm yer, göy sevinirdi,
 Həm də göl sevinirdi.
 Burda məclis quruldu,
 Şən, mənalı toy oldu.
 Tamaşaya bir gəlin,
 Zanbaq köçürdü gəlin.

Zanbaq – canlı bir bahar,
 Daha gözəl, füsunkar.
 Donu, köynəyi rəng-rəng
 Başında qızıl çələng!
 Güllər yaraşığından,
 Günəş, Ay işığından
 Bəxşiş verirdi ona,
 Üzünə, yanağına!
 Döndü inciyyə, lələ,
 İlahi bir gözələ!
 Balıqlar sudan çıxdı,
 Ona doyunca baxdı.
 Çömçəquyruqlar hələ
 Oynadı gülə-gülə.
 Sevindilər böcəklər,
 Qızılqazlar, ördəklər,
 Çiçəklər, kəpənəklər,
 Neçə-neçə qurbağa
 Minib qayıq-yarpağa
 Qaldılar baxa-baxa...

8

Zanbaq həvəsə gəldi,
 Şən nəğməsi yüksəldi.
 Çölü, düzü, çəmənini
 Dolaşan o nəğməni
 Təzə bir ruhla yenə
 Oxudu dönə-dönə.

Qeyri-adi bir səslə,
 Mələhətli nəfəslə,
 Heyran qaldı bu səsdən,
 Bu səsdən, bu nəfəsdən!
 Ağacdakı budaqlar,
 Budaqlarda yarpaqlar...
 Heyran qaldı çiçəklər!
 Qızılqazlar, böcəklər,
 Ördəklər, kəpənəklər.
 Qeyri-adi bu səsi
 Eşitdi Yer kürəsi.
 Hətta bulud eşitdi,
 Eşidən kimi getdi.
 Döndü kəsən uşağa
 Uçub getdi uzağa.
 Duruşunda bir vüqar,
 Onu dinlədi çinar.
 Heyran qaldı bu səsə,
 Bu səsdəki nəfəsə
 Bu böyük sədaqətə,
 Bu böyük məhəbbətə!
 İllər, dolandı keçdi,
 Ulduzlar yandı, keçdi.
 Zanbaq qocaldı, soldu,
 Bir gün tamam yox oldu.
 Fəqət qaldı xoş səsi,
 Bir də gözəl nəğməsi:
 – Suzanbağıyam,

Gölə baqlıyam.
 Nadincəm, şənəm,
 Kiçik yelkənəm.
 Bu göldür mənim
 Yurdum, məskənim.
 Günüm, həyatım,
 Qolum-qanadım!
 Deməyin, sudur,
 Varlığım odur!
 Ey mənim ömrüm,
 Ey gözəl gülüm,
 Səninlə gülüm,
 Səninlə ölüm!
 Nə etməli?!
 Zənbaq itdi,
 Yerində yüzü bitdi.
 Hamısı da ağ, qəşəng,
 Əlvən-əlvən, rəngbərəng!
 Çölü, düzü, çəmənini
 Dolaşan o nəğməni
 – Hamı dinlədi yenə,
 Dinlədi dönə-dönə!
 Dinlədi kəpənəklər,
 Qızılqazlar, ördəklər,
 Qurbağalar, böcəklər,
 Qarısqalar, çiçəklər...
 Onu dünya eşitdi,
 Nağıl da burda bitdi!

PAXIL TÜLKÜ

1

Bir paxıl tülkü vardı,
 Qızıl rəng tülkü vardı.
 Gözləri iri, ala,
 Az qalırdı can ala.
 Gözləri süzülürdü,
 Əzilir, büzülürdü.
 Boynu qəşəng boyundu,
 Həm zərif, həm uzundu.
 Yaxşı bağı-bağatı,
 Zəngin, gözəl həyatı.
 Həyət-bacası, mülkü,
 Şən yaşayırdı tülkü.
 İki uşağı, əri
 Yoxdu bir dərdi-səri...
 Xoş keçirdi günləri!

2

Bir gün tülkü büzüşdü,
 Qəribə hala düşdü.
 Kədərli, qəmli oldu,
 Ala gözləri doldu.
 – Ay canım, gözüm mənim,
 Yox sənə sözüm mənim,
 Gözlərin niyə nəmdir,
 Bu nə kədər, nə qəmdir?

– Sevimli ərciyəzəm,
 Gözüm, canım, əzizim,
 Bu qonşu tülkü mənə,
 Bilirsən, nə dedi, nə?
 “Qızılın yox, varın yox,
 Fərli sırğaların yox...
 Qulağıma bax barı,
 Zümrüd qaş sırğaları,
 Gördünmü,
 Doyunca bax,
 Hünərin var, sən də tax!”
 – Ay canım, gözüm mənim,
 Yox sənə sözüm mənim.
 Demişəm dönə-dönə,
 Bu gün deyirəm yenə,
 Heç zaman paxıl olma,
 Qonşulara qoşulma!
 Səni dərd-sərə salan
 Zümrüd qaş sırğa nədir,
 Bil ki, sənə yaraşan
 İncidir, dürdanədir!
 O dedi gözü yaşlı:
 – Sırğa al zümrüd qaşlı...
 – Ricam var, sözə getmə,
 Fikir etmə, qəm etmə!
 Söz verirəm bu günü,
 Alacağam cütünü!
 Dedi, aldı, gətirdi,

Elə ki ona verdi,
 Sevinclə qulağına
 Tülkü sırğanı taxdı,
 Güzgünün qabağında
 Gedib özünə baxdı.

3

Nə dincəldi, nə yatdı,
 Tülkü dərd-qəmə batdı.
 Gördü rəfiqəsini,
 Onun səliqəsini.
 Tüklü, qəşəng dovşanı,
 Təzə, par-par maşını,
 Gördü yenə qonşunu
 Atlaz paltarda onu.
 Yenə yandı, yaxıldı,
 Çünki tülkü paxıldı.
 Əri dərdinə yandı,
 Qulluğunda dayandı.
 Atlaz istədi, aldı,
 Almaz istədi, aldı.
 Dovşan istədi, aldı.
 Maşın istədi, aldı.
 Nə istəsə, gətirdi,
 Nə desə aldı, verdi.
 Yenə qaşqabaq tökdü,
 Qəlbini yedi, sökdü.
 Qonşuda qaldı gözü
 Hər şeyi gördü gözü.
 Görən kimi oldu pərt,

Duydu kədər, çəkdi dər.
 Yazıq əri yalvardı,
 Min cür təzə şey aldı.
 Dedi ki: "Paxıl olma,
 Ona-buna qoşulma!"
 Amma deyirsən kimə,
 Batdı kədərə, qəmə!

4

Xallı bir tülkü gördü,
 Görüb yerində "öldü".
 – Yaman pis oldu halım,
 Niyə yox mənim xalım!
 Əri dedi heyrətlə:
 – Mən xalı hardan alım?
 – Mənə yaraşar o xal,
 Hardan olursa, tap, al!
 Əri gəzdi, dolaşdı,
 Dərə, tərə, dağ aşdı.
 Bir an üzü gülmədi,
 Xalı tapa bilmədi.
 Tülkü nə günə düşdü,
 Xəstə kökünə düşdü.
 Heyrətindən duruxdu,
 Ora-bura vurnuxdu.
 "Odur fikrim-xəyalım,
 Tap olsun mənim xalım!"
 Əridi bir şam kimi,
 Qaraldı axşam kimi.
 Tərslikdən, sən işə bax,

O xallı gəldi qonaq.
 Elə ki gördü bunu,
 Başlandı min oyununu.
 Nə içdi, nə də yedi,
 "Mənə xal tapın", – dedi.
 Nə bağça-bağa çıxdı,
 Nə göyə, yerə baxdı.
 Nə gördü ağ maşını,
 Nə də üzük qaşını.
 Vardı onun hər şeyi,
 Yüz-yüz, min-min bəzəyi.
 Dəst-dəst, gözəl paltarı,
 Cürbəcür sırgaları!
 Saysız inci dənəsi,
 Daş-qaşı, dürdanəsi...
 Hər şey onda var idi,
 Tək ürəyi dar idi.
 İpə-sapa yatmadı,
 Məqsədinə çatmadı.
 "Mənə xal tapın", – dedi,
 Gündən-günə əridi.
 Get-gedə elə soldu,
 Tükləri də yox oldu.
 Elə alışdı, yandı,
 Yandı, qəlbi dayandı.
 Örtmək üçün paxırı
 Basdırdılar paxılı.
 Mənasız paxıllığın
 Belə olur axırı!

SEHRLİ QILINC

1

Sehrli qılinc vardı,
 Günəş kimi yanardı.
 Sanki almazdı qılinc,
 Qında qalmazdı qılinc!
 Duyandı insan kimi!
 Ağırdı zindan kimi!
 Haqq, ədalət sevəndi,
 Qüvvət, qüdrət sevəndi.
 Onu yerindən hər kəs
 Alıb götürə bilməz.
 Neçə igid yanaşdı,
 Qılinc – qayadı, daşdı.
 Onlara ram olmadı,
 Meyil belə salmadı.
 Tanıyırdı onları,
 Çox idi nöqsanları.
 Biri cibkəsən idi,
 Qorxudan əsən idi.
 O birisi xəbisdi,
 Üçüncü daha pisdi.
 Yox idi qeyrətləri,
 Gücləri, cürətləri!
 Necə olacaq qılinc,
 Kimə qalacaq qılinc?
 Heç kəsə ram olmadı,

Meyil belə salmadı.
 Sakit dayandı qılinc,
 Nur kimi yandı qılinc.

2

Bir cavan arzusunda,
 Bir cavan yuxusunda
 Qılınıcı görə bildi,
 Onu götürə bildi.
 Bəzən gəlib yaxına,
 Dayanıb baxdı ona.
 Baxdı, titrədi, çaşdı,
 Hətta gözü qamaşdı.
 “Bu nə sirli qılındır,
 Nə sehrli qılındır?
 Bir az da tablayım mən,
 Yenə güc toplayım mən!”
 Gedib bir kotan aldı.
 Susuz çöldə bağ saldı.
 Bu həvəslə alışdı,
 Gecə-gündüz çalışdı.
 Zəhmətlə az müddətə,
 Bu bağ döndü cənnətə.
 Hamı elə-beləcə
 Çalışdı gündüz-gecə.
 Hər yan bağ-bağat oldu,
 Firavan həyat oldu.
 Bu mahalın ad-sanı

Gəzdi düzü, dünyanı!
 Bura bir dəfə amma
 Düşmən keçdi hücumu.
 Sərvət tapmaq istədi,
 Çalib-çapmaq istədi.
 Dərhal qalxıb ayağa
 O gənc keçdi qabağa.
 Dərhal qılıncı gördü,
 Düşünmədən yüyürdü,
 Əlini atıb onu
 Asanlıqla götürdü.
 Onu aldı bir heyrət
 Canına gəldi qüvvət!
 Səslədi cavanları,
 Qızları, oğlanları.
 Hamı birdən cəm oldu,
 Yarandı böyük ordu.
 “Ey mənim nə qılıncım,
 Göstər hünər, qılıncım!”
 Deyib irəli cumdu,
 Bu hücum əks-hücumdu.
 Ordu elə gurladı,
 Qılınc elə parlada,
 Düşmən çaşdı qorxudan,
 Düşmən qaçdı qorxudan.
 Onu vahimə aldı,
 Heyrət içində qaldı.
 Dağıldı dəstə-dəstə.
 Cavan başının üstə
 Oynatdıqca qılıncı,

Fırlatdıqca qılıncı
 Duydu şir qüvvətini,
 Duydu dağ qüdrətini!
 Bu qılınc yana-yana
 Nur saçırdı hər yana.
 Düşmən tamam qovuldu,
 Böyük qələbə oldu.

3

Cavan qılıncı sevdi,
 Qılınc – çörəkdi, evdi.
 Onu həyatı bildi,
 Qolu-qanadı bildi.
 Varlığını bağladı,
 Möhkəm-möhkəm saxladı.
 Bir dəfə ondan ötrü
 Ləl, gövhər dolu mücrü
 Versələr də cavana,
 Odlanıb, yana-yana,
 Hirslənib, birdən-birə.
 Mücrünü çıxırdı yerə!
 Qılınc sadıqdi ona,
 Çevrildi dayağına!
 Onu dardan qurtardı,
 Bəlalardan qurtardı.
 Bir-birinə məhəbbət,
 Bir-birinə sədaqət!
 Qazandı şöhrət, ad-san,
 Sərkərdə oldu cavan!

Dəyanətli sərkərdə,
 Ədalətli sərkərdə!
 Yenə hücumlar oldu,
 Ayağa qalxdı ordu!
 Oynatdı qılıncını,
 Fırlatdı qılıncını,
 Dəf etdi düşmənləri,
 Məhv etdi düşmənləri!
 Keçdikcə aylar, illər
 Bu qılıncla bərabər
 Qorudu ədaləti,
 Qorudu səadəti!

4

Sərkərdə – o mərd insan,
 Bir gün köçdü dünyadan.
 Qılıncı dərd-qəm aldı,
 Çünki sahibsiz qaldı.
 Sədaqəti böyükdü,
 Məhəbbəti böyükdü.
 Heç kəsə ram olmadı,
 Meyil belə salmadı.
 Küncdə sakit dayandı,
 Yenə nur kimi yandı.

5

Ədalət rəmzi kimi,
 Həqiqət rəmzi kimi

Qılınc yenə də qalır,
 Keçmiş yada salır
 Yada salıb dil açır.
 O zamandan danışır.
 Ədalətli, qüdrətli
 Qəhrəmandan danışır,
 O cəsur, qorxmaz, məğrur,
 Mərd insandan danışır.
 Deyir ki: – Nə sirliyəm,
 Nə də ki sehrliyəm.
 Sehrli – qəhrəmandır,
 O mərd, cəsur insandır!



BAĞÇADAN MƏKTƏBƏ

1

Nə gözəl qızıdır Sevdə,
 Üç il qaldı bağçada.
 Sevdi şən uşaqları,
 Bir də oyuncaqları.
 Onlarla oynayırdı,
 Qarışar, qaynayırdı...
 Sevərdi bu dostları:
 Gülbənizi, İlqarı,
 Sənəmi, Etibarı.
 Düzəldərdi çarpayı,
 Burda yatardı ayı.
 Toplanı səsləyərdi,
 Ceyranı bəsləyərdi.
 Burda gəlincik vardı,
 Gözlərini açardı.
 O, zərifdi, qəşəngdi,
 Qəşənglikdə çiçəkdi.
 Hürükləri qapqara,
 Qaşlarısa aypara.
 Hamı sevərdi onu
 Qızıl rəngdəydi donu.
 Bəzən fikrə cumardı,
 Gözlərini yumardı.
 Bəzən isə dinərdi,
 Gülərdi, sevinərdi.

Sevdanın yaxın dostu
 Gözəl gəlincik oldu.
 Oyuncaqlar rəngbərəng:
 Qaz, ördək, aslan, pələng.
 Oyuncaqlar olardı
 Sevdanın dörd tərəfi,
 Oyuncaqlar – sevinci,
 Oyuncaqlar – fərəhi.

2

Neçə aydır ki, Sevdə
 Qalmır daha bağçada.
 Sevdasız oyuncaqlar
 Bəlkə, darıxacaqlar?
 Yox, onları oynadır
 İndi başqa uşaqlar.
 Anasına əl edir,
 Sevdə məktəbə gedir.
 Gedir məktəbə sarı
 Onun bütün dostları.
 Görür məktəb yolunda
 Gülbənizi, İlqarı,
 Sənəmi, Etibarı.
 Gecə-gündüz dost kimi
 İndi onun həmdəmi
 Karandaş, kitab, dəftər,
 Bir də bütün hərflər!
 Öyrənib zəng səsinə,

Həm yazı lövhəsinə,
Həm yaxın adam kimi
Sevib müəllimini.

3

Sevib məktəbi Sevda
Bağça da düşür yada.
Əlvida, oyuncaqlar,
Oynamağa vaxtım var?!
Yox, yox, Sevda vaxt tapır,
Yenə qarğı at çapır.
Ayrılmır toplanından,
Ayrılmır ceyranından.
Düzəldir çarpayını,
Yatızdırır ayını.
– Hələlik, oyuncaqlar,
Axı mənim dərsim var!
Qəlbində böyük həvəs,
Sevda hazırlayır dərslər.
Sevib məktəbi Sevda,
Bağça da düşür yada!

QƏHRƏMAN BİR QADIN HAQQINDA HEKAYƏT

1

Bizdən uzaq əsrdə,
Çox qədim bir şəhərdə
Yaşayırdı bir qadın;
Qazi bəyin arvadı.
Çıxmışdı igid kimi
Onun şöhrəti, adı.
Gəzib dildə-ağızda
Əvəzsiz gözəlliyi,
Əvəzsiz insanlığı,
Dəyanəti, qüdrəti,
Bir də mehribanlığı.
Hətta qalib tarixdə
Onun qəhrəmanlığı.

2

Düşmən ordusu axdı,
Hücum etdi şəhərə,
Hamı ayağa qalxdı,
Hamı döndü əsgərə.
Haray düşdü şəhərə,
Başlandı birdən-birə
Qılınc, qalxanlı döyüş,
Dəhşətli, qanlı döyüş.
Düşmən qüvvəti görüb,
Düşmən qüdrəti görüb

Bildi ki, bata bilməz,
 Şəhərə çata bilməz.
 Düşünüb-daşındılar,
 Gizli hiylə qurdular,
 Bir oxla sərkərdənin
 Sınəsindən vurdular.
 Birdən nizam pozuldu,
 Təşviş, həyəcan oldu.
 Başsız qaldılar deyə
 Çəkildilər geriyə.
 Həvəs, inam azaldı,
 Ordunu qorxu aldı.
 Gəldi qara bir kölgə,
 Gəldi böyük təhlükə.

3

Qazi bəyin arvadı
 Evində oturmadı.
 Əsgərlərə qoşuldu,
 Özü də əsgər oldu.
 O başa düşdü birdən
 Düşmənin hiyləsini,
 Başa düşdü ki, düşmən
 Bu ölümlə
 Ordunun
 Öldürür inamını,
 Öldürür həvəsini,
 Ürəyində od kimi

Birdən qaynadı kini.
 Odur ki, sərkərdənin
 Geyindi zirehini,
 Şimşəktək itirmədən
 Bircə dəqiqəsini,
 Geydi dəbilqəsini.
 Boğub həyəcanını
 Götürdü qılıncını,
 Götürdü qalxanını.
 Bayraq alıb əlinə,
 Qalxdı atın belinə.
 “İgidlərim, atlanın,
 Atlanın, qanadlanın!”
 Həvəsdən düşən ordu
 Dörd yanında cəm oldu.
 Cəm oldu möhkəm oldu.
 Əsgərləri səslədi,
 Səs aldı öz səsini,
 Hamı inam bəslədi
 Təzə sərkərdəsinə!
 “İgidlərim, atlanın
 Atlanın, qanadlanın!”

4

Heyrət aldı düşməni
 Görəndə sərkərdəni.
 Gördü, ordu cəm olub,
 Özü də möhkəm olub!

Qalxıb havaya sarı
 Nizələrin ucları.
 Orduda bir nizam var,
 Nizam var, intizam var!
 Sərkərdə də nə cavan,
 Pəhləvandır, pəhləvan.
 Nə böyükdür qüvvəti,
 Qüvvəti, həm qüdrəti.
 Seyr edib dörd yanını,
 Qaldırdı qılıncını,
 Qaldırdı qalxanını.
 Kömür kimi qaraldı
 İndi düşmən ordusu,
 Yaman soldu, saraldı
 Qalib gəlmək arzusu.
 Yürüş başlandı, yürüş,
 Döyüş başlandı, döyüş!
 Qılınc, qalxanlı döyüş,
 Nizəli, qanlı döyüş!
 “İgidlərim, atlanın,
 Atlanın, qanadlanın!”
 Sərkərdənin bu səsi,
 Əzmi, gücü, nəfəsi
 Əsgərlərlə bir idi,
 Bir idi,
 Əlbir idi!
 Qılıncı sağa-sola
 Od kimi çala-çala

Sərkərdə yol açırdı,
 Düşmən qorxub qaçırdı.
 Aparıb mübarizə
 Mərdliklə vuruşurdu,
 Şimşəktək min-min nizə
 Havada toqquşurdu.
 Hər əsgər bir şir idi,
 Qəzəblənib coşurdu,
 Düşmən gördü, duydu ki,
 Bu axın nə axındır,
 Bir qaladır ordu ki!
 Məğlubiyyət yaxındır.
 Düşmən çəkilib geri.
 Dərhal qaçdı bu yerdən,
 Aparıb əsgərləri
 Uzaqlaşdı bu yerdən!

5

Ordu zəfərlə döndü,
 Böyük hünərlə döndü.
 Döndü doğma şəhərə,
 Döndü gözəl Təbrizə,
 Çevrildi birdən-birə
 Şəhər güllü dənizə.
 Hamı: – Qələbə! – dedi,
 Qarşılıq ordunu,
 Hamı vermək istədi
 Ürəyinin odunu.

Ellər: "Afərin", – deyə,
 Gül atdı sərkərdəyə.
 O, vüqarla gedirdi,
 Bütün şəhər içində,
 İftixarla gedirdi
 Gül-çiçəklər içində.
 Meydançada götürdü
 Birdən dəbilqəsini.
 Camaat bircə anlıq
 Çıxartmadı səsini.
 Sonra isə o saat
 Dönub qaldı heyrətdən,
 Heyrətləndi camaat
 Bu qüdrətdən, qeyrətdən!
 Saçlara bax! Qapqara...
 Bənzəyir dalğalara...
 Görüb bu qadındakı
 Bu gücü, bu qüdrəti,
 Daha da böyük idi
 Əsgərlərin heyrəti.
 Ellərin məhəbbəti
 Çay kimi aşdı-daşdı,
 Mərd qadının şöhrəti
 Diyar-diyar dolaşdı.

6

Balaca dost!
 Sənə mən
 Bir hekayət danışdım,

Əfsanə yox, nağıl yox,
 Bir həqiqət danışdım.
 Tanı mərd insanları,
 Böyük qəhrəmanları!
 Tanı Cavanşiri sən,
 Babəki, Koroğlunu,
 Bizim vətənin neçə
 İgid, cəsur oğlunu!
 Bu torpağın adını
 Qaldır öz adın kimi,
 Mərd ol!
 Mərd yaşa, dostum,
 O igid qadın kimi!

ABŞERON

Abşeron – yarımada,
 Əvəzi yox dünyada.
 Bakıdan çıxan kimi
 Mən hayana gedirəm?
 Buzovnaya gedirəm,
 Mərdəkana gedirəm.
 Qucağı cənnət olan
 Bir məkana gedirəm.
 Bu yer – həmişə təzə,
 Gözəlliklə əkizdir,
 Bu yer – girib dənizə,
 Sağı, solu dənizdir.
 Buyur, sahilinə gəl,
 Uzan, qum üstə dincəl.
 Qurşağadək quma bat,
 Yat, günəş altında, yat!
 Bir dərmandır narın qum,
 Oyandın, dənizə cum!
 Yara-yara suları,
 Üz, get qayaya sarı.
 Bu yerdə – min-min ulduz,
 Hər şey özünə məxsus:
 Qəribə meynələri,
 Qəribə meyvələri,
 Qəribə küləkləri,
 Qəribə çiçəkləri...

Qara tutu, xar tutu,
 Dillər əzbəri oldu.
 Söz yox, baltək əncirə,
 Bəzək verir bu yerə.
 Hələ şöhrəti, şanı
 Dünyanı gəzən şanı...
 Qış da – yaz kimi fəsil,
 Qarda bitir qərənfil.
 Hələ zəfəran bağı,
 Atəşdir bir saplağı!
 Özü Bilgəhdə, ancaq
 Dünyadadır sorağı.
 Onun Nardaranı var,
 Türkanı, Hövsanı var.
 Bir ay qalsan, görərsən,
 Hətta can dərmanı var.
 O çinar buruqları,
 Gedir dənizə sarı.
 Neçə-neçə təyyarə
 Gəlib enir bu yerə.
 Balaca dost!
 Dolan, gəz,
 Gəzməyən görə bilməz.
 Tanısan Abşeronu,
 Sevəcəksən sən onu.
 Abşeron – yarımada,
 Əvəzi yox dünyada.

HEYKƏLLƏR

O düşünə-düşünə,
 Döyürdü öz döşünə.
 "Bir muma dönər rəndə
 Əlimə götürəndə.
 Taxtanı aram-aram
 Rəndələyib yonaram.
 Düzəldərəm bir heykəl,
 Onu tamaşaya gəl.
 Ya at olsun, ya ceyran,
 Kim görsə, qalar heyran.
 Asandır mənə bu iş,
 Düzəldərəm şən çəpiş.
 Ota, kola daraşar,
 Dağa-daşa dırmaşar.
 İstəsəniz, mələr o,
 Yanınıza gələr o.
 Mən qartal düzəldərəm,
 Mən maral düzəldərəm,
 Başında da buynuzu,
 Düzəldərəm bir anda
 Qıpqırmızı xoruzu.
 Sizi dərhal anlayar,
 İstəsəniz, banlayar.
 Hoppanan, gölə girən
 Qurbağa düzəldərəm.
 Asta-asta yeriyan

Bir bağa düzəldərəm.
 Düzəldərəm yekə fil...
 Düzəltmişdim yekə fil,
 Dedilər ki, fil deyil.
 Dəyişdim, mənə nə var,
 Fili etdim canavar.
 Uzunquyruq tülkünə
 Yonub düzəldən günə
 Qəfildən itdi xoruz,
 Harasa getdi xoruz.
 Qorxubdur onu güdən
 Uzunquyruq tülküdən".
 Elə bildik,
 Özünü öyən,
 Döşünə döyən bu oğlan
 Yalan danışır, yalan...
 Bizə nə söz deyirmiş,
 Demə, yalan deyilmiş.
 Nə varsa, düz deyirmiş.
 Doğrudan da, düzəldib
 Gözəl, dəcəl bir çəpiş,
 Tülkü, çaqqal düzəldib,
 Maral, qartal düzəldib;
 Qurbağa da, bağa da,
 Canavar da, buynuz da,
 Lap banlayan xoruz da!
 Otağı başdan-başa,
 Tamaşadır, tamaşa.

Bura gələndə birdən
 Sanki göy guruldadı,
 Səs gəldi yerbayerdən
 Qurbağa quruldadı.
 Çəpiş mələdi şən-şən,
 Xoruz banladı bərkdən.
 Yaxınlaşdıq oğlana,
 – Afərin! – deyək ona.
 Birdən...
 Nə gördük?
 Oğlan
 Dərhal çıxdı aradan.
 Çünki durdu bu zaman
 Heykəllərlə yanaşı,
 Heykəlləri yaradan
 Onun böyük qardaşı!

SÖZ VERMİŞƏM...

Söz vermişəm,
 Bir də yalan danışmaram,
 Yalan-palan danışmaram.
 Yalan üstə
 Mən yanmışam,
 Neçə dəfə
 Qızarmışam, utanmışam.
 Pis şey yoxdur
 Bu dünyada yalan kimi,
 Yalan bəzən
 Qorxuludur ilan kimi.
 Axşam anam
 Soruşanda qiymətimi,
 Nə yaxşı ki, görmədi o,
 Üzümdəki heyrətimi.
 Heç bilmədim,
 Nə eləyim,
 Yalan deyim, doğru deyim?
 Axı yağlı bir ikim var!
 Doğru desəm,
 Qorxdum, evdə tufan qopar.
 Yalan desəm...
 Yox, yox, aman,
 Söz vermişəm,
 Danışmaram bir də yalan.
 Bildim, anam

Şübhələnər bu heyrətdən,
 Görün necə
 Çıxdım çətin vəziyyətdən:
 – Yaddan çıxıb dibçəklərim
 Yaman solub çiçəklərim, –
 Belə deyib
 Cəld mətbəxə qaçıb girdim,
 İki dolça su gətirdim.
 Suyu tökdüm
 Dibçəklərə: “İçin”, – dedim
 Çiçəklərə.
 Sonra anam
 Bu güllərə gəlib baxdı,
 Fərəhləndi,
 Qiymətim sə yaddan çıxdı.
 Öz-özümdən razı qaldım,
 Rahat-rahat nəfəs aldım.
 Neçə dəfə
 Mən olmuşam üzüqara,
 Buna görə
 Söz vermişəm uşaqlara
 Söz vermişəm,
 Bir də yalan danışmaram.
 Yalan-palan danışmaram.
 Həvəsim var, –
 Güzəl olur balıq ovu,
 Gözləyirəm
 Atan kimi mən tilovu.

Dörd göz gərək
 Gələ baxa bu ovuma,
 İri balıq
 Düşür bəzən tilovuma.
 Bu gün yenə
 Durdum çayın kənarında,
 Tilov atdım,
 Gözüm qaldı sularında.
 Anlar ötdü,
 Ha baxdımsa yazıq-yazıq,
 Tilovuma heç düşmədi bircə balıq.
 Bir də gördüm
 Axıb tutdu çayı duman,
 Dilxor olub
 Geri döndüm kor-peşman.
 Boş çantayla
 Gedən zaman evə sarı,
 Birdən yolda
 Gördüm bizim uşaqları.
 Bildim, məni
 Suallara tutacaqlar,
 – Ovun hanı? –
 Deyib söz də atacaqlar.
 Doğru desəm,
 Rixənd edib güləcəklər,
 Hətta məni
 Fərsiz ovçu biləcəklər.
 Yalan desəm...

Yox, yox, aman,
 Söz vermişəm
 Danışmayım gərək yalan.
 Odur ki, mən
 Qabaqladım uşaqları,
 Göstərərək
 Çəməndəki qovaqları,
 – Gedək, – dedim,
 – Gedək ora,
 Şeir deyək,
 Nəğmə deyək ağaclara.
 Qaçdıq, getdik,
 Şənlik etdik.
 Həvəs gəldi uşaqlara,
 Şeir dedik,
 Nəğmə dedik qovaqlara.
 Bir də gördüm, axşam oldu,
 Balıq ovum unuduldu.
 Gördünüzümü,
 Daha yalan danışmadım,
 Yalan-palan danışmadım.
 Bax beləcə,
 Bu sözümə
 Dönə-dönə inanmışam,
 Bu sözümdə
 Möhkəm, qəti dayanmışam.
 Bəzən çətin olan kimi
 Mənim işim,

Çalışıram,
 Nəsə bir şey fikirləşim.
 Bu yalanın ucbatından
 Neçə dəfə olub
 Mənim üzüm qara,
 Buna görə
 Söz vermişəm uşaqlara,
 Bir də yalan danışmayım,
 Yalan-palan danışmayım!

GONBUL TOMBUL

Bir oğlanın
 Tombul adlı iti vardı,
 Hara getsə,
 Özü ilə aparardı.
 Tombul tənbel,
 Çirkli, yekə, kobud itdi,
 Bir də gördün,
 Yoxa çıxdı, getdi, itdi.
 Hara gedib,
 Harda itib, harda batıb?
 Eh, sən demə,
 Kola girib, orda yatıb.
 Oğlan onu
 Gah döyərdi, gah söyərdi,
 Acgöz idi,
 Daş versəydin, daş yeyərdi.
 Qaçan zaman
 Yorulardı, ləhləyərdi.
 Qızlar onu
 Görən kimi qorxardılar,
 Uşaqlarsa
 Hirsli-hirsli baxardılar.
 Oğlan dedi:
 – Bəsdir, buna son qoyulsun,
 Tombul gərək
 Başqa cürə gonbul olsun!

O başladı
 Gecə-gündüz məşq etməyə,
 Tombuluna
 Şən oyunlar öyrətməyə.
 Tombul əvvəl
 Acıqlanırdı, hirsələnirdi,
 Sonra onun
 Ətrafında hərlənirdi.
 Atdı Tombul
 Yavaş-yavaş tənbelliyi,
 Üzə çıxdı
 Möhkəmliyi, gözəlliyi.
 Tombul indi
 O əvvəlki Tombul deyil,
 Çirkli deyil,
 Yekə deyil, gonbul deyil.
 Çünki oğlan
 Çox çalışıb, çox əlləşib,
 Tombul indi
 Zərifləşib, gözəlləşib.
 Olub daha
 Uşaq kimi təmiz, qəşəng,
 Gözü muncuq,
 Tükü qıvrım, tükü ipək.
 Cəld yetirər
 Oğlanın hər buyruğunu,
 İlan kimi
 Fırlandırır quyruğunu.

Dimdik durar
 Yərə qoyub ayağını,
 Yəlpik kimi
 Yəlləndirər qulağını.
 Ya konfet at,
 Ya noğul at, göydə qapar,
 İynə itsə,
 Bircə anda qaçar, tapar.
 Səs çıxarar
 Bülbül kimi, hop-hop kimi,
 Yumrulanar
 Bir şar kimi, bir top kimi.
 Kəndirbəzək
 Uzun ipdən sallanar o,
 Bir quş kimi
 Kol üstündən tullanar o.
 Dimdik durub,
 Fırfıratək fırlanar o,
 Onu görüb
 İnanmadı öz gözünə,
 “Bu ki, qardaş,
 Möcüzədir”, – dedi nənə.
 Gözəl-göyçək
 Qız görəndə baxar Tombul,
 Gah tullanar,
 Gah boynuna çıxar Tombul.
 Bir qız bir gün
 Qaçıb onu qabaqladı,

Boğazına
 Qızıl rəngli lent bağladı.
 Gəlib sirkə
 Apardılar bir gün onu,
 Oğlan vermək
 İstəmirdi Tombulunu.
 Gedənləri
 Öz yolundan saxladı da,
 Tombulunun
 Arxasınca ağladı da!
 O, Tombulsuz
 Darıxırdı otağında,
 Gecə yata
 Bilməyirdi yatağında.
 Nədir, nə var?
 Uzaqdan bir səs eşitdi,
 Dik atılıb,
 Yatağından durdu, getdi.
 Qəşəng Tombul
 Yazıq-yazıq boynun burub,
 Təngnəfəs
 Astanada gəlib durub.
 Oğlan cumub
 Aldı onu qucağına,
 Qaç-qaç
 Gətirdi öz otağına.
 Onu görüb
 Heyrətləndi səhər nənə,

– Vaxsey! – dedi,
 Ölmüş Tombul gəlib yenə.
 Uşaqlar da
 Onu görüb şənləndilər,
 Sevindilər,
 Oynadılar, əyləndilər.
 Sanki Tombul
 Dil anlayır, söhbət edir,
 Uşaqları
 Konsertinə dəvət edir!

YAXŞILIQ VƏ PAXILLIQ

Poema Füzulinin "Hədiqət üs-süəda" əsərinin bir rəvayəti əsasında uşaqlar üçün yazılmışdır.

1

Uşaqlar, gəlin sizə
 Danışım bir hadisə.
 Ötən zamandan deyim,
 Başqa dövrandan deyim.
 Vardı Kənan elində
 Yaqub adlı bir kişi,
 Yaxşı deyildi işi.
 Əziyyətlə yaşardı,
 On bir uşağı vardı.
 Oldu bir oğlu yenə,
 Şənlik gəldi evinə...
 Yaqub susub dinmədi,
 Nədənsə sevinmədi.
 Onu bir fikir aldı.
 Qanı yaman qaraldı.
 Dedi: – Bağça-bağım yox,
 Malım yox, torpağım yox.
 Hardan alım dövləti,
 Necə, necə saxlayım
 Mən bu böyük külfəti?
 O yatdı, səhər çağı
 Getdi: görsün uşağı.
 Baxdı körpə üzünə,

İşıq düşdü gözünə.
 "Bu nədir?" – deyə-deyə,
 O çəkildi geriyə.
 Ah, görən bu nə işdi,
 Elə bil ki, o gündən
 Həyat təmiz dəyişdi.
 İçdikcə ana südü,
 Körpə Yusif böyüdü.
 Ağaclar barlı oldu,
 Heyvalı, narlı oldu.
 Gözəlləşdi təbiət,
 Evə gəldi bərəkət...
 Qalmaqda uşaqlar ac,
 Daha kəsdi qarıdan
 Ayağını ehtiyac.
 Gəldi gözəl uşaqdan
 Qonşuların acığı.
 Evdə qorxub taxdılar
 Körpəyə gözmuncuğu.
 İndi onun körpəsi
 Evə yaraşır oldu,
 Sanki bir işıq oldu.

2

Dolandı günlər, aylar,
 Keçdi payız qış, bahar.
 Yusif qalxıb boy atdı,
 Uca çınara çatdı.

Günəş kimi camalı,
 Ağı, fikri, kamalı!..
 Ata doğma oğlunu
 Sevdirdi candan, ürəkdən
 Qorudu daim onu
 Daşdan, qardan, küləkdən
 Ona paltar da aldı,
 Hər vaxt qeydinə qaldı.
 Evdə tək cə Yusifə
 Ata göstərdi hörmət,
 Bir də sevgi, məhəbbət.
 Hamı gözəl cavandan
 Gəlib məsləhət aldı.
 Qardaşları bu zaman,
 Donub heyrətdə qaldı...
 – Ay uşaqlar, deyin bir,
 Nədədir bu gizli sirt.
 – Gəlin biz də birləşək.
 Düşünək təzə tədbir.
 Üzək incə boynunu,
 Tutaq, öldürək onu...
 – Suyuna zəhər qataq,
 – Dağdan, qayadan ataq.

3

Qardaşlar atasından
 Qopartdılar Yusifi.
 Uzaqlara, gəzməyə

Apardılar Yusifi.
 Yaqub nigaran oldu,
 Onun bağı qan oldu.
 Soyuq ah çəkdi hərdən,
 Baxdı, baxdı çəpərdən.
 Əli işə yatmadı,
 Dincəlmədi, yatmadı.
 Şübhə damdı qəlbinə
 Düşündü dönə-dönə.
 Dilində Yusif adı
 O belə pıçıldadı:
 – Güzəl xurma ağacı,
 İncə palma ağacı,
 Haraylayın çölləri,
 Onu qaytarın geri.
 Dözmür ata ürəyim,
 Gəlsin ömür çiçəyim...
 Dinmədi bu ağaclar,
 Susdu çöllər, yamaclar.
 Yaqub nigaran oldu,
 Onun bağı qan oldu.

4

Güzəl olur bağ yolu,
 Meşə yolu, dağ yolu.
 Bağdan başlanan çıxır,
 Uzanıb dağa çıxır.
 Başında yekə papaq,

Əlində sə bir çomaq
 Yusif gedir qabaqda,
 Quşlar bizim bu gənci
 Salamlayır budaqda.
 Gözündə, üzündə nur,
 Yusif nəğmə oxuyur.
 Onu dağlar dinləyir,
 Gur bulaqlar dinləyir.
 Göydə dayanır bulud.
 Meşəyə çökür sükut.
 Bülbül kəsir səsinə,
 Bütün aləm dinləyir
 Yusifin nəğməsinə.
 O, çəmənə vurulur,
 Yasəmənə vurulur.
 Sevinci aşır daşır,
 Ağacları dırmaşır.
 Gül dərir, çiçək dərir,
 Böyük qardaşa verir.
 Yusif öz heybəsindən
 Çıxarır pendir, çörək.
 Qardaşları haylayır –
 Bircə-bircə paylayır.
 – Bizi yandırdı pendir,
 Yusif, tez ol, su gətir...
 O, quyuya yollanır,
 Yox, yanılır, aldanır.
 Qardaşlar söyür onu,

İncidib döyür onu.
 Şillələr vurub yenə
 Yeridirlər Yusifi
 Tikanların üstünə.
 O yalvarır, bağırır,
 Haray salıb çağırır.
 Dərin quyu yanında
 Birdən əyib boynunu –
 Köynəyini çıxarıb
 İtələyirlər onu...
 Yusif quyuya düşür,
 Dizədək suya düşür.
 Buludlar, siz hay salın,
 Görün Yaqub hardadır? –
 Axı oğlu dardadır.
 Yerlər, göylər, bağırın,
 Siz Yaqubu çağırın,
 Xəbər verin: balası
 Qərq olub göz yaşına,
 Daş tökülür başına.
 Deyin ona: yel olsun,
 Şimşək olsun, sel olsun.
 Bulud yerə enmədi,
 Yerlər, göylər dinmədi.
 Yaqub da darda qaldı,
 Gözü yollarda qaldı.
 Qardaşlar da köynəyi –
 Buladılar gizlicə

Bir heyvanın qanına.
 Getdilər bu xəbərlə
 Düz Yaqubun yanına.

5

Yaqub aldı köynəyi,
 Sanki qopdu ürəyi.
 Hönkür-hönkür ağladı,
 Yusifə yas saxladı.
 Töküb qanlı göz yaşını,
 O gəzdi dağı-daşı.
 Keçdi çaydan, bərədən,
 Dağdan, düzdən, dərədən
 “Yusif”, – deyə hayladı,
 Oğlunu harayladı.
 Qocanın bu ah-zarı
 Sərt yellərə qarışdı.
 O qanlı göz yaşları
 Gur sellərə qarışdı.
 Dağlar tutdu yasını,
 Ata öz balasını
 Göy otlardan istədi,
 Buludlardan istədi.
 Xəyalında min dəfə
 Yusif ilə görüşdü.
 Yaqub dözə bilmədi,
 Yorğan-döşəyə düşdü.

6

Məlik adlı bir tacir,
 Karvan ilə yol keçir.
 Gördü: kimsə ağlayır,
 O, karvanı saxlayır.
 Gəlir bir fəryad səsi,
 Bir uşağın naləsi.
 Tacir gəzir, dolanır,
 Quyu üstə dayanır...
 Sonra düşüb aşağı,
 Çıxarır o uşağı.
 Karvan yol alıb gedir,
 Ləpirlər salıb gedir.
 Yolları tutur duman,
 Yusif ayrılır, aman –
 Doğma eldən, vətəndən,
 Bu dağdan, bu çəməndən!
 Vətən bir an içində
 İtir duman içində,
 Uzun yol gedib tacir,
 Gəlib Misrə yetişir.
 Bu yad, özgə diyarda
 Satır onu bazarda.
 Bu gündən gənc
 Yusifin həyatı kədər olur.
 Dövlətli bir hakimə
 Buyruqçu, nökar olur.
 O, indi zillət görür,

Qəm görür, möhnət görür.
 Gah döyülür,
 Gah söyülür.
 Döyülür yana-yana,
 Axır düşür zindana.
 Onun günəş camalı
 Işıqladır zindanı.
 Heyran edir kamalı
 Neçə-neçə insanı.
 Keçir ay, keçir fəsil,
 Dolanır düz yeddi il.
 Zindandan azad olur,
 Xəzinədar qoyulur;
 Burda nə istəsən, var,
 Can dərmanı tapılar.
 Azad olandan bəri,
 O düşünür elləri.
 Gecə görür bir yuxu,
 Düşür canına qorxu.
 Görür çılpaq, susuz düz,
 Bu düzdə yeddi öküz
 Dolanır ac, gəzir ac,
 Nə ot var, nə də ağac.
 Gəldi qara bir duman.
 Birdən qalxdı yuxudan...
 Alır onu xəyallar,
 Aman, bir fəlakət var.
 Çöllər, düzlər solacaq,

Böyük aclıq olacaq...
 Buna dözərmi ürək,
 Bir tədbir görüm gərək.
 Toplayıb taxılları
 O doldurur anbarı.
 Günlər keçir an kimi,
 Qaranlıq zindan kimi.
 Aclıq tutur hər yanı,
 Əldən salır insanı.
 Yanmır indi ocaqlar,
 Dözə bilmir uşaqlar,
 Gecə-gündüz ağlayır,
 Analar yas saxlayır.
 Tapılmır bir ovuc un.
 Kəsilir keçi, qoyun,
 Solub-saralır insan,
 Ölən olur acından...
 Yaqub rəngi sapsarı,
 Çağırır qardaşları
 Deyir: – Çıxın səfərə,
 Gedin qonşu şəhərə...
 Taxıl tapıb gətirin,
 Uşaqlara yetirin.
 Səhər dan söküləndə,
 Göydən nur töküləndə,
 Onlar yola düzəldi,
 Qonşu şəhərə gəldi.
 Burda hamı Yusifdən

Alır çörək, alır dən.
 Qardaşların bu gündə
 Qəlbi ümidlə vurdu.
 Xəzinənin önündə
 Onlar dayandı, durdu.
 Yusifə on bir qardaş
 Ehtiramla əydi baş.
 Yusif diqqətlə baxdı,
 Çox sıxıldı qaşları! –
 Tanıdı qardaşları.
 Kisələrini aldı,
 Verdi taxıl, verdi dən.
 Qardaşlar razı qaldı
 Xəzinədar Yusifdən.
 Evi düşünüb yenə,
 Bir sevinc duydu Yusif.
 Kisələrin birinə
 Ağ köynək qoydu Yusif.
 Yenə də on bir qardaş.
 Ehtiramla əydi baş.
 Böyük şadlıq oldu bu,
 Sevindirdi Yaqubu.
 Güldü evdə uşaqlar,
 Yandı yenə ocaqlar.
 Kisələri açanda
 Birdən tapdı köynəyi;
 Yaqub susdu bu anda,
 Əsdi ata ürəyi.

Titrək əlini onun
 Üstünə qoydu Yaqub.
 Öz sevimli oğlunun
 Ətrini duydu Yaqub.
 Ney kimi qəlbi dindi,
 Uşaq kimi sevindi!
 Qardaşları çağırıdı,
 Şadlığından çıxırdı:
 – Sağdır mənim Yusifim!
 Sağdır mənim Yusifim!..
 Qardaşlar utandılar,
 Lal kimi dayandılar.
 Nə gülüb, nə dindilər,
 Nə də ki sevindilər.
 Ayrılıydı yer əgər,
 Onlar yerə batardı.
 Alışsaydı meşələr –
 Özlərini bir anda
 Onlar oda atardı.
 Durdular bir daş kimi,
 Qurumuş ağac kimi.
 Yaqub tutdu üzünü,
 Söylədi son sözünü:
 – Sizə nifrət, ar olsun!
 Yusifimsə var olsun!
 Sonra çıxdı səfərə,
 Getdi həmin şəhərə...

MEŞƏDƏ SƏS

Meşəyə girdilər uşaqlar
 Ürəklərində məhəbbət, həvəs...
 Başdan-başa meşədə
 Nə hənirtir var, nə də səs...
 Onlar getdilər qabağa,
 Ətrafa baxa-baxa...
 Hətta sevimli Alabaş
 İrəlində yüyürür,
 Ancaq hürmür...
 Nə dovşan, nə canavar,
 Nə də tülkü görünür.
 Qəribədir...
 Meşə sakit, meşə lal,
 Otur, uzan, göz, dolan,
 İstəsən, xəyala dal...
 Birdən
 Yaxından taq-taraq
 Gəldi güllə səsləri.
 Qorxudan uşaqların
 Az qala donsun nəfəsləri.
 – Bu nədir?
 – Qəribədir...
 Dedi Kamran:
 – Uşaqlar, qorxmağın
 Nə mənası vardır?
 Bu gülləni atan

Naşı ovçulardır.
 Bu sözə inanıb
 Onlar bir qədər
 Qəhqəhə çəkib
 Gülüşdülər.
 Səslə doldu indi meşə,
 Lal sükutdan oyanıb,
 Sanki diksindi meşə.
 Ətrafa baxa-baxa,
 Onlar yenə də
 Gedirdilər qabağa...
 – Au, au...
 Bir səs eşidildi,
 Hamı onu
 Bir quş bildi...
 Təkcə Kamran,
 Gülüb dedi astadan:
 – O itmiş bir uşaqdır...
 Səs versək ona,
 Harda olsa,
 Yanımızdan çıxacaqdır.
 Bütün meşəni
 – Au, au, au, – səsləri bürüdü.
 Uşaqlar azmış oğlana səs verdilər...
 O göründü.
 Meşədən çıxmaq üçün
 Yolu ona göstərdilər.
 Oğlan:

– Sağ ol, – deyib, əl etdi,
 Düz yolla getdi.
 Uşaqlar bayaqkı hay-küyü unutdu,
 Hər yanı sükut tutdu.
 Taq-tuk...
 Tuq-taq...
 – Ay uşaqlar, bu nədir?
 Nə qəribə nəğmədir...
 – Ağacdələndir bu,
 Meşənin poçtalyonu...
 – Ay Kamran, necə tez tanıydın onu?
 Ağacdələnin
 Kəsilmir taq-tağı...
 Sanki döyülür
 Aramsız bir qapı...
 – Qa... qa... qa...
 Bir səs yayıldı,
 Yenə bütün meşə
 Yuxusundan ayıldı.
 Uşaqlar yoldan çəkildilər qırağa,
 Kamran dedi:
 – Tanıdım, ala qarğadır, ala qarğa...
 Bir neçəsi də
 Səs verib ona qoşuldu,
 – Qa... qa... qa... səslərindən
 Bir orkestr oldu.
 Bir talaya çətdilər,
 Çır-çırpı yığıb,

Bir ocaq çatdılar.
 Çırtacırt yandı ocaq...
 Uşaqlar tapdı bulaq...
 Onlara xoş gəldi
 Bulağın səsi,
 Həzin, gözəl nəğməsi
 Birdən hardasa şaraqqaşaraq
 Qırıldı bir budaq...
 Yüyürdülər uşaqlar:
 – Nə olub, görən, nə var?
 Gördülər, meşəbəyi
 Kəsib quru budağı,
 Özü ağacdan düşür aşağı.
 Vay... bu nədir?
 Budaqsız ağac nə gülməlidir.
 – Əmi, siz, onu niyə kəsdiniz?
 – Kəsdim ki, ağac yaxşı boy atsın,
 Başı buluda çatsın.
 Bu vaxt bir quş həvəslə nəğmə oxudu.
 Hamı durub yerində
 Bu səsə heyran oldu.
 Balaca quşcuğazda
 Necə böyük həvəs var,
 Ürəkləri titrədən
 Nə zərif, incə səs var.
 Bu səs verirdi nəfəs
 Sanki torpağa, daşa,
 Bürümüşdü

Meşəni başdan-başa...
 Hər şey susmuşdu, hər şey:
 Yarpaqlar da,
 Budaqlar da,
 Bulaqlar da...
 Hətta bizim uşaqlar da...
 Dinə bilmirdi heç kəs,
 Möcüzə idi o səs!
 Quş – sehrli nəğməkar,
 Susmadan oxuyurdu.
 Meşə nəğməkarını
 Təkcə uşaqlar deyil,
 Ağaclar da duyurdu.
 Yavaş-yavaş,
 Üfüqdə qaraldı qaş...
 Uşaqlar asta-asta getdilər,
 Meşəni tərk etdilər.
 Lakin ürəklərində
 Qaldı isti bir nəfəs...
 Kəsilmədi yenə də,
 Meşədən o gözəl səs!

XEYİRXAH DƏLƏ

(nağıl)

Bir meşədə dələ vardı,
 Sakit, xoşbəxt yaşayardı.
 Gözəl idi, qəşəng idi,
 Xasiyyəti ipək idi.
 Özü gücsüz olsa belə,
 Ancaq dələ cəsəətli,
 Mətanətli, ürəkliydi,
 Qorxmaz idi, zirək idi.
 Dələ yaman sevilirdi,
 Hamı onu dost bilirdi.
 Sanki şahdı,
 Çünki dələ mehribandı, xeyirxahdı...
 Dovşan qaçır, dovşan qaçır,
 Yaman qaçır, yaman qaçır...
 Yazığın nə canı vardır,
 Dözsün buna?
 Onu qovan canavardır.
 Az qalır ki, çatsın ona.
 Gör nə qaçır,
 Bu dəqiqə tutacaqdır.
 Sonra onu parçalayıb udacaqdır.
 Kömək, kömək,
 Dura bilməz,
 Kömək etsin dələ gərək!
 Dayanmadan,

Yubanmadan
 O, bir anda budaq qırdı,
 İldırımınla alışdırdı.
 Məşəl yandı,
 Alovlandı.
 Yüyürərək atdı onu
 Canavarın qabağına,
 Alov dəydi ayağına.
 Canavarı dəhşət aldı,
 Sanki onu ilan çaldı.
 Döndü birdən,
 Qaçdı, getdi,
 Uzaqlarda gözdən itdi.
 Dovşan baxıb xilaskara
 Güldü gözü.
 Bircə kəlmə: – Sağ ol, – oldu
 Onun sözü.

Dələ bir gün səs eşitdi,
 Yola doğru qaçıb getdi.
 Bir qız gördü qara saçlı,
 Durub yolda gözü yaşlı.
 Yaş üzündən süzüb axır,
 Sola baxır, sağa baxır.
 Dedi dələ:
 – Göz yaşını tökmə belə.
 Nə olubdur, mənə söylə...
 – Bu meşədə yol azmışam,

Bax, ay dələ, düşür axşam.
 Heç bilmirəm, mən nə edim,
 Hardan gedim, necə gedim?
 Pis uşaqlar döyər məni,
 Ayı görsə, yeyər məni,
 Tutub dilə,
 – Sən ağlama, – dedi dələ.
 – Gəl, göstərim yolu sənə,
 Yavaş-yavaş get evinə.
 Qız dələnin arxasınca,
 Qaç-a-qaça,
 Gəlib çatdı
 Bir meşənin kənarına,
 Kəndin geniş yollarına.
 Qız əl etdi gülə-gülə:
 – Sağ ol, dələ,
 – Sağ ol, dələ!
 Dələ gəzir,
 Oynayırdı, atlanırdı.
 O budaqdan, bu budağa hoppanırdı.
 Yoldan kənar,
 Ağacların arasında
 Bir tala var.
 Dələ dedi öz-özünə:
 – Burda niyə durub cüyür?
 Gözlərində qəm görünür...
 O nədir bəs? Hara düşüb,
 Aha... Cüyür dara düşüb.

Düşüb ovçu tələsinə...
 Durma, dələ, tələssənə...
 Dələ baxdı,
 Gözlərində şimşək çaxdı.
 Qaçdı dələ,
 Döndü yelə,
 Keçdi yamac, keçdi dəərə
 Çatıb filə,
 Dedi belə:
 – Ay güclü fil,
 Cüyür dara düşüb qəfil...
 Tez ol, yüyür,
 Azad olsun gərək cüyür.
 Fil tələsdi,
 Tufan kimi coşub əsdi...
 O talaya tez çatdı fil,
 Tələni də dağıtdı fil.
 Cüyür güldü
 Çıxan kimi bu tələdən.
 Şad göründü,
 Razı qaldı o dələdən.
 Sevincindən aşdı-daşdı,
 Yaxınlaşdı,
 Dələ ilə qucaqlaşdı.
 Cüyür dedi gülə-gülə:
 – Sağ ol, dələ, sağ ol, dələ.
 Günlər ötür,
 Dələ yaman dələ olur,

O hamıya kömək olur,
 Lazım gəlsə, güllə olur,
 Lazım gəlsə, şimşək olur.
 O, ölümdən qurtarmışdı
 Neçə-neçə qarışqanı...
 Qoymamışdı sərçələrin
 Nahaq yerə axsın qanı...
 Yetişmişdi köməyinə
 Bir böcəyin,
 Qurtarmışdı
 Tilsimindən hörümçəyin.
 Soyuq payız havasında,
 Tufanlı qış havasında,
 Neçə-neçə azmış quşa
 Yer vermişdi yuvasında.
 Öldürərək bir ilanı
 Qurbağanın
 Qorumuşdu həyatını.
 Yaralanmış bildirçinin
 Sağaltmışdı
 Həkim kimi qanadını.
 Cəsarətlə
 Öz-özünü
 Təhlükəyə atardı o,
 Zəif, gücsüz
 Dostlarının
 İmdadına çatardı o.
 Buna görə

Hamı onu dost bilirdi,
 Bu meşədə
 Dələ yaman sevilirdi.
 Pələng, aslan,
 Ayı, bəbir,
 Töküb tədbir,
 Oldular bir!
 – Quraq tələ,
 Ölsün dələ.
 Pələng, aslan
 Dedilər ki:
 – Bu iş asan.
 Dağ qüvvəsi
 Vardır bizdə.
 Mini ölər
 Pəncəmizdə.
 Bu dələdən
 Qorxuruq biz,
 Olsa belə
 Qüvvətimiz.
 İmkan yoxdur,
 Bu dələnin
 Dostu çoxdur.
 Bapbalaca
 Boyu vardır,
 Elə bil ki,
 Hökmdardır.
 Güldü bu an,

Dedi ilan:
 – Çəkməyin qəm.
 Mən gizlicə
 Öldürərəm
 Onu gecə.
 Dedi pələng:
 – Eləyərik
 Biz də kömək!
 Meşə sakit... gecə vaxtı,
 Yuvasından ilan çıxdı.
 Nə qorxuncdur, dəhşətlidir,
 Qəzəblidir, hiddətlidir.
 Onun gözü işildadı,
 Ağır-ağır fisıldadı.
 Meşə sakit... gecəyarı,
 Bu meşənin
 Yatır bütün heyvanları.
 Getdi ilan arxasınca
 Getdi pələng, getdi aslan.
 Əlbir,
 Getdi ayı, getdi bəbir.
 Ara xəlvət,
 Ətraf zülmət.
 Dedi aslan,
 Dedi ilan:
 – Biz dələni
 Bax bu saat didəcəyik,
 Parça-parça edəcəyik...

Yatır dələ,
 Xəbəri də yoxdur hələ.
 Səs eşidib qalxdı birdən,
 Keşik çəkən ağacdələni.
 Cəld soruşdu:
 – Kimdir gələni?
 Durdu ilan,
 Durdu ayı, pələng, aslan.
 – Tez ol barı,
 Tez ol,
 Tez ol
 Çıx yuxarı...
 Dələni çal,
 Tez yerə sal...
 İlan çıxdı,
 Yaman çıxdı,
 Aman çıxdı!
 Dələ yatır,
 Bir bax, ona ilan çatır.
 Ağacdələni haray saldı,
 Şeypur çaldı...
 Təhlükə var...
 Oyandılar qarışqalar,
 Cüyür qaçdı,
 Marallara xəbər verdi.
 Sərçə uçdu,
 Qartallara xəbər verdi.
 Quşlar belə oyandılar,

Uçub gəlib,
 O dələnin
 Keşiyində dayandılar.
 Oda döndü,
 Fil göründü.
 Cəld uzatdı xortumunu...
 Görüb onu
 Qaçdı ilan,
 Qaçdı ayı, pələng, aslan
 Bu birlikdən,
 Bu qüvvədən qorxdular onlar,
 Geriyə də baxmadılar
 Bu heyvanlar.
 Oyanaraq qalxdı dələ,
 Ətrafına baxdı dələ.
 Hürkdü dələ,
 Qorxdular dələ.
 Söylədi fil:
 – Dələ, qorxmaq lazım deyil...
 Biz qovmuşuq təhlükəni,
 Nə yaxşı ki,
 Dərhal xilas etdik səni.
 Ətrafında
 Dostlarını gördü dələ.
 Əhvalatdan
 Xəbər tutub güldü dələ.
 Bu vaxt
 Səhər açılırdı,

Gün doğurdu,
 Meşəyə nur saçılırdı.
 Qorxdular ilan o dələdən,
 Qorxdular aslan o dələdən
 Bir pişiktək
 Qorxdular pələng o dələdən.
 Olsalar da onlar əlbir,
 Qorxdular ayı,
 Qorxdular bəbir o dələdən.
 Yenə dələ sevilirdi,
 Hamı onu dost bilirdi.
 Dələ qorxmaz, dələ mətin
 Dayanmışdı keşiyində ədalətin.
 O hamının havadarı,
 Sevimlisi, xilaskarı.

KƏPƏNƏK GÖZƏLLİYİ

Səhər tezdən dan yeri
 Əlvan rəngə boyandı,
 Yavaş-yavaş kəpənək
 Yuxusundan oyandı.
 Yuyundu sübh şəhində,
 Darandı sübh mehində.
 Açıldı qanadları,
 Uçdu çəmənə sarı.
 O gah otdan rəng aldı,
 Gah buluddan rəng aldı.
 İlk parlayan şəfəqlər
 Üzərinə səpdi zər,
 Qanadları al oldu,
 Al rəngdən xal-xal oldu.
 Keçdi meyvə bağından,
 Keçdi göyqurşağından.
 Qonanda bir budağa,
 Gördü yatır bir qarğa.
 Qorxub bu yerdən qaçdı,
 Qarğa gözünü açdı.
 “Bu kimdir, eh, kəpənək,
 Qoymaz yataq, dincələk?”
 Deyindi hirsli, dilxor,
 Yatdı yenə də xor-xor.
 Kəpənək uça-uça,
 Yamyaşıl, böyük, uca

Bir ağaca yan aldı,
 Ağaca heyran qaldı.
 Çünki o, güclü, möhkəm,
 Əzəmətli, möhtəşəm...
 Kəpənək gah dayandı,
 Gah ağacı dolandı.
 Rəng aldı budaqlardan,
 Rəng aldı yarpaqlardan.
 O, rəngi rəngə qatdı,
 Uçdu, çəmənə çatdı.
 Rəng-rəng yanırdı çəmən,
 İşıqlanırdı çəmən.
 Gəldi qarğanın səsi,
 Düşdü qara kölgəsi.
 Çəmənə baxdı qarğa,
 Özündən çıxdı qarğa.
 Birdən itdi kəpənək,
 Hara getdi kəpənək?
 Gözəl güllər içində
 Gültək bitdi kəpənək.
 “Hara baxıram çiçək,
 Necə oldu kəpənək?
 Çəmən üstə ensə də,
 Gül kimi gizlənsə də,
 Mən onu görəcəyəm,
 Vayını verəcəyəm.
 Eh, elə rəngdir işi,
 Bəzək-düzəkdir işi.

Rəng içindədir özü,
 Yenə də doymur gözü.
 Əlimdən qaça bilməz,
 Heç yerə uça bilməz”.
 Kəpənək çox şən idi,
 Məskəni gülşən idi.
 Şüa qızıl bir nizə,
 Sancılmışdı nərgizə.
 Nərgiz dedi: “Kəpənək,
 Buyur, qonaq gəl bizə”.
 Nərgiz – gözəl, ağ, sarı,
 Əyildi ona sarı.
 Hər çiçəkdən təzə rəng
 Götürürdü kəpənək.
 Güllərə qona-qona,
 Girirdi dondan-dona.
 Onu öpdü dağ gülü,
 Bu dağların ağ gülü.
 Al qırmızı qərənfil
 Yanan közdü elə bil.
 Ağı bir ovuc bulud,
 Uzat, əllərində tut.
 Dolçaya bənzər zanbaq
 Başdan-başa ağappaq.
 Kəpənək gülə-gülə
 Qonanda qızılgülə
 Köz-köz yanıb utandı
 Güllərin ən incəsi.

Yuxusundan oyandı
 Onun körpə qönçəsi.
 Qönçə – kiçik dan yeri,
 Şəfəq-şəfəq açıldı,
 Qızılı ləçəkləri
 Vərəq-vərəq açıldı.
 Baxa-baxa çəmənə
 Qarğa uçurdu yenə.
 “Hardadır bu kəpənək?
 Mən onu tapım gərək.
 Harda olsa, mən gedim,
 Tapıb onu məhv edim”.
 Kəpənək gülə qondu,
 Heyrətdən yenə dondu.
 Qarğadan heç qorxmadı,
 Ona sarı baxmadı.
 Zərif çiyinlərində
 Ətirli rəng daşdı,
 Bu dünya üzərində
 Azad, xoşbəxt yaşadı.
 Bu çəməndə bircə rəng
 Gözdən kənar qoymadı,
 Özü gəzəl kəpənək
 Gözəllikdən doymadı.
 Elə ki güllər soldu,
 Kəpənək də yox oldu.
 Bitdi ömür karvanı.
 Ancaq dünya yaşadı,

Az olsa da, dünyanı
Duya-duya yaşadı.
Gəzdi, gördü hər yeri,
Duydu gözəllikləri.
Güllər həyatı oldu,
Ruhu, qanadı oldu.
Qarğa yenə yaşayır
Öz qara plaşında,
Elə hey qarılıdır
Qoz ağacı başında!

YASƏMƏNİM

Sənsən mənim,
Gözəl-göyçək
Yasəmənim.
Pəncərəmin
Lap yanında,
Bir yaşında
Əkib əmim,
İndi yaşa
Dolmusan sən.
Böyük ağac
Olmusan sən.
Əlim çatır
Yarpağına,
Əlim çatır
Budağına.
Bəzən isə
Bir dost kimi
Sən döyürsən
Pəncərəmi.
May ayında,
Ad günündə,
Gül açırsan
Şad günündə.
Bu çiçəklər
Salxım-salxım,
Gül qoxuyur
Solum-sağım.
Gözəl-gözəl
Yasəmənim,
Yasəmənindir
Adım mənim.
Ən yaxının,
Dostun mənəm.
Axı mən də
Yasəmənəm.

Bütün həyatını, ömrünü uşaq ədəbiyyat inkişafına, balalarımızın, gənclərimizin təlim-tərbiyəsinə, onların dünyagörüşünün formalaşmasına həsr edən, "Göyərçin" jurnalının baş redaktoru olmuş Tofiq Mahmudun "Yasəmənim" kitabında onun uşaq şeirləri, mənzum nağılları və poemaları toplanıb. Tofiq Mahmudun şeirlərində insan sevgisi dil açıb danışır. Klassiklər səviyyəsinə yüksəlmiş şairin əsərlərində sevgi, həyat eşqi, gözəllik, vətənpərvərlik duyğuları əsas mövzudur. Bu, təsadüfi deyildi, çünki Tofiq Mahmud son dərəcə işıqlı, nurlu, kövrək, uşaq kimi təmiz insan idi.

"Tofiq Mahmud Azərbaycan torpağını çılğın bir ehtirasla sevən şair, nasir və publisist idi, böyük mərifət sahibi, qayğıkeş insan nümunəsi idi. Bütün bu keyfiyyətlərin bünövrəsində onun səmimiliyi və təvazökarlığı dururdu,"

- Məmməd Araz, Xalq şairi

"Tofiq Mahmud Azərbaycan tarixinin ən gözəl səhifələrində özünə layiqli yer tutmuş gözəl insan, vətəndaş və şəxsiyyət idi. O öz həyatını cəmiyyətin gələcəyinə, uşaqlarına həsr etmişdir,"

- İsmayıl İbrahimov, akademik

